

PLAN UPRAVLJANJA ZAŠTITOM ŽIVOTNE SREDINE I DRUŠTVENE ZAJEDNICE

Investitor: Opština Varvarin
Ulica Marina Marinovića br.38
Varvarin

Objekat: Opštinska biblioteka Varvarin
Ulica Marina Marinovića 59
kat. parc. 90/7, KO Varvarin (varoš)

Vrsta dokumentacije: Plan upravljanja zaštitom životne sredine i
društvene zajednice

Za projekat: IDP za rekonstrukciju fasade i zamenu fasadne
bravarije

Obrađivač: BMSK d.o.o.
Beograd, Viskog Stevana 43a

Odgovorno lice: Biljana Aćimović, direktor

Potpis:

Plan izradili:

Borisav Todorović, dipl.ing.arh.
licenca broj 300 0178 03

Biljana Aćimović, dipl.ing.građ.
licenca broj 310 3651 03

Broj tehničke dokumentacije: **TK-109 / 567-2021 - ESMP**

Mesto i datum: Beograd, januar 2022. godine

Plan upravljanja zaštitom životne sredine i društvene zajednice

1.0. Opšte informacije

Plan upravljanja zaštitom životne sredine i društvene zajednice (u daljem tekstu ESMP) za idejni projekat za rekonstrukciju fasade i zamenu fasadne bravarije objekta Opštinske biblioteke u Varvarinu, treba da obezbedi primenu Ekoloških i socijalnih standarda Evropske investicione banke (ENVIRONMENTAL AND SOCIAL STANDARDS; European Investment Bank; Environment, Climate and Social Office; Projects Directorate; Version 10.0 of 08/10/2018)¹ koji definišu predmet, ciljeve, obim i procedure za izradu ESMP za investicione projekte koje finansira EIB.

Republika Srbija je sa Evropskom investicionom bankom dana 15. aprila 2019. godine potpisala Finansijski ugovor „Partnerstvo za lokalni razvoj“, kojim je definisano finansiranje Projekta i uslovi korišćenja kredita, i koji je potvrđen Zakonom o potvrđivanju Finansijskog ugovora Partnerstvo za lokalni razvoj između Republike Srbije i Evropske investicione banke („Službeni glasnik RS – Međunarodni ugovori“, broj 6/2019).

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave (u daljem tekstu: MDULS), kao Promoter Projekta i Program Ujedinjenih nacija za razvoj (u daljem tekstu: UNDP), kao implementacioni partner u sprovođenju Projekta, će kroz realizaciju Projekta pružiti pomoć jedinicama lokalne samouprave koje su III i IV kategorije razvijenosti (u daljem tekstu: JLS) u popravljajući postojeće infrastrukture i unapređenju kvaliteta života lokalnih zajednica i smanjenju odliva stanovništva.

U skladu sa Finansijskim ugovorom i Projektnim dokumentom „Partnerstvo za program lokalnog razvoja“, kao moguće oblasti intervencije navedene su: popravka i poboljšanje javnih zgrada, rekonstrukcija/izgradnja lokalnih pijaca, obnova javnih prostora i lokalnih obeležja, i obnova ili dogradnja drugih elemenata lokalne infrastrukture.

1.1. ESMP za Idejni projekat rekonstrukcije fasade i zamene fasadne bravarije se radi u skladu sa osnovnim principima standarda Evropske investicione banke (u daljem tekstu EIB) koji se ogledaju u sledećem:

¹Ekološki i socijalni standardi EIB su definisani u deset poglavlja koja tretiraju sve bitne oblasti zaštite životne sredine i društvene zajednice i koje treba razmotriti u ESMP u obimu i sadržaju koji odgovara konkretnom Projektu:

- 1) Procena i upravljanje uticajima i rizicima na životnu sredinu;
- 2) Prevencija i značenje zagađenja;
- 3) Standardi EIB o biodiverzitetu i ekosistemima;
- 4) Klimatski standardi EIB;
- 5) Kulturno nasleđe;
- 6) Nevoljno raseljavanje;
- 7) Prava i interesi osetljivih grupa;
- 8) Standardi rada;
- 9) Bezbednost i zdravlje na radu;
- 10) Angažovanje zainteresovanih stranaka.

- 1.1.1. EIB je javna institucija vođena ciljevima politike Evropske unije i principima održivog razvoja, učešća javnosti i odgovornosti, koja postavlja jasne zahteve da se zaštiti životna sredina i dobrobit ljudi kroz sve faze pripreme i sprovođenja projekata koje finansira EIB.
- 1.1.2. Priprema i sprovođenje projekta mora da bude u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnim konvencijama i sporazumima koje je ratifikovala država domaćin, a za države kandidate mora da ispunjava i najbolju međunarodnu praksu u pogledu procene i upravljanja ekološkim i socijalnim uticajima i rizicima, da promovišu dobro ekološko i socijalno upravljanje i usklađuju se sa relevantnim principima i standardima EU.
- 1.1.3. Kroz planirane faze projekta mora da se promoviše sveobuhvatni pristup upravljanju ekološkim i socijalnim uticajima i rizicima.
- 1.1.4. Uspostavljanje sistema upravljanja životnom sredinom i socijalnom zaštitom omogućiće da se standard primenjuje na sve postupke za koje postoji verovatnoća da će uticaj izazivati rizike na životnu sredinu i društvenu zajednicu.
- 1.1.5. Uticaji i rizici moraju da se uzmu u obzir u najranijoj mogućoj fazi svih procesa planiranja i donošenja odluka, što je i osnovni cilj ovog ESMPa.
- 1.2. Obim i sadržaj ESMP-a treba da budu usklađeni sa analizom i procenom konkretnih uslova prirodnog i društvenog okruženja, odnosno sa vrstom, razmerom i lokacijom projekta. U tom smislu treba da se identifikuju sve zainteresovane strane koje mogu da utiču na projekat. Priroda, verovatnoća i veličina identifikovanih uticaja i rizika, kao i njihov značaj, će odrediti i obim procene ekoloških i socijalnih parametara. Treba imati u vidu i povezanost ekoloških i socijalnih uticaja.
- 1.3. Cilj izrade ESMP-a je da se, na osnovu ekoloških i socijalnih procena i rezultata konsultacija sa zainteresovanim stranama, ublaže potencijalni uticaji i rizici na životnu sredinu i društvo i da se poboljšaju učinci i potencijali planiranog projekta. Nivo detalja i složenosti ESMP-a i prioritet identifikovanih mera i akcija biće srazmerni prirodi i veličini uticaja i rizika projekta i uzimaće u obzir ishod procesa angažovanja sa zainteresovanim stranama. Očekuje se da će ESMP:
 - 1.3.1. sprečiti negativne uticaje koji bi se mogli izbeći;
 - 1.3.2. ublažiti negativne uticaje koji se nisu mogli izbeći, ali bi se mogli smanjiti;
 - 1.3.3. nadoknaditi / otkloniti negativne uticaje koji se nisu mogli izbeći niti smanjiti;
 - 1.3.4. pojačati pozitivne uticaje.

2. Politika, relevantna pravna regulativa

2.1. Zaštita životne sredine

2.1.1. Prevencija i kontrola zagađenja su ključni stubovi politike zaštite životne sredine EU. Pristup na nivou prevencije i kontrole zagađenja znači da će se sve operacije koje finansira EIB u okviru zemalja kandidata pridržavati EU standarda zaštite životne sredine, kako je utvrđeno u važećim pravnim tekovinama Zajednice u oblasti zaštite životne sredine.

2.1.2. U svim fazama realizacije projekta, od pripreme do redovne upotrebe i uklanjanja, poštovaće se:

- relevantni instrumenti evropskog i međunarodnog prava;
- zakonodavstvo EU o životnoj sredini u fazi prilagođavanja za zemlje kandidate;
- međunarodne konvencije i sporazumi, kao i relevantne odredbe i standardi u njima.

2.1.3. Za smanjenje, eliminaciju zagađenja i uspostavljanje opštih okvira za kontrolu aktivnosti na konkretnom projektu bitne su intervencije na izvoru i racionalno upravljanje prirodnim resursima, prema sledećim opštim principima:

- preduzimaju se sve preventivne mere protiv zagađenja;
- primenjuju se najbolje dostupne tehnike;
- sprečava se stvaranje otpada, a tamo gde se otpad stvara, vrši se priprema za ponovnu upotrebu, reciklira, prerađuje ili, gde je to tehnički i ekonomski nemoguće, odlaže se uz izbegavanje ili smanjenje bilo kakvog uticaja na životnu sredinu;
- energija i resursi se efikasno koriste, pružajući značajne mogućnosti u pogledu konkurentnosti, smanjenja troškova, poboljšane produktivnosti i sigurnosti snabdevanja;
- preduzimaju se potrebne mere za sprečavanje nezgoda i ograničavanje njihovih posledica.

2.2. Zaštita društvene zajednice

2.2.1. Sa stanovišta standarda EIB u pogledu zaštite društvene zajednice, politika i regulativa na svetskom, evropskom i državnom nivou obuhvataju sledeće, bitno različite segmente:

- kulturno nasleđe, kao deo individualnog i kolektivnog identiteta sa centralnom ulogom u podržavanju ciljeva održivog razvoja;
- nevoljno raseljavanje sa lokacije, kao posledica pripreme i realizacije velikih projekata;
- prava i interesi (osetljivih) ugroženih grupa stanovništva;

- bezbednost i zdravlje na radu za fazu realizacije projekta (izvođenja radova);
- bezbednost i zdravlje na radu za fazu upotrebe objekta posle izvođenja radova;
- oblici angažovanja zainteresovanih grupa.

2.2.2. Politika EIB je da za svaki od ovih segmenata obezbedi da se planiranjem i realizacijom projekata, kao i upotrebom objekata, sačuvaju i zaštite lokacije i objekti, grupe i pojedinci kao deo kompleksne društvene zajednice na užem i širem prostoru realizacije projekta. Mehanizmi zaštite su definisani standardima EIB, zasnovanim na raspoloživoj i obavezujućoj regulativi za konkretnu lokaciju projekta.

2.2.3. Regulativa se zasniva na sledećim principima:

- očuvanje, zaštita i upravljanje materijalnim i nematerijalnim kulturnim dobrima sa ciljem da se osigura njihovo održivo korišćenje;
- poštovanje osnovnih ljudskih prava na imovinu, na stanovanje, na životni standard i na hranu;
- pravo na jednakost, odnosno na nediskriminaciju, na jednakost pred zakonom, na kulturnu, versku i jezičku raznolikost, na jednakost muškaraca i žena, prava deteta, prava starijih i integracija osoba sa invaliditetom;
- zaštita prava radnika u fazi realizacije projekta, bezbednost i zdravlje na radu svih zaposlenih, zabrana dečijeg i prisilnog rada, uklanjanje svih oblika diskriminacije u zapošljavanju, dužnost poslodavaca da brinu o zaposlenima, i obezbede zaštitu svih njihovih prava;
- zaštita prava radnika u fazi korišćenja objekta, bezbednost i zdravlje na radu svih zaposlenih, smanjenje rizika koji mogu da nastanu realizacijom projekta, kako za zaposlene, tako i za zdravlje stanovništva u okruženju;
- javno učešće, nediskriminacija i transparentnost zainteresovanih strana za realizaciju i korišćenje projekta.

2.2.4. Društvene promene se ogledaju kroz promene jednog ili više sledećih pokazatelja. Izbor relevantnih pokazatelja i njihova provera na predmetnom projektu, će biti predmet ovog plana:

- način svakodnevnog života ljudi;
- kulturni obrazac (zajednička verovanja, običaji, vrednosti, jezik);
- društvena zajednica (povezanost, stabilnost, karakter, objekti);
- politički sistemi (učesće ljudi u odlukama od značaja za život);
- okruženje (kvalitet vazduha i vode, dostupnost i kvalitet hrane, nivo opasnosti ili rizika, prašine i buke kojima su izloženi, adekvatnost

- sanitarnih uslova, njihova fizička sigurnost i pristup resursima i kontrola nad njima);
- njihovo zdravlje i dobrobit - zdravlje je stanje potpunog fizičkog, mentalnog, socijalnog i duhovnog blagostanja, a ne samo odsustvo bolesti ili nemoći;
- njihova lična i imovinska prava - posebno da li su ljudi ekonomski pogođeni ili imaju ličnu štetu koja može uključivati kršenje njihovih građanskih sloboda;
- njihovi strahovi i težnje - njihova percepcija o njihovoj bezbednosti, njihov strah od budućnosti njihove zajednice i njihove težnje za njihovom budućnošću i budućnošću njihove dece.

2.3. Relevantna pravna regulativa

Pravna regulativa bitna za primenu u navedenim oblastima, od međunarodne i evropske, do državne i lokalne, navedena je u **Prilogu III** ovog Plana.

3. Opis projekta zasnovan na raspoloživoj projektnoj dokumentaciji (Idejni projekat za rekonstrukciju i zamenu fasadne bravarije; Rešenje o odobrenju izvođenja predmetnih radova prema članu 145 Zakona);

Idejni projekat po obimu i sadržaju ispunjava zahteve koji se određuju Pravilnikom o sadržini, načinu i postupku izrade i načinu vršenja kontrole tehničke dokumentacije prema klasi i nameni objekata ("Sl. glasnik RS" 73/2019) za projektnu dokumentaciju potrebnu za izdavanje rešenja o odobrenju za izvođenje radova za rekonstrukciju i zamenu fasadne bravarije na objektu.

Prvobitan projekat obuhvatao je rekonstrukciju fasade i zamenu stakala na zgradi biblioteke. Na osnovu tog idejnog projekta pribavljeno je rešenje o odobrenju izvođenja radova broj ROP-VAR-2095-ISAW-1/2020, zavodni broj 351-4/2020-VAR od 04.02.2020. godine. Nakon toga stekli su se uslovi za povećanje obima posla, idejni projekat je proširen na rekonstrukciju fasade i zamenu fasadne bravarije. Na osnovu toga je Investitor, odnosno Opština Varvarin, podneo zahtev nadležnom organu za izmenu prethodno pribavljenog rešenja o odobrenju za izvođenje radova. Rešenje o izmeni rešenja o odobrenju izvođenja radova broj ROP-VAR-2095-ISAWA-2/2021, zavodni broj: 351-10/2021-VAR od 11.02.2021. godine izdato je u skladu sa članom 145 Zakona. Objekat je kategorije "V", klasifikacioni broj 126101 (bioskopi) i 126201 (biblioteke).

Za planirane radove merodavne su i specifične odredbe Pravilnika o bližim uslovima za obavljanje bibliotekarsko-informacione delatnosti javnih biblioteka ("Službeni glasnik RS", broj 13/2013), gde se navodi da primenjeni materijali na zgradi moraju da obezbede da bibliotekarsko-informaciona građa u njoj, bude zaštićena od požara, vlage, fizičkih, bioloških, hemijskih i drugih uzročnika koji bi mogli dovesti do njenog oštećenja ili uništenja. Na sličan način definisani su i uslovi u Pravilniku o nacionalnim standardima za obavljanje bibliotečko-informacione delatnosti ("Službeni glasnik RS", broj 39/2013).

Posle detaljnog pregleda dokumentacije i posle obilaska i pregleda objekta, kao i sagledavanja ukupnog stanja i potreba objekta, za delove obuhvaćene idejnim projektom, konstatovano je sledeće:

Objekat je građen osamdesetih godina prošlog veka. Tokom eksploatacionog trajanja nije bilo značajnijih ulaganja u održavanje objekta. Jedina značajnija intervencija bila je krajem 2018. godine, kada je izvršena sanacija ravnog krova zgrade, postavljanjem nove hidroizolacije od PVC membrane. Na taj način je sprečen dalji nekontrolisani prodor atmosfere vode u unutrašnjost objekta, ali oštećenja koja su nastala u ranijem periodu, nisu otklonjena i prisutna su i danas, te nepovoljno utiču na korišćenje prostorija ispod potkrovnice tavanice.

Planirani radovi na fasadi i zameni fasadne bravarije, obuhvaćeni Idejnim projektom, će obuhvatiti obradu fasadnih zidova na način koji će značajno unaprediti energetska svojstva samog objekta i poboljšati energetska efikasnost u skladu sa propisima. Tehničko rešenje nove termoizolacije objekta mora biti usklađeno sa geometrijskim karakteristikama, odnosno specifičnim oblikom zidova. Koncept konstrukcije sa dominantnim vertikalnim nosećim elementima koje čine četiri armiranobetonska lučna platna, koja izlaze iz funkcionalnog gabarita objekta, presudno utiču na izbor i položaj termoizolacionih materijala.

Prethodni radovi koji su se izvodili na krovu zgrade, nisu uključivali postavljanje termoizolacionih slojeva. Podaci Elaborata energetske efikasnosti pokazuju da je termoizolacija potkrovnice tavanice neophodna radi postizanja ciljeva u pogledu unapređenja objekta u ovom smislu.

Na krovnoj površini nalazi se veliki broj kablova i opreme različitih mobilnih operatera. Deo te opreme nije u funkciji, pa će u okviru projekta biti izvršeno sagledavanje, racionalizacija i uklanjanje nepotrebnih elemenata.

Planirani radovi na zameni fasadne bravarije obuhvataju demontažu postojeće aluminijumske bravarije bez termoprekida i ugradnju nove bravarije od aluminijumskih profila sa termoprekidom. Deo ulazne zastakljene fasade, oko glavnih ulaznih stepenica objekta, menja se sklopom nove lake fasade.

Pored popravke i izrade završne obrade punih fasadnih površina, planirana je molersko farbarska obrada unutrašnjih zidova i plafona i obrada postojećih unutrašnjih vrata, zamena zastakljenja do visine od 1.10m sigurnosnim, laminiranim staklom, izrada urednog trotoara oko objekta radi zaštite planiranih radova u donjem delu fasade i ugradnja zastora na prozorima.

Ministarstvo kulture sprovodi program "Gradovi u fokusu 2021" koji ima za cilj da unapredi oblasti kulture i umetnosti u lokalnim sredinama, da podstakne razvoj kreativnosti i kulturnih raznolikosti, obogati kulturni život i istakne specifičnosti kulturnog identiteta i održivog razvoja lokalne zajednice. Deo ovih sredstava usmeren je na Opštinu Varvarin. Programom su obuhvaćena ulaganja u adaptaciju i opremanje multimedijalne sale, koja pored građevinske zanatske obrade poda, zidova i plafona, uključuje i opremanje prostora i nabavku tehničke opreme. Drugi deo ulaganja usmeren je na poetski teatar, mini scenu i galerijski prostor.

Izvršena je koordinacija sa realizacijom ovog programa koji je u toku. Da bi se izbegla preklapanja radova i racionalno, ekonomično i u potpunosti odgovorilo zahtevima projekata, razmatrana je planirana dinamika realizacije kao i potrebne pozicije za rad. Usvojene odluke omogućiće funkcionisanje ovih prostora nakon izvođenja pojedinačnih faza planiranih radova.

Osim pregleda idejnog projekta, izvršena je i provera raspoložive tehničke dokumentacije za izgradnju objekta, koju je izradio RO Biro za projektovanje Kruševac "Kruševac" tokom 1983. godine, kao i dokumentacija na osnovu koje je izvođač radova "Izolinvest" d.o.o., iz Beograda, Volgina ulica br. 73, izvršio sanaciju krova.

Glavni projekat za izgradnju objekta u delu definisanja fasadne stolarije definiše da se kao materijali upotrebe čelični profili sa običnim zastakljenjem. Očigledno je tokom izgradnje objekta došlo do promene sistema i profila, koji su u tom momentu bili aktuelni i raspoloživi na tržištu, jer stanje zatečeno na objektu obuhvata bravariju od eloksiranih aluminijumskih profila zastakljenih termoizolacionim staklom. Zbog dotrajalosti i karakteristika koje ne mogu ispuniti propisane zahteve termičke zaštite, neophodna je zamena novim.

Kako su korisnici objekta i deca, neophodno je primeniti rešenja bravarije i stolarije koja ispunjavaju propisane zahteve za sigurnost dece u skladu sa namenom objekta. Neophodno je rešenjem ispuniti zahteve za efikasnu i bezbednu evakuaciju u slučaju opasnosti.

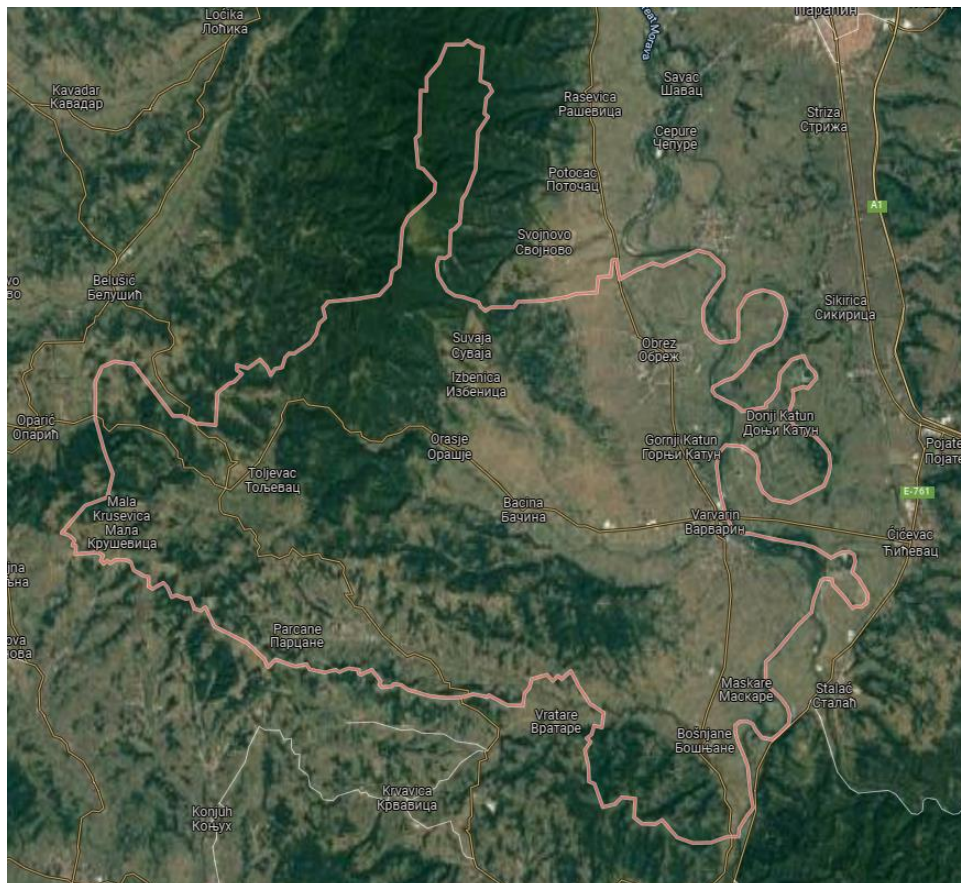
U skladu sa dodatnim uslovima (EIB) koji se postavljaju za kompletnu realizaciju projekta investicionog održavanja objekta, obezbeđeno je da budu ispunjeni osnovni zahtevi za objekat i njegove delove (Prema Direktivi EU):

- nosivost i stabilnost elemenata obrade i ugrađene fasadne bravarije u odnosu na uticaje kojima su izloženi;
- zaštita od požara za primenjene materijale i sklopove zidova i krova i za novu fasadnu bravariju, kao i stvaranje propisanih uslova za bezbednu evakuaciju u slučaju opasnosti;
- higijena, zdravlje i životna sredina, kako u fazi realizacije, tako i za fazu eksploatacije i uklanjanja objekta;
- bezbednost i pristupačnost prilikom upotrebe za elemente fasadne stolarije, s obzirom na uzrast korisnika;
- zaštita od buke prema uslovima okoline za elemente fasadne stolarije;
- ekonomično korišćenje energije i očuvanje toplote, što direktno treba sprovesti za slojeve krova i fasadnih zidova i izbor elemenata fasadne stolarije u skladu sa propisima;
- održivo korišćenje prirodnih resursa sa odgovarajućim preporukama za odlaganje građevinskog otpada, usmeravanje određenih elemenata na reciklažu i upotrebu novih elemenata u kojima se reciklaža primenjuje i dokazuje.

Ispunjenje ovih zahteva je dokumentovano tekstualnom, numeričkom i grafičkom dokumentacijom Idejnog projekta.

4. Opis lokacije objekta Opštinske biblioteke

Područje opštine Varvarin se prostire na severoistočnom delu Rasinske oblasti i obuhvata zapadne i istočne padine Juhora, jugoistočne obronke Gledičkih planina kao i deo aluvijalne ravni na levoj obali Zapadne i Velike Morave. Ima veoma povoljan geografski položaj. Smeštena je na samom jugu Šumadije između $21^{\circ} 07' 30''$ i $21^{\circ} 26' 35''$ istočne geografske dužine i $43^{\circ} 37' 30''$ i $43^{\circ} 52' 30''$ severne geografske širine. Proteže se na površini od 249,3 km².

Prikaz reljefa

Plansko područje obuhvata 21 katastarsku opštinu. Najznačajnija i najrazvijenija je katastarska opština Varvarin varoš. U njoj je locirana zgrada Opštine Varvarin, a u neposrednoj blizini izgrađena je i Opštinska biblioteka.

Objekat na kome se planiraju radovi na rekonstrukciji fasade i zameni fasadne bravarije je zgrada Opštinske biblioteke, na Trgu Mirka Tomića, odnosno u Ulici Marina Marinovića br. 59. Objekat se nalazi se na katastarskoj parceli: KP 90/7 KO Varvarin varoš u Varvarinu. Ukupna površina parcele iznosi 608 m². Površina zgrade na terenu je 581,35 m², a ukupna bruto površina objekta je 1.648,88 m². Neto površina iznosi 1.557,59 m². Spratnost objekta iznosi Po+P+G+2. Katastarska parcela je u potpunosti formirana kao urbanistička i građevinska parcela objekata Opštinske biblioteke. Glavni ulaz okrenut je ka istoku i usmeren prema prostranom trgu. Sa istočne strane je ulica Marina Marinovića. Na zapadnoj i južnoj strani nalaze se parcele sa kolektivnim stambenim zgradama, srednje spratnosti. Neposredno

okruženje objekta čini u većem obimu, katastarska parcela 90/1 KO Varvarin varoš, i u manjem obimu parcela 90/6, obe bez objekata.

Prikaz katastarskih parcela u okruženju

Neposredno okruženje lokacije su poslovni objekti i stambena zona kolektivnog stanovanja srednje spratnosti, odnosno okruženje je optimalno za uredno funkcionisanje biblioteke.

Bibliotekarstvo varvarinskog kraja ima korene iz perioda pre Prvog svetskog rata, mada je prva biblioteka u Temniću zvanično osnovana 1919. godine. Pre toga postojale su školske, crkvene i privatne biblioteke. Posle Drugog svetskog rata značajan deo fonda biblioteke bio je uništen, međutim, vremenom u Bošnjanu je osnovana narodna knjižnica, gde su pristizale knjige od raznih darodavaca, ustanova i pojedinaca. Narodna biblioteka u Varvarinu osnovana je 1967. godine i postala sedište kulturnog života opštine. Pored bibliotekarstva organizovani su različiti kulturni sadržaji, pa su i potrebe za adekvatnim prostorom bile sve veće. Ministarstvo za kulturu izgradilo je novu zgradu, Dom kulture, 1979-1980. godine, u kojoj je biblioteka imala sve uslove za neometan rad. Dom kulture je promenio naziv 2005. godine u Opštinska biblioteka Varvarin. Biblioteka organizuje različita predavanja, izložbe, promocije, kulturne manifestacije, a u njenom sastavu je i amatersko pozorište Varvarina.

Fotografija: glavna fasada

Fotografija: bočna fasada

Fotografija: zadnja fasada

5. Osnovni prirodni uslovi šireg okruženja [a) zemljište, b) vodotoci, c) vazduh] ²

5.1. Zemljište

Teritorija opštine Varvarin nalazi se u centralnom delu Srbije, u Rasinskoj oblasti. Leži na južnim i jugoistočnim padinama Juhora i istočnim obroncima Gledičkih planina, a obuhvata i aluvijalne ravni na levim obalama Zapadne i Velike Morave, i obale Kaleničke reke. Nadmorska visina platoa na kome je smeštena opština je 144 metara. Šire gledano, prostire se kroz južni deo gornje Veliko-moravske kotline i istočni deo Zapadno-moravske kotline.

Današnji reljef je rezultat uzajamnih delovanja tektonskih i erozivnih procesa. Tektonski procesi su stvarali osnovne makro oblike reljefa planine i kotline, koje su, pak, erozivni procesi oblikovali stvarajući abrazioni i fluviodenudacioni mikroreljef. Prema geološkoj građi, morfološkim karakteristikama i pedološkom sastavu tla, u opštini Varvarin se izdvajaju tri jasno izražene morfološke celine: planinska oblast, zatalasane, denivelisane zaravni i rečne dolinske ravni.

Glavne rasedne poprečne linije pružaju se dolinom Zapadne Morave i Kaleničke reke a uzdužna rasedna linija na istočnim padinama Juhora. Prostrana dolina Velike Morave je ostatak dna neogenog jezera.

Prirodni tok Velike Morave je pun meandara sa niskom aluvijalnom terasom uz korito reke. Iznad leve obale je očuvana terasa visine 20 – 25 m, čija visina opada idući ka severu. Podlogu dolinske ravni čine neogeni jezerski sedimenti sa peskovima i glinama na kojima su razvijena duboka i plodna zemljišta, pretežno sa smonicama.

Karte seizmičkog hazarda po parametru mikroseizmičkog intenziteta definišu ovu lokaciju na sledeći način: za povratni period od 95 godina nalazi se u VII stepenu makroseizmičkog intenziteta, za povratni period od 475 godina nalazi se u VIII stepenu, a za povratni period od 975 godina nalazi se u VIII-IX stepenu.³

5.2. Hidrografija

Opština Varvarin se odlikuje normalnom hidrografijom, koju čine podzemne vode, izvori i rečni tokovi. Najznačajniji hidrografski objekti su Velika Morava, Zapadna Morava i Kalenička reka sa ušćem u Veliku Moravu u samom gradu. Manji rečni tokovi su Cernička i Izbenička reka koje se ulivaju u Kaleničku reku i Zalogovački potok koji se uliva u Vratarsku reku, a ona u Zapadnu Moravu. Zapadna Morava u svom završnom delu ima niske obale koje su karakteristika ravničarskih reka. Kao spoj dve Morave nastaje Velika Morava, brza, periodično bujičava reka, širokog korita i sa izuzetno velikim potencijalima.

Hidrološki podaci na reci osmatraju se i mere na više profila pravilno raspoređenih na toku. Godišnji tok vodostanja Zapadne i Velike Morave je pravilan, sa maksimalnim vodostajem u martu i aprilu, a minimalnim u avgustu i septembru. Kalenička reka je sa malim proticajem

² Za formiranje ovog izveštaja su iscrpno i direktno korišćeni podaci iz publikacije "Prostorni plan opštine Varvarin", Jugoslovenski institut za urbanizam i stanovanje JUGINUS AD, 2009. godina.

³ Republički seizmološki zavod Republike Srbije

vode.

Planirano vodosnabdevanje stanovništva opštine Varvarin je akumulacija "Ćelije", kao sastavni deo regionalnog Rasinsko – Pomoravskog sistema za snabdevanje stanovništva vodom, korišćenjem tokova Zapadne i Velike Morave. Naselja se snabdevaju uglavnom iz lokalnih izvorišta, na način koji nije u potpunosti kontrolisan.

Karakteristično je nalazište mineralne vode ispod podnožja Juhora, u selu Orašje, koje se nalazi na nadmorskoj visini od 220 m. Lokalitet je specifičan po paleozojskim škriljastim stenskim masama (gnajsevi, liskuni i sl.). Sam izvor je na spoju ovih stena i glinovito-peskovitih kvartarnih naslaga debljine 10 m. Ostali izdani su manje izdašnosti, na manjim dubinama i podložni zagađenju sa površine.

Vodeni tokovi su povoljni resursi za razvoj rečnog saobraćaja, hidrotehničkih sistema, ribarstvo i turističku ponudu, međutim procenat iskorišćenja je skroman. Očekivano je da bi povezivanje evropske plovne mreže sa Sredozemnim morem, kroz realizaciju plovidbenog sistema Morava – Vardar, značajno doprinelo iskorišćenju potencijala voda opštine Varvarin.

5.3. Vazduh

Za klimatske prilike opštine Varvarin karakteristično je da ona pripada oblasti umereno - kontinentalne klime, sa prelaznim uticajima kotlinske, toplije i suvlje klime. Zime su hladne, leta topla. U višim delovima, kao što je i očekivano, klima je svežija, leta su manje topla i suva, dok su zime hladnije i sa prosečnim temperaturama ispod nule u kritičnim mesecima.

Za proučavanje klime od značaja su sledeći klimatski elementi: temperatura vazduha, vlažnost vazduha, oblačnost, padavine, vazdušni pritisak i vetrovi.

Metereološka stanica ne postoji u Varvarinu, pa se kao relevantni podaci koriste merenja izvršena u metereološkim stanicama u Čupriji i Kruševcu. Na osnovu višegodišnjeg merenja temperature vazduha u okruženju može se izneti jedna opšta karakteristika: topla leta sa dugom insolacijom produženom na prvu polovinu jeseni i umereno blaga zima bez jakih vetrova i malom dužinom trajanja snežnog pokrivača. Prosečna temperatura na nivou godine je 11,4°C, najniža prosečna temperatura je u januaru, 0,2°C a najviša u julu i iznosi 21,8 °C. Primetan je opšti porast temperature za poslednjih pet godina.

Vlažnost vazduha se kreće na godišnjem nivou od 66% do 88%, najmanje vrednosti su zimi, a najviše u letnjem periodu. Prosečna godišnja količina padavina kreće se na nivou od oko 620 mm. Nivo prosečne oblačnosti je u granicama umerenih vrednosti, ali je promenljiv tokom godine i kreće se od visoke oblačnosti u zimskom periodu do vrlo male oblačnosti tokom leta.

6. Socijalna osnova u opštini Varvarin - opšti kontekst i osnovne informacije, demografija i ekonomija

6.1. Osnovni geografski podaci i istorijski razvoj

Opština Varvarin nalazi se u centralnom delu Srbije i pokriva veliki deo Temnić regije,

smeštene između Velikog i Zapadnog Pomoravlja. Susedne opštine su Rekovac i Paraćin na severu, Trstenik i Kruševac na jugu i Čičevac na istoku.

Središte opštine je naselje Varvarin u katastarskoj opštini Varvarin varoš i predstavlja privredni, administrativni i kulturni centar opštine. Nalazi se oko 140 km južno od Beograda, vazdušnom linijom, dok je rastojanje mereno dužinom saobraćajnica 180 km. Nadmorska visina je 140 metara. Na istočnoj strani naselja protiče reka Velika Morava, u čijoj se plodnoj dolini razvila većina naselja opštine. Kroz naselje protiče Kalenićka reka. Područje Temnića (Donji Levač), ima istaknutu ulogu u srpskoj državi, posebno kada je Kruševac postao prestonica kneza Lazara. Naziv Varvarin datira iz vremena Đurađa Brankovića, tačnije iz 1473. godine. Varošica je jedno vreme nazivana Bela crkva, ali se ime Varvarin i kasnije nalazi u zapisima iz XVIII veka u Kočinoj krajini. U vreme Karađorđa, u XIX veku, Varvarin i okolna naselja pripadali su Jagodinskoj nahiji. Kada je Varvarin postao sresko mesto, pokrenuo se napredak čitave oblasti. Nakon što je postao središte sreza, formirani su sreska uprava, sud, pošta, gimnazija... U Prvom svetskom ratu područje su okupirale Austrougarska i Bugarska. U međuratnom periodu razvoj je tekao veoma sporo. Posle Drugog svetskog rata opština Varvarin doživljava rast i u demografskom i u privrednom pogledu. U novijoj istoriji zabeležena je 1999. godina, kada je bombardovan most na Velikoj Moravi.

Posle Drugog svetskog rata, razvoj industrije i doseljavanje stanovništva zbog potreba zapošljavanja dovodi do gradnje kolektivnih stambenih zgrada i kasnije definisanja centralnog jezgra naselja. Urbana uređenost u centralnom delu stvorena je planskim uređivanjem poslednjih decenija. To je period izgradnje modernih objekata, kao što je Dom kulture, odnosno Opštinska biblioteka. Urbanizacija seoskih naselja ogleda se u razvoju ulične mreže puteva, vodovoda, uslužnih delatnosti i snabdevenosti električnom energijom, signalima mobilne telefonije i sl.

Saobraćajna mreža opštine Varvarin je najvećim delom izgrađena u vreme intenzivnog industrijskog razvoja varoši. Putna infrastruktura uglavnom zadovoljava potrebe stanovnika. Na teritoriji opštine ne postoje magistralni putevi. Putevi regionalnog karaktera, odnosno državni putevi II reda, pružaju se u tri pravca i u ukupnoj dužini od 61 km. Dužina opštinskih puteva je 95 km. Ukupna dužina puteva je 156 km. Putevi su uglavnom u nezadovoljavajućem stanju zbog nedostatka finansijskih sredstava. Železnička infrastruktura ne postoji, ali su relativno blizu železničke stanice u Čičevcu i Stalaću.

Od većih privrednih kapaciteta u Varvarinu su aktivni: fabrika peleta "Sparrow", prerada i konzervisanje voća i povrća "Fru Com Plus", kao i veći broj preduzeća čija je registrovana delatnost trgovina. PIK „Varvarinsko polje“, koji se bavio proizvodnjom svinja, "Brojler" za proizvodnju tovnih pilića, "Il Konte" d.o.o., fabrika konfekcije, proizvodnja delova građevinskih mašina IMK "14. Oktobar", kao i INOS – proizvodnja netkanog tekstila i predmeta od njega, ugašeni su.

6.2. Stanovništvo

Poslednji popis stanovništva izvršen je na osnovu Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u 2011. godini ("Službeni glasnik RS", br. 104/09 i 24/11), u periodu od 1. do 15. oktobra. Prema ovom popisu, na teritoriji opštine Varvarin, na površini od 249,3 km², živelo je

17.966 stanovnika. Prosečna gustina naseljenosti iznosi 72 st/km². Ukupan broj stanovnika predstavlja 0,25% od ukupnog broja stanovnika Srbije, a 7,42% od ukupnog broja stanovnika Rasinske oblasti. Polna struktura stanovništva je: muškarci 8.830 (49,15%), žene 9.136 (50,85%).⁴

Poslednje procene Republičkog zavoda za statistiku govore da je u 2019. godini broj stanovnika u opštini Varvarin iznosio 16.099, što je 7,3% od ukupnog broja stanovnika Rasinske oblasti. Prosečna gustina naseljenosti iznosi 65 st/km².⁵

Do 2019. godine broj stanovnika je smanjen za 1.867. Broj stanovnika se u navedenom osmogodišnjem periodu smanjivao prosečno za 233 stanovnika godišnje. Pad stanovnika po prosečnoj ponderisanoj godišnjoj stopi od -1,36%, značajno je veći nego na nivou regiona Šumadije i Zapadne Srbije, gde iznosi -0,78% i Republike Srbije -0,43%.

Stanovništvo živi u 21 naseljenom mestu, raspoređeni u 21 mesnoj zajednici i 3 mesne kancelarije. Polna struktura stanovništva je: muškarci 8.017 (49,80%), žene 8.082 (50,20%).

Prirodni priraštaj u opštini Varvarin za 2019. godinu iznosi -12,8‰, što u apsolutnom iznosu znači da je mortalitet veći od nataliteta za 207 stanovnika. Ova vrednost je mnogo nepovoljnija u odnosu na parametre koji se odnose na region. Opadanje nataliteta, odnosno, prirodnog priraštaja je posledica migracije selo-grad, i naročito odliva mlade populacije u veće gradske sredine i inostranstvo, što je, pak, posledica sve veće nezaposlenosti i opadanja životnog standarda. Opadanje prirodnog priraštaja dovelo je do poremećaja u starosnoj strukturi, kao i intenzivnih promena u socioekonomskoj strukturi.

Intenzivna je migracija na relaciji selo-grad, što je, pak, uslovljeno nedovoljnim razvojem industrije i tercijarnog sektora u opštini. Najčešći učesnici u ovim procesima su mlađi stanovnici, što uslovljava i ubrzava proces starenja stanovništva u primarnim seoskim naseljima. Pored toga, prisutno je i odlaženje mlađih generacija u veće gradske sredine, naročito intelektualaca. Ovakvo napuštanje stvara nepovoljne uslove za brži razvoj privrednih delatnosti. Rešavanje problema nedostatka radne snage i kvalitetne obrazovne strukture je značajan preduslov za ekonomsku valorizaciju opštine Varvarin.

Prosečna starost stanovništva opštine Varvarin, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku Republike Srbije, za 2019. godinu je 46,17 godina. Vrlo je slična vrednost koja se odnosi na Rasinsku oblast, koja iznosi 45,27 godina. Na nivou Republike Srbije prosečna starost stanovništva je 43,31 godina.

Obrazovna struktura stanovništva je sledeća: 33,6% stanovnika sa osnovnim obrazovanjem, 31,2% sa srednjim obrazovanjem, 6% sa višim i visokim stepenom obrazovanja. Bez završene osnovne škole evidentirano je 23,9% stanovnika, od tog broja 83,2% su žene.

6.3. Privreda

6.3.1. Poljoprivreda

Velika rasprostranjenost površina zemljišta pogodnog za obradu, povoljni klimatski uslovi i duga tradicija u poljoprivrednoj proizvodnji omogućavaju da poljoprivreda predstavlja važnu privrednu

⁴ Republički zavod za statistiku Republike Srbije, Demografska statistika 2019, Beograd, 2020. godina: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G202014017.pdf>

⁵ Republički zavod za statistiku Republike Srbije, Opštine i regioni u Republici Srbiji, Beograd, 2020. godina: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/Pdf/G202013047.pdf>

granu i najveći potencijal za privredni razvoj opštine Varvarin. Veliki broj domaćinstava je uključen u ovu proizvodnju, naročito posle privatizacije društvenih preduzeća, kada se jedan deo radno aktivnog stanovništva vratio ovoj delatnosti. Aluvijalne ravni reka su uz redovnu primenu hidromelioracionih radova, zemljište izuzetno pogodno za ratarsku i povrtarsku proizvodnju. Ratarstvo i povrtarstvo razvijeno je na najplodnijem zemljištu za poljoprivrednu proizvodnju, odnosno u aluvionima Zapadne i Velike Morave i Kaleničke reke. Voćarstvo i vinogradarstvo karakteristični su za središnji deo opštinske regije i to na blago nagnutim terenima.

Preko 80% površine teritorije opštine je zemljište povoljno za poljoprivredu. Obradiva zemljišta čine 80% poljoprivrednih površina. Na najplodnijem zemljištu koje čini 56% površine opštine formirane su oranice i bašte. Voćnjaci i vinogradi zauzimaju oko 10% površine teritorije opštine.⁶ Na ovim terenima se odvija poljoprivredna proizvodnja kontinentalnih žitarica, povrća, kontinentalnog voća: jabuka, šljiva i krušaka, a povoljni su uslovi i za proizvodnju jagodičastog voća, od čega je najzastupljenija malina, zatim kupina i jagoda. Za voćarsku proizvodnju pogodno je zemljište brežuljkastih terena, međutim neophodne su antierozivne interevencije. Livade i pašnjaci su rasprostranjeni na malim površinama, koje iznose samo 3÷5% teritorije opštine i ograničene su za stočarstvo. Najviše se gaje različite kulture žita i to najviše kukuruz, sa skoro polovinom ukupnog proizvoda. Druga žitarica po značaju je pšenica, a nakon toga ječam. Nakon žitarica po obimu je najzastupljenije stočno krmno bilje, pre svega lucerka i detelina. Među povrćem ističe se proizvodnja paprika. Zasad bostana je takođe na većim površinama.

Raznovrstan izbor poljoprivrednih kultura: žitarica, povrća, voća, vinove loze... omogućen je između ostalog i relativno dugim trajanjem vegetacionog perioda.

Čiste površinske vode reka u brdsko – planinskom delu opštine u Temniću dobra su osnova za uzgoj ribe.

I pored negativnih demografskih tokova u selima opštine Varvarin, broj aktivnog poljoprivrednog stanovništva je faktor na koji se u planiranju budućeg privrednog razvoja mora ozbiljno računati. Među poljoprivrednim gazdinstvima dominiraju porodična gazdinstva. U najvećem broju u njima je angažovano do 2 lica. Sledeća kategorija je broj gazdinstava u kojima je angažovano 3 do 4 lica, njih je više nego duplo manje u odnosu na prethodno navedenu. Ovi mali posedi po gazdinstvu (2–3 ha poljoprivrednog zemljišta), sa ograničenim brojem radnika, čine veliko ograničenje razvoju poljoprivrede, jer na njima nije moguće proizvesti značajnije viškove poljoprivrednih proizvoda, tako da poljoprivreda prvenstveno služi za prehrambenu sigurnost porodice pa tek onda za tržište. Pored toga, odlika ovih gazdinstava je da ne postoji institucionalno poljoprivredno obrazovanje, već se primenjuje iskustvo stečeno praksom, a broj lica sa završenim poljoprivrednim srednjim, višim ili visokim školama je veoma mali.

Međutim, registrovani individualni poljoprivrednici čine značajan udeo u strukturi zaposlenosti u opštini Varvarin. Značajno unapređenje stepena privrednog razvoja postiglo bi se razvojem

⁶ "Prostorni plan opštine Varvarin", Jugoslovenski institut za urbanizam i stanovanje JUGINUS AD, 2009. godina

prerađivačke industrije poljoprivrednih proizvoda, odnosno višim stepenom prerade. Potencijali postoje i u organskoj proizvodnji, koja dobija sve veći značaj.

Ograničavajući faktor razvoju stočarstva je između ostalog i malo učešće livada i pašnjaka u ukupnoj površini teritorije opštine. Podaci o najznačajnijim uzgajanim vrstama su dostupni u Anketi o strukturi poljoprivrednih gazdinstava za 2018. godinu.⁷ Broj goveda iznosio je 2.398, broj svinja 43.570, dok je broj ovaca 4.447. Broj grla živine, kojih je u 2018. godini bilo 895.877, ukazuje na povećanje u odnosu na prethodne periode i nominalno je najveća vrednost u poređenju sa ostalim opštinama Rasinske oblasti. Navedeni broj svinja i ovaca takođe je na vrhu tabele opština Rasinske oblasti.

Poljoprivredni posedi su mali i usitnjeni sa nedovoljnom pojedinačnom snagom i skromnim i ograničenim kapacitetima. Dalji uspešan razvoj poljoprivrede bi se ogledao u jačanju koje se postiže ukрупnjivanjem, odnosno udruživanjem u poljoprivredne zadruge i udruženja poljoprivrednika. Na teritoriji opštine Varvarin registrovano je desetak poljoprivrednih zadruga.

Stanje u poljoprivredi nije na zavidnom nivou iz različitih razloga: od skupog repromaterijala, niskih otkupnih cena primarnih poljoprivrednih proizvoda, niskog stepena prerade poljoprivrednih proizvoda, zastarele mehanizacije i tehničko-tehnološke opremljenosti. Neprimenjivanje standarda (ISO, HACCP, GAP) u poljoprivrednoj proizvodnji i preradi prehrambenih proizvoda smanjuje izvozne šanse poljoprivrednih proizvoda, naročito kalemarskih i povrtarskih proizvoda. Opštinska uprava aktivno pruža podršku poljoprivrednicima opštine, kako bi se umanjio negativan uticaj prethodno pomenutih nedostataka.

Od ukupne površine opštine 26% čine šumske površine. Uslovi za uzgoj šuma su vrlo povoljni u pobrđu Juhora i Gledićkih planina.

6.3.2. Industrija

Industrija opštine Varvarin ima povoljan lokalno razvojni potencijal, uslovljen geografskom lokacijom. Opština Varvarin se nalazi u zoni pojaseva intenzivnijeg razvoja Republike Srbije u budućem periodu, kao mali industrijski centar (1000-5000 zaposlenih), prehrambeni kompleks i prerada nemetala. Za potrebe razvoja industrije u opštini i privlačenja investitora neophodno je infrastrukturno opremiti industrijske/radne zone definisane u opštini, kao i izraditi Planove detaljne regulacije.

Stepen razvijenosti industrije trenutno nije na visokom nivou. Na industrijski razvoj uticali su mnogi negativni faktori. Devedesetih godina prošlog veka opština je imala razvijen metalski i tekstilni sektor, koji su radno angažovali značajne kapacitete. Transformacija velikih industrijskih preduzeća u privatnu svojinu ugasila je proizvodnju i veliki broj kvalifikovanih radnika ostao je bez posla i bez mogućnosti da svoje znanje i iskustvo primeni kroz rad i ubuduće. Ugašena je fabrika "14. oktobar" koja je proizvodila građevinske mašine, zatim INOS – proizvodnja netkanog tekstila i predmeta od njega i mnoge druge.

⁷ Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2020, Republički zavod za statistiku

U sadašnjem periodu dominantna je prerađivačka industrija. Najveća industrijska preduzeća bave se preradom poljoprivrednih proizvoda. Direktna pristup sirovinama omogućava dalji intenzivniji razvoj prehrambene industrije. Najznačajnija preduzeća su iz delatnosti proizvodnje drvenog peleta, kao i iz delatnosti prerade voća, i ona ujedno upošljavaju najveći broj radnika.

7. Ekološki i socijalni uticaji

7.1. Uticaji u okruženju

U ovom poglavlju plana će biti analizirani stanje životne sredine okruženja po osnovnim parametrima bitnim za predmetni projekat, izvršiće se provera i procena uticaja planiranih radova na to stanje i odnos i očekivanja društvene zajednice u vezi s tim.

7.1.1. Vodosnabdevanje

Potreba za kvalitetnom i ispravnom pijaćom vodom je sve veća. Nasuprot tome sve brža urbanizacija dovodi do ugrožavanja vodnih resursa. Veoma je važno uspostaviti balans koji omogućava zadovoljenje potreba sa jedne strane, a sa druge strane sprečava uticaj negativnih faktora na snabdevanje.

Prema najnovijim podacima: u naselju Varvarin 98% stanovništva se snabdeva iz postojeće vodovodne mreže. Ukupna dužina vodovodne mreže opštine Varvarin iznosi oko 71 km.

Vodovodna mreža se napaja iz dubinskih bunara sa dubine oko 100 m. Postoje dva dubinska bunara sa kapacitetom 40 l/s. Voda iz dubinskih bunara prolazi kroz filtersko postrojenje sa tretmanom hlorisanja. Iz sistema za prečišćavanje pumpama se voda upumpava u vodotoranj zapremine $V=500 \text{ m}^3$ na visini od 50 m, koji služi za održavanje pritiska u mreži.

Mesečna potrošnja vode se kreće od 15.000 m^3 u zimskim mesecima do preko 20.000 m^3 u letnjim mesecima. Godišnja proizvodnja iznosi i do 450.000 m^3 vode.⁸ Kao problem ističu se gubici vode i to pre svega zbog dotrajalosti mreže, nepostojanja dovoljnog broja ispravnih mernih uređaja, nelegalnih priključaka i dr.

Broj domaćinstava priključenih na vodovodnu mrežu je 1.150.⁹ Podatak je utvrđen 2019. godine.

Vodu gradskog vodovoda kontroliše Zavod za zaštitu zdravlja Kruševac, kao ovlašćena i akreditovana ustanova. Ovaj Zavod u okviru svoje osnovne delatnosti vrši kontrolu zdravstvene ispravnosti vode za piće sa teritorije Rasinske oblasti. Kontrola podrazumeva: nadzor nad izvorišnim bunarima, nadzor nad sistemom za prečišćavanje vode i nadzor nad dezinfekcionim sistemom i distributivnom mrežom. Uzorkovanje vode za mikrobiološki i fizičko-hemijski pregled vrši se u skladu sa Pravilnikom o higijenskoj ispravnosti vode za piće.¹⁰ U skladu sa brojem stanovnika osnovni pregledi se vrše kontinuirano tri puta mesečno, dok se proširena analiza sprovodi jednom godišnje. Uzorkovanje se vrši na pet mernih mesta sa težnjom da se obuhvati

⁸ Strategija održivog razvoja opštine Varvarin 2020-2030, Republika Srbija, Opština Varvarin, april 2019

⁹ Opštine i regioni u Republici Srbiji, 2020, Republički zavod za statistiku

¹⁰ Sl. list SRJ 42/98, 4/99 i 28/2019

čitava mreža. Rezultati ispitivanja pokazuju da se građani koji koriste vodu iz postojeće mreže snabdevaju pijaćom vodom adekvatnog kvaliteta.

Naselja koja nisu pokrivena vodovodnom mrežom koriste individualne bunare, što čini upitnim kvalitet vode koju stanovnici ovih naselja koriste. Pored izostanka kvaliteta kontrole, problem predstavljaju i individualne septičke jame domaćinstava u ovim naseljima, koje ugrožavaju kvalitet podzemnih voda.

Javnim vodovodnim sistemom upravlja Javno komunalno preduzeće „Varvarin“ u Varvarinu.

Prostorni plan Republike Srbije iz 1996. godine, obuhvata izgradnju akumulacije Čelije na Rasini, kao regionalnog sistema vodosnabdevanja, koji će nakon realizacije biti dostupan i opštini Varvarin.

7.1.2. Otpadne vode

Ukupna dužina kanalizacione mreže u opštini Varvarin iznosi 46 km, tako da je procenat priključenog stanovništva na kanalizaciju je oko 20%, dok je ovaj procenat u naselju Varvarin oko 95%. U Selu Varvarin postoji kanalizaciona mreža koja je priključena na gradsku mrežu, kao i dodatna kanalizaciona mreža, trenutno nezavisna od gradske. Kanalizaciona mreža u Gornjem Katunu pokriva 100 domaćinstava. U opštini Varvarin 865 domaćinstava je priključeno na kanalizacionu mrežu.¹¹ Mreža nije kompletna, nedostajući je i kompletan primarni deo sistema. Pored navedenih kanalizacionih mreža, postoji i industrijska mreža, dužine 4,5 km. Otpadne vode iz kanalizacionog sistema se bez prečišćavanja ispuštaju u Kaleničku reku i Veliku Moravu. Ostalo stanovništvo ispušta otpadne vode u septičke jame ili direktno u vodotokove ili u otvorene kanale za odvod atmosferskih voda. Septičke jame uglavnom nisu izgrađene prema odgovarajućim standardima. Njihovo pražnjenje vrši se periodično i pokretnim cisternama sadržaj se izbacuje uglavnom u mesta koja za to nisu predviđena: jame, uvale, rečna korita i sl.

Probleme još predstavljaju i neadekvatno rešeno prečišćavanje kanalizacionih otpadnih voda u mestima gde postoji kanalizaciona mreža, upotreba nekorišćenih bunara za odlaganje kanalizacionih otpadnih voda i neadekvatna tehnička ispravnost postojećih septičkih jama.

Svi aktivni industrijski pogoni imaju obavezu tretmana otpadnih voda pre ispuštanja u rečni recipijent. Otpadne vode predstavljaju potencijalne zagađivače i iz tog razloga neophodno je da se u svim fabrikama industrijske zone (sa privlačenjem investitora u budućim periodima), pre ispuštanja u gradsku kanalizaciju, obezbedi njihov prethodni tretman.

Opisana praksa evakuacije komunalnih otpadnih voda naseljenih mesta opštine Varvarin je neodrživa sa stanovišta očuvanja kvaliteta životne sredine, odnosno sa aspekta mogućih uticaja na zdravstvenu zaštitu stanovništva. Samo uspostavljanje integralnog sakupljanja komunalnih i industrijskih otpadnih voda i njihov adekvatan tretman prečišćavanja može da smanji nivo sadašnjeg negativnog uticaja na zdravlje stanovništva opštine Varvarin.

Potpisivanjem sporazuma za projekat "Čista Srbija", Varvarin je postao jedna od opština

¹¹ Podatak iz 2019. godine

Republike u kojoj će se proširiti kanalizaciona mreža i obezbediti separatori za prečišćavanje otpadnih voda. Kroz 4 separatora obezbeđena pomenutim projektom, sve otpadne vode prikupljene kanalizacionom mrežom u opštini biće prečišćene pre ispuštanja u recipijent.

7.1.3. Kvalitet vazduha

Ekološki problemi na teritoriji opštine Varvarin počeli su izgradnjom prvih fabrika. Fabrička proizvodnja, uz upotrebu zastarelih tehnologija i neodgovarajućih rešenja u pogledu zaštite životne sredine, dovela je do niza problema u oblasti aerozagađenja u pojedinim vremenskim intervalima sa kojima se opština danas suočava. Sve dosadašnje aktivnosti nisu omogućile uspostavljanje kompleksnog efikasnog sistema koji bi mogao da zaustavi dugogodišnje negativne trendove narušavanja ekološke ravnoteže i degradacije, pa i gubljenje prirodnih resursa, što dovodi do ubrzane degradacije životne sredine. Dodatno opterećenje za opštinu predstavlja i njen položaj, jer aerozagađenje predstavlja značajan problem i u susednim opštinama.

Opštinsko veće opštine Varvarin je na osnovu člana 9. stav 2. i člana 15. stav 3. Zakona o zaštiti vazduha ("Službeni glasnik RS", broj 36/2009 i 10/2013) i člana 64. Statuta opštine Varvarin ("Službeni list opštine Varvarin", broj 5/2019), a po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva zaštite životne sredine, broj 353-01-02030/2020-03 od 26.10.2020. godine, donelo Program kontrole kvaliteta vazduha na teritoriji opštine Varvarin u 2021. i 2022. godini.¹² Programom su definisana merna mesta po broju i rasporedu, vrsta i učestalost merenja nivoa zagađujućih materija u vazduhu. Program još uvek nije realizovan. Monitoring kvaliteta vazduha može da vrši samo ovlašćeno pravno lice.

Prema programu karakteristike praćenja aerozagađenja u Varvarinu su sledeće:

- Sistematsko praćenje kvaliteta vazduha u opštini Varvarin prema planu, treba da se vrši na tri merna mesta - Prati se koncentracija gasova staklene bašte (GHG): CO₂, SO₂, NO₂, čađ i suspendovane čestice (PM₁₀ i PM_{2,5}).
- Stacionarni izvori zagađenja vazduha su individualna ložišta, kotlarnice, spaljivanje otpada na lokalnoj deponiji, objekti za pripremu hrane...
- Pokretni izvori zagađenja vazduha su vozila sa motorom sa unutrašnjim sagorevanjem: motocikli, laka i teška vozila koja koriste benzin i dizel, građevinske i poljoprivredne mašine, posebno veliki broj starih i neispravnih vozila u saobraćaju.
- Na javnim i privatnim površinama dosta je rasprostranjena ambrozija i ostale polenske biljke koje utiču na zdravlje stanovnika.
- Pokazatelji kvaliteta vazduha u Varvarinu mogu se paušalno proceniti na osnovu podataka mernih stanica u Kruševcu i Paraćinu. Zaključuje se da nisu prekoračili vrednosti definisane podzakonskim aktima.
- Procena rizika na zdravlje stanovništva usled zagađenja vazduha do sada nije rađena, tako da jasnih pokazatelja o ugroženosti pojedinih grupa stanovništva (deca, stare osobe, hronični bolesnici) nema.

¹² "Službeni list opštine Varvarin", br. 38/2020

7.1.4. Deponije komunalnog otpada

Organizovanim prikupljanjem čvrstog komunalnog otpada obuhvaćena je cela teritorija opštine. Učestalost odvoženja otpada je različita, u urbanoj zoni je svakodnevni odvoz, dok se u seoskim područjima obavlja jednom nedeljno. Glavni problemi vezani za komunalni otpad su postojanje divljih deponija, neadekvatna uređenost i mali kapacitet postojeće glavne deponije, nekontrolisano spaljivanje otpada na otvorenom, prevelika blizina postojećih deponija naseljenim mestima, neadekvatno rešeno upravljanje postojećim deponijama, nizak procenat selekcije i reciklaže komunalnog otpada.

Upravljanje komunalnim čvrstim otpadom na teritoriji opštine Varvarin povereno je JKP „Varvarin“ u skladu sa Planom upravljanja otpadom na teritoriji opštine Varvarin. JKP „Varvarin“ vrši sakupljanje, transportovanje i odlaganje čvrstog komunalnog otpada na postojeću glavnu deponiju.

Postojeća glavna deponija formirana je pre 35 godina na lokaciji jugoistočno od Varvarina, u neposrednoj blizini toka reke Velike Morave, na njenoj desnoj obali, a udaljenost od centra Varvarina iznosi 1.200 do 2.000 m.

Granice deponije nisu precizno definisane, pa se njena površina menja, ali se može smatrati da je površina deponije oko 2 ha. Deponija pokriva potrebe odlaganja otpada iz Varvarina i Čićevca. Prostor deponije nije ograđen, nema priključak na gradski vodovod, nema objekata za radnike. Dovož smeća iz naselja na deponiju vrši se pomoću jednog tipskog vozila po opštini. Na deponiju otpad dovoze i građani. Tretman smeća je povremeno sabijanje buldozerom ili paljenje.

Negativni uticaji deponije su višestruki. Porozno tlo, koje je po geološkom sastavu sačinjeno od peska i šljunka, nije zaštićeno od plavljenja i karakteriše ga visok nivo podzemnih voda, koji je oko 5 m. Ugrožavanje ovih voda nije prihvatljivo jer se koriste za navodnjavanje i za piće u naseljima koja se nalaze nizvodno.

Deponija ne zadovoljava ni minimalne sanitarno higijenske uslove, a lokacija nije odgovarajuća prema uslovima Pravilnika o kriterijumima za određivanje lokacije i uređenje deponije otpadnih materija ("Službeni glasnik RS", broj 54/92), pa je potrebno uraditi projekte i izvršiti sanaciju, rekultivaciju i zatvaranje deponije.

Situaciju čini nepovoljnijom činjenica da postoji neorganizovano prikupljanje otpada, pa se skoro u svim naseljima nalaze divlje deponije. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja je angažovalo pravni subjekt koji je izvršio njihovu sistematizaciju. Krajem 2009. godine, primenom GPS tehnologije, utvrđene su pozicije, geometrije deponija i pripremljena je obimna foto dokumentacija. U vreme snimanja utvrđeno je postojanje 15 divljih deponija. Vremenom se ovaj broj smanjivao, tako da se procenjuje da je broj prepolovljen.

Prema poslednjim dostupnim podacima, prosečna godišnja količina prikupljenog otpada na

teritoriji opštine Varvarin iznosi 3.000 tona.¹³

Količina industrijskog otpada je u skladu sa ograničenim kapacitetima postojećih industrijskih objekata. Klanični otpad se čuva u posebno opremljenim mini hladnjačama, namenjenim za čuvanje otpada, a odatle se, preko ovlašćene organizacije (sa kojom se sklapa ugovor) otpad odvozi na uništavanje u kafileriji u Ćupriji. Metalni otpad, plastični otpad i gume se razvrstavaju na mestu nastanka, skladište i odvoze ga organizacije koje se bave sakupljanjem, transportom, skladištenjem i preradom ovih vrsta otpada (to su organizacije sa prostora drugih opština). Otpad od prerade drveta propisno se sakuplja i skladišti, a koristi se u grejnoj sezoni za zagrevanje poslovnih i drugih prostora.¹⁴

Glavni izvor medicinskog otpada je Dom zdravlja "Vlastimir Godić" u Varvarinu, u čijem sastavu se nalaze i seoske ambulate. U manjem obimu ovu vrstu otpada generišu i privatne medicinske ordinacije. Prikupljanje medicinskog otpada iz svih zdravstvenih objekata sa teritorije opštine organizovano je preko Doma zdravlja u Varvarinu, a za deponovanje otpada izgrađen je poseban armiranobetonski prostor iza zgrade Doma zdravlja. Sav prikupljeni otpad se jednom nedeljno, odvozi posebnim vozilom u zdravstveni centar Kruševac, gde se vrši dalji tretman medicinskog otpada.

Opština Varvarin je u saradnji sa Nemačkom organizacijom za međunarodnu saradnju, GIZ, realizovala dva značajna projekta iz ove oblasti. Prvi je sproveden u periodu 2016. do 2018. godine kao Projekat u oblasti upravljanja otpadom i uvođenje primarne selekcije otpada iz domaćinstava. Količina ukupnog otpada na deponiji smanjena je izdvajanjem kartona i PET ambalaže u procesu sakupljanja sekundarnih sirovina.

Drugi projekat sproveden je u periodu 2018. do 2020. godine, pod nazivom „Upravljanje otpadom u kontekstu klimatskih promena“, čime je obezbeđena izrada Plana separacije otpada na teritoriji opštine Varvarin. Cilj je uspostavljanje održivih sistema upravljanja otpadom u skladu s najboljim evropskim praksama.

NALED je pokrenuo projekat „Upravljanje staklenom ambalažom na Zapadnom Balkanu“, koji se sprovodi u okviru programa koji finansira Nemačko savezno ministarstvo za ekonomsku saradnju i razvoj preko Razvojne agencije (GIZ), sa ciljem da se unapredi stopa sakupljanja i reciklaže staklene ambalaže i da se kreiraju regulatorna rešenja i ojača svest građana o značaju reciklaže. Opština Varvarin dobila je 30 kontejnera za reciklažu stakla.

Sve opštine Rasinske oblasti susreću se sa problemima vezanim za odlaganje komunalnog otpada. Prevazilaženje problema moguće je kroz izgradnju i priključenje svih opština regionalnoj deponiji. Studijom opravdanosti izgradnje deponije tretirana je lokacija u seoskom naselju Srnje opštine Kruševac. Na ovoj deponiji biće moguće odlaganje samo onih vrsta otpada koje ne proizvode štetne efekte po životnu sredinu.

¹³ Plan upravljanja otpadom na teritoriji opštine Varvarin za period 2010-2020. godine, Varvarin, 2010. godina, Opštinska uprava opštine Varvarin

¹⁴ Ibid.

7.1.5. Javne zelene površine i parkovi

Javne zelene površine su parkovi, skverovi, zelene površine oko kolektivnih stambenih zgrada, zelene površine duž saobraćajnica, ulični travnjaci i drvoredi, odvodni jarkovi, zelene trake duž staza, žive ograde, cvetnjaci, ružičnjaci i žardinjere na javnim površinama, zelene površine duž trotoara, zaštitno zelenilo oko naselja, zelene površine duž obala kanala, vodotoka i drugih vodenih površina, spomen parkovi i spomen groblja.

Zelene površine posebne namene obuhvataju zelenilo oko poljoprivrednih i industrijskih kompleksa, obrazovnih, kulturnih, zdravstvenih i drugih ustanova, zelene površine oko sportskih terena, zelenilo na grobljima i zelenilo predbašta i zajedničkih dvorišta. Slobodne površine školskih ustanova i slobodne površine oko predškolskih ustanova treba da zadovolje higijenske, estetske i sociokulturne funkcije istovremeno.

Ekološki značaj zelenila se ogleda u smanjenju aerozagađenja, poboljšanju mikroklimе, smanjenju komunalne buke, usporavanju brzine i udara vetrova, ublažavanju ekstremnih temperatura, povoljnom dejstvu na sastav zemljišta, smanjenju visokog nivoa podzemnih i kapilarnih voda, zaštitnom dejstvu od prekomerne insolacije, smanjenju klizanja i sprečavanju erozije zemljišta, oplemenjivanju i dekoraciji prostora, umirujućem dejstvu na psihu ljudi i u omogućavanju aktivne i pasivne rekreacije.

Probleme u opštini Varvarin predstavljaju: nepostojanje vetrozaštitnih pojaseva na teritoriju cele opštine, nepostojanje zaštitnih imisionih pojaseva oko naselja, nedovoljna pošumljenost opštine, nedovoljno uređenih javnih zelenih površina u selima, kao i raširenost ambrozije i drugih biljaka alergenata.

Način podizanja, održavanja, čuvanja i zaštite javnih zelenih površina na području naselja Varvarin i drugih naselja gde one postoje uređeno je Odlukom o podizanju i održavanju javnih zelenih površina.¹⁵ U Varvarinu podizanje i održavanje javnih zelenih površina vrši JKP "Varvarin" iz Varvarina. Odlukom je propisano da će se sve javne zelene površine uvesti u jedinstven registar javnih zelenih površina, koji bi vodio Organ Opštinske uprave nadležan za poslove komunalnih delatnosti. Međutim, ovaj registar još uvek nije formiran.

U skladu sa urbanističkim planovima potrebno je doneti plan i program podizanja, uređenja i održavanja javnih površina. U skladu sa planom vrši se izrada projekta. Izvođenje radova obavlja JKP „Varvarin“ Varvarin. U centru naselja Varvarin i oko poslovnih i stambenih zgrada formirane su travnate površine, drvoredi i fontana. Sa održavanjem drvoreda i orezivanjem drveća starog oko 30 godina započelo se 2014. godine. Do danas je većina drvoreda sređena – oko 75%.¹⁶

Ostale zelene površine nisu planski kontrolisane, obrasle su travom i žbunjem. Prostori pored Kaleničke reke i obala Velike Morave predstavljaju prirodni potencijal za izgradnju uređenih

¹⁵ "Službeni list opštine Varvarin", broj 2/13

¹⁶ Strategija održivog razvoja opštine Varvarin 2020-2030, Varvarin, 2019. godina, Republika Srbija, opština Varvarin

zelenih pojaseva.

7.1.6. Društveno-ekonomski uticaji

7.1.6.1. Stanje i perspektive zajednice

Varvarin je opština u centralnoj Srbiji uz levu obalu Velike Morave, sa umerenim industrijskim razvojem u drugoj polovini 20. veka, kojoj je kraj veka doneo brojne probleme i regresiju: gašenje velikih preduzeća, nosilaca razvoja, konstantno smanjenje broja stanovnika zbog smanjenog nataliteta i mehaničkog odliva radno sposobnog i fertilnog stanovništva, nedovoljna ekonomska moć da se reše zaostali komunalni problemi (vodovod, kanalizacija, saobraćajna infrastruktura, deponovanje čvrstog otpada). Nasuprot tome, nove i specifične okolnosti podstiču stanovništvo i organizovanu zajednicu da, drugačijim i promišljenijim pristupom razvoju, unapređuju život građana opštine Varvarin uz sve regionalne uslove i lokalne specifičnosti, po principima održivog razvoja i uz pomoć šire zajednice, čiji je sastavni deo i ovaj projekat.

Prirodno bogatstvo opštine čine doline Kaleničke reke i Velike Morave, sa svim pogodnostima za poljoprivredu, obronci viših planina bogati šumom, izvori mineralnih voda i šljunka i peska iz nanosa Velike Morave. Kulturno-istorijsko nasleđe svedoči o bogatoj prošlosti koja pruža mogućnosti bolje valorizacije prirodnih bogatstava. Od spomenika kulture značajni su Kneževa vodenica, crkva Sv. Bogorodice, zadužbina Miloša Obrenovića sa grobnicom kneza Milete Radojkovića, spomenik Jovi Kursuli, manastir Sv. Luke...

Ciljevi planiranja razvoja su:

- Opština Varvarin je samoodrživa lokalna zajednica koja građanima nudi sigurno ekonomsko, socijalno i životno okruženje obezbeđujući stalni razvoj u skladu sa potrebama građana.
- Poštovanje prava svih građana.
- Ostvarivanje boljih i efikasnijih veza unutar zajednice i sa neposrednim i širim okruženjem (izgradnja autoputa čije je planiranje u toku, povezivanje u regionalne vodovodne sisteme, uspostavljanje sistema komunikacija na svim nivoima i međusobno).
- Realizacija postavljenih jasnih ciljeva za poboljšanje uslova života se zasniva na većem angažovanju za korišćenje svih raspoloživih resursa.

7.1.6.2. Učešće zajednice u donošenju odluka

Ispravnost donošenja odluka pri planiranju i uređenju lokalne zajednice u velikoj meri zavisi od kvaliteta i pouzdanosti informacija o stanju životne sredine kojima raspolažu donosioci odluka. U opštini Varvarin, kao i u većini opština u Srbiji, organizovano se razvija informacioni sistem

koji bi bio u funkciji unapređenja i zaštite životne sredine. Izrada katastra zagađivača (voda, vazduh, zemljište) usporena je zbog prestrukturiranja privrede i poljoprivrede u procesu tranzicije i potrebno je da se uskladi sa propisima EU, i na nacionalnom i na lokalnom nivou.

Opština Varvarin preko zvaničnog sajta informiše zajednicu o svim značajnim pitanjima. Stvoren je prostor da svako može da iznese svoje mišljenje. Poseban deo odnosi se na zaštitu životne sredine, gde je formiran prostor za lokalni registar izvora zagađenja. Međutim ova dokumenta nisu u potpunosti ažurirana. Javnost je na ovaj način obaveštena o svim aktivnostima koje utiču na životnu sredinu i pozvana da iznese svoje mišljenje. I pored toga nema podataka o stavu stanovništva da li je stanje životnog okruženja loše, zadovoljavajuće ili dobro.

Uobičajeni problemi u životnom okruženju su sledeći: kvalitet vode za piće u naseljima koja nisu pokrivena vodovodnom mrežom, deponije komunalnog otpada, individualne septičke jame, otpadne vode, neodržavane javne i zelene površine, parkovi i zaštitni pojasevi, loši lokalni putevi, staze i nedostatak parkinga, nedostatak kapaciteta komunalnih preduzeća, kvalitet vode u rekama, nepostojanje sistema merenja kvaliteta određenih aspekata životne sredine, neodgovarajuće korišćenje obradivog zemljišta.

7.1.6.3. Vizija rešenja postavljenih ciljeva

- Snabdevanje kvalitetnom pijaćom vodom sa minimalnim opasnostima od akcidenata. To podrazumeva rekonstrukciju mreže sa potrebnim rezervoarskim i crpnim kapacitetima, uređena izvorišta, smanjenje potrošnje pijaće vode u privredi obezbeđenjem tehničke vode, širenje gradske vodovodne mreže na seoska područja.
- Otpadne vode se prečišćavaju i ispuštaju u prirodu tako da ne ugrožavaju živi svet i izvorišta pijaće vode. Sistem prikupljanja i odvođenja atmosferskih voda je odvojen od komunalne kanalizacije, postrojenja za prečišćavanje industrijskih otpadnih voda su obnovljena i unapređena, mali zagađivači popisani, instruisani kako da tretiraju svoje otpadne vode i kontinuirano nadzirani. (Planiranje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda je u toku – potpisan sporazum za projekat "Čista Srbija", koji Vlada Republike Srbije realizuje na osnovu Sporazuma sa Narodnom Republikom Kinom.)
- Upravljanje komunalnim otpadom je visoko organizovano i obezbeđuje visok nivo reciklaže. Unapređuje se svest građana i u određenom obimu koriste se obnovljivi izvori energije. Glavna deponija se zatvara i izvršava se sanacija i rekultivacija zemljišta, a otpad nastao u opštini prevozi se na regionalnu deponiju u Srnju. Smanjuje se količina otpada koji se odvozi na regionalnu deponiju. Prikupljanje otpada je redovno i visoko organizovano, a tome mnogo doprinosi savestan odnos građana i poštovanje procedure. Primena hemijskih zaštitnih sredstava u poljoprivredi je strogo kontrolisana i usmeravana od strane stručnjaka.
- Javne zelene površine su obogaćene sadržajima koji omogućavaju njihovo efikasno korišćenje i podstiču stanovništvo na aktivnosti u slobodno vreme. Parkinzi i saobraćajnice su uređeni i prošireni. Građevinske aktivnosti su u skladu sa urbanističkim planovima, koji

se blagovemenno donose.

- Aerozagađenje se održava u okviru propisanih vrednosti zahvaljujući supstituciji goriva izrazitih zagađivača. Vrš se redovna merenja kvaliteta vazduha. Intenziviraju se aktivnosti koje povećavaju energetska efikasnost, koje donose konkretne energetske uštede i znatno smanjuju aerozagađenje.
- Problemi u oblasti javnog zdravlja, kao posledica nerešenih problema u sferi zaštite životne sredine, istraženi su i definisani da bi se preventivnim radom otklonili ili umanjili njihovi negativni efekti.

7.2. Uticiji projekta

7.2.1. Ekološki uticaji

Prema Uredbi o kriterijumima za određivanje aktivnosti koje utiču na životnu sredinu prema stepenu negativnog uticaja na životnu sredinu koji nastaje obavljanjem aktivnosti, iznosima naknada ("Sl. glasnik RS", br. 86/2019 i 89/2019), aktivnosti planirane projektom spadaju u:

- a) Građevinsko zanatski radovi na rekonstrukciji fasade i zameni fasadne bravarije objekta –

II Delatnosti koje imaju srednji uticaj na životnu sredinu (kategorija B)

Sektor F: Građevinarstvo; 43. Specijalizovani građevinski radovi; 4.3.3. Završni građevinski radovi; 43.32. Ugradnja stolarije; 43.99. Ostali nepomenuti specifični građevinski radovi.

- b) Rad biblioteke, posle izvedenih radova -

III Delatnosti koje imaju mali uticaj na životnu sredinu (kategorija C)

Sektor R: Umetnost, zabava i rekreacija; 91. Delatnost biblioteka, arhiva, muzeja i galerija; 91.01. Delatnost biblioteka i arhiva.

Ekološki uticaji su usko povezani sa osnovnim zahtevima za objekte visokogradnje. U prilogu 1 Uredbe (EU) br. 305/2011 Evropskog parlamenta i Veća o utvrđivanju usklađenih uslova za stavljanje na tržište građevinskih proizvoda i stavljanju van snage Direktive Veća 89/106/EEZ definisani su Osnovni zahtevi za građevinske objekte¹⁷ sa jasno naglašenim zahtevima

¹⁷ OSNOVNI ZAHTEVI ZA GRAĐEVINSKE OBJEKTE

Građevinski objekti moraju, u celini i u svojim zasebnim delovima, biti pogodni za njihovu upotrebu, posebno vodeći računa o zdravlju i sigurnosti osoba uključenih u životni ciklus objekta. Uz uobičajeno održavanje, građevinski objekti moraju da zadovolje navedene osnovne zahteve za objekte u ekonomski prihvatljivom upotrebnom veku.

1. Mehanička otpornost i stabilnost

2. Sigurnost u slučaju požara

3. Higijena, zdravlje i okolina

Građevinski objekat mora da bude projektovan i izgrađen tako da tokom svog životnog ciklusa ne ugrožava higijenu ili zdravlje i sigurnost radnika, stanovnika ili suseda, te da tokom svog životnog ciklusa nema prevelik uticaj na kvalitet okoline ili klimu, tokom gradnje, upotrebe ili uklanjanja, a posebno kao rezultat sledećih pojava:

(a) ispuštanja otrovnog gasa;

(b) emisije opasnih materija, isparljivih organskih supstanci (VOC), gasova staklene bašte ili opasnih čestica, u unutrašnji ili spoljašnji vazduh;

(c) emisije opasnog zračenja;

vezanim za zaštitu sredine.

Detaljnou analizom projekta, kako u fazi pripreme, tako i u fazi realizacije i korišćenja, a uz uslov da se poštuju sva pravila i principi definisani ovim planom, projekat će imati ograničene negativne uticaje koji se obrađuju u Prilogu 1, a naredni opisi i objašnjenja se mogu smatrati za koristi koje će projekat doneti lokalnom okruženju.

Faza izvođenja radova:

7.2.1.1. Primena materijala koji ne ugrožavaju životnu sredinu i koji su otporni u požaru.

Radovi na objektu su planirani delom na fasadi, a delom u unutrašnjosti objekta. Predviđena je obrada fasade i zamena fasadne bravarije, a u unutrašnjosti objekta završna obrada zidova i plafona i unutrašnje stolarije. Osnovni materijali za radove na fasadi su termoizolacija od mineralne vune, građevinski lepak i finalno tankoslojni zaribani silikatno-silikonski malter. Površine fasadnih zidova na kojima se termoizolacija nanosi na unutrašnjoj strani obrađuju se gips kartonskim pločama. Plafoni potkrovnih tavanica na drugom spratu i galeriji oblažu se termoizolacionim pločama kamene mineralne vune, koja se pokriva oblogom od gips kartonskih ploča. Sve unutrašnje površine zidova i plafona se gletuju i boje disperzivnom bojom.

Projektovani materijali nemaju nikakve negativne uticaje na životnu sredinu. Zaribani silikatno-silikonski malter je postojan, tako da fasadne površine nisu izložene spiranju od atmosferskih uticaja. Kamena bazaltna vuna je proizvod prerade bazaltnih stena i potpuno je inertna u odnosu na spoljašnje uticaje. Spoljašnji zaštitni elementi, opšivke, projektovani su od bojenog pocinkovanog čeličnog lima, koji je zaštićen od korozije i ne utiče na vodu. Elementi od drveta potrebni su za zamenu oštećenih delova unutrašnjih

(d) otpuštanja opasnih materija u podzemne vode, morske vode, površinske vode ili tlo;

(e) otpuštanja opasnih materija u pitku vodu ili materija koje imaju negativan utjecaj na pitku vodu;

(f) pogrešnog ispuštanja otpadnih voda, emisije dimovodnih gasova ili pogrešnog odlaganja čvrstog ili tečnog otpada;

(g) prisutnost vlage u delovima građevinskog objekta ili na površinama u objektu.

4. Sigurnost i pristupačnost pri upotrebi

5. Zaštita od buke

Građevinski objekat mora da bude projektovan i izgrađen tako da buka koju osećaju korisnici ili ljudi u blizini, ostane na nivou koji ne ugrožava zdravlje i omogućuje im san, odmor i rad u zadovoljavajućim uslovima.

6. Upravljanje energijom i očuvanje toplote

Građevinski objekti i njihove instalacije grejanja, hlađenja, osvetljenja i ventilacije moraju da budu projektovane i izgrađene tako da je količina energije koju one zahtevaju u upotrebi mala, uzimajući u obzir korisnike i klimatske uslove lokacije. Građevinski objekti moraju da budu i energetske efikasne, tako da troše što je moguće manje energije tokom izgradnje i uklanjanja.

7. Održiva upotreba prirodnih izvora

Građevinski objekti moraju da budu projektovani, izgrađeni i uklonjeni tako da je upotreba prirodnih izvora održiva i da je posebno osigurana:

(a) ponovna upotreba ili mogućnost reciklaže građevine, njenih materijala i delova posle uklanjanja;

(b) trajnost građevine;

(c) upotreba ekoloških sirovina i sekundarnih materijala pri građenju objekta.

vrata. Drvo je obnovljiv izvor i vezuje CO₂, što je naročito važno za zaštitu životne sredine. Nova fasadna stolarija i laka zastakljena fasada su izrađeni od Al profila, stakla i metalnih okova. Staklo i metali su materijali pogodni za reciklažu, što ih čini vrlo pogodnim za primenu u kontekstu zaštite životne sredine.

Unutrašnje podprozorske klupice su od PVC-a. U standardnim uslovima korišćenja materijali su inertni i ne utiču na životnu sredinu. Obaveza da elementi sadrže reciklat se nameće upravo zbog zaštite životne sredine, zbog složenog i po životnu sredinu opasnog postupka proizvodnje PVC-a, kao i nemogućnosti da se elementi od PVC-a prirodno razlože u okruženju posle upotrebe. Uz to, sagorevanjem PVC-a nastaju supstance koje ozbiljno zagađuju vazduh, a posredno i vode.

7.2.1.2. Tehnologije i postupci koji ne ugrožavaju životnu sredinu

Tehnologije izvođenja radova na rekonstrukciji fasade i zameni fasadne bravarije objekta ne ugrožavaju životnu sredinu, najvećim delom se primenjuju elementi koji su pripremljeni u pogonima izvođača ili specijalizovanih podizvođača. Rad na licu mesta se uglavnom svodi na jednostavnu montažu gotovih elemenata i postupke kojima se oni povezuju, pričvršćuju i zaptivaju. Mokri postupci na licu mesta su vezani za finalnu obradu fasadih površina i unutrašnjih zidova i plafona, uz primenu fabrički pripremljenih i kontrolisanih materijala sa jasno definisanim obavezama u vezi ispuštanja u kanalizaciju i deponovanja ambalaže.

7.2.1.3. Savesno postupanje sa demontiranim elementima i materijalima (održivo korišćenje prirodnih resursa)

U Prilogu 6 ovog Plana su jasno i sveobuhvatno obrađeni svi aspekti postupanja sa otpadom (demontiranim elementima i materijalima) sa gradilišta.

Faza korišćenja objekta:

7.2.1.4. Zaštita prostora od vlage (higijena, zdravlje)

Ugradnja nove fasadne bravarije i lake zastakljene fasade utiče na dva bitna faktora za postizanje komfora boravka u prostoru. Znatno se poboljšavaju termička izolacija i zaptivanje na elementima bravarije. Prednosti su jasne i nedvosmislene, ali može da se očekuje nepovoljan uticaj na prirodnu ventilaciju prostora sa pratećim negativnim efektima. Zbog nedovoljne ventilacije i povećane relativne vlažnosti u prostoru u zimskim mesecima, verovatna je pojava kondenzata na unutrašnjim hladnim površinama građevinskih elemenata, a samim tim i pojava buđi sa vrlo nepovoljnim uticajima na osetljive korisnike prostora (alergijske reakcije i sl.). Rešenje je jasno uputstvo koje će Izvođač radova predati korisniku objekta u vezi sa održavanjem stolarije i redovnim svrsishodnim provetranjem prostora (kratkotrajno i efikasno).

7.2.1.5. Termička zaštita i ušteda energije (ekonomično korišćenje energije i očuvanje toplote)

Osnovni smisao radova na objektu, pored zamene dotrajalih građevinskih elemenata, predstavlja i znatno poboljšanje termičkih svojstava spoljašnjeg omotača objekta. U tom smislu, projektovana je termička zaštita fasadnih zidova i potkrovne tavanice, po propisima, koja obezbeđuje značajno poboljšanje energetske svojstava zgrade. Navedeno doprinosi sprečavanju pojave negativnih efekata opisanih u tački 7.2.1.4.

7.2.1.6. Zaštita od buke

Zaštita od buke je od manjeg značaja za unutrašnje prostore u objektu, jer okruženje i aktivnosti u neposrednoj blizini objekta bukom ne ugrožavaju objekat. Granice definisane propisima su jasne i one nisu ugrožene ni u postojećem ni u planiranom stanju. Bolje zaptivanje stolarije će svakako poboljšati i zvučnu izolaciju, što može da bude povoljno za neka buduća stanja u okruženju, npr. intenzivniji saobraćaj.

7.2.1.7. Vizuelni komfor

Na vizuelni komfor prostora u objektu će uticati zamena fasadne bravarije i bojenje zidova i plafona i popravka unutrašnje stolarije. Izgled objekta će biti znatno poboljšan rekonstrukcijom kompletne fasadne površine, kao i zamenom lake zastakljene fasade i dotrajale fasadne bravarije.

7.2.1.8. Efikasnija evakuacija

Prilagođavanje otvaranja vrata na evakuacionim putevima u unutrašnjosti objekta propisima iz ove oblasti doprineće bezbednijem korišćenju prostora u vanrednim situacijama.

7.2.2. Socijalni uticaji

Faza izvođenja radova:

7.2.2.1. Izrada i sprovođenje plana preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu za fazu izvođenja radova

Sastavni deo dokumentacije za verifikaciju projektne dokumentacije je i Plan preventivnih mera BZR u kome su, na propisan način, kompletno definisani postupci i obaveze u vezi sa zaštitom zaposlenih na gradilištu u fazi izvođenja radova.

7.2.2.2. Zaštita korisnika u fazi izvođenja radova

Investitor će obaviti sve potrebne radnje da isprazni objekat u vreme izvođenja radova. Zaposleni i korisnici objekta neće biti prisutni tokom izvođenja radova. Zaštita prolaznika i

stanovništva u neposrednoj blizini biće obezbeđena samim sprovođenjem mera bezbednosti i zdravlja na radu, koje je izvođač u obavezi da poštuje, a koje su jasno definisane u Planu preventivnih mera BZR i realizovane urednom organizacijom gradilišta.

7.2.2.3. Saradnja sa neposrednim okruženjem u postupcima reciklaže demontiranog materijala

Cilj organizacije radova na objektu po Standardima EIB podrazumeva i optimalnu saradnju sa društvenom zajednicom, a posebno sa neposrednim okruženjem. U tom smislu su definisani i određeni postupci koji su detaljno opisani i obrazloženi u Prilogu 6 ovog Plana.

Faza korišćenja objekta:

7.2.2.4. Poboljšanje toplotnog komfora u objektu i opštih uslova za boravak korisnika

Usled raznovrsne namene objekta i aktivnosti koje su u njemu odvijaju, pored odraslih stanovnika opštine, deca različitog uzrasta takođe predstavljaju značajan procenat korisnika objekta. Toplotni komfor je bazni uslov za uredan boravak korisnika, sa posebnim akcentom na decu. Toplotna izolacija fasadnih zidova objekta i potkrovnice tavanice kao i zamena fasadne bravarije koja je kvalitetna, dobro izolovana i zaptivena, obezbediće da temperaturni režim u prostorijama objekta bude optimalan. Poboljšanje toplotne izolacije čitavog objekta će znatno smanjiti toplotne gubitke u režimu grejanja objekta, a za letnje uslove obezbediti da troškovi za lokalno hlađenje prostorija budu znatno manji.

7.2.2.5. Poboljšanje uslova rada zaposlenih

Osim toplotnog komfora, koji je opisan u prethodnoj tački, a odnosi se osim na korisnike i na zaposlene, bitna komponenta planiranih radova na objektu je i obezbeđenje mogućnosti da zaposleni, u fazi korišćenja objekta, svoje poslove na redovnom održavanju obavljaju lakše i efikasnije.

7.2.3. Organizaciona i tehnička rešenja

7.2.3.1. Plan upravljanja otpadom je detaljno prikazan u Prilogu 6.

7.2.4. Za implementaciju projekta je od presudnog značaja da se uspostavi jasan i odgovoran postupak obaveštavanja u uspostavljenom hijerarhiskom sistemu, što konkretno znači:

7.2.4.1. Izvođač radova – MDULS

- Izvođač radova je u obavezi da pripremi izveštaje saglasnosti sa Planom upravljanja zaštitom životne sredine i društvene zajednice kao kvartalne Izveštaje o napretku i

dostavlja ih MDULS na srpskom i engleskom jeziku, u štampanom obliku i elektronskoj formi.

- Izvođač radova će dostavljati kvartalne izveštaje u kojima su dokumentovane mere ublažavanja i zaštite životne sredine i društvene zajednice, zajedno sa propisanim aktivnostima monitoringa koje se sprovode u toku izveštajnog perioda. Izvođač radova će voditi računa o životnoj sredini i društvenoj zajednici, u skladu sa Planom ublažavanja i Planom praćenja uticaja na životnu sredinu i društvenu zajednicu, koji su sastavni deo ESMP-a. Izveštaji će obuhvatiti pregled svih preduzetih aktivnosti na lokaciji i rezultate terenskog istraživanja sa adekvatnim pojašnjenjima, kao i preporuke za buduće aktivnosti na terenu i mere zaštite.
- U slučaju određene hitne situacije, Izvođač radova je u obavezi da postupi u skladu sa Planom reagovanja u vanrednim / hitnim situacijama i izveštavanje treba da se izvrši odmah.

7.2.4.2. Stručni nadzor na projektu – MDULS

- Stručni nadzor na projektu je u obavezi da prati spovođenje mera za ublažavanje u skladu sa Planom ublažavanja uticaja na životnu sredinu i društvenu zajednicu, kao i redovne aktivnosti monitoringa, navedene u Planu monitoringa, a koje su sprovedene od strane Izvođača radova. Zaključci sprovođenja mera ublažavanja i aktivnosti monitoringa, sa relevantnim pojašnjenjima će biti predstavljeni u okviru Izveštaja o napretku, koji će stručni nadzor na projektu dostavljati MDULS na mesečnom nivou.
- U slučaju određene hitne situacije, stručni nadzor je u obavezi da, pošto primi obaveštenje od izvođača radova, postupi u skladu sa Planom reagovanja u vanrednim / hitnim situacijama i izveštavanje MDULS treba da se izvrši odmah.

7.2.4.3. MDULS - Evropska investiciona banka

- MDULS će na godišnjem nivou pripremati Izveštaje o životnoj sredini i društvenoj zajednici, uključujući indikatore za ublažavanje i praćenje relevantnih uticaja utvrđenih Planom upravljanja životnom sredinom i društvenom zajednicom, i dostavljati ih na razmatranje Evropskoj investicionoj banci (EIB). EIB će pregledati izveštaje i po potrebi proveravati njihov sadržaj putem periodičnih terenskih poseta i putem revizije relevantne dokumentacije.
- U slučaju određene hitne situacije, Izvođač radova je u obavezi da postupi u skladu sa Planom reagovanja u vanrednim / hitnim situacijama i izveštavanje treba da se izvrši odmah.

**TABELARNI PRIKAZ PROCENE UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU I
NA DRUŠTVENU ZAJEDNICU (REZIME)**

PROCENA UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU

Procena uticaja – rekonstrukcija fasade i zamena fasadne bravarije na postojećem objektu									
Životna sredina	Vrsta uticaja	pozit. (+) negat. (-)	- jačina mala (M) umer.(U) velika (V)	- lokacija lokalno(L) nema (N)	-vreme izgrad(I) upotr.(U)	-trajanje kratko (K) dugo (D)	- povrat. (P) nepovr.(N)	-verovatn. mala (M) velika (V)	-značaj mali (M) umer.(U) veliki (V)
Fizička / prirodna sredina									
Podzemne vode	Izlivanje goriva i drugog tečnog otpada	-	lokalno U	L	I	K	potencij. N	M	M
Uređenje terena i pejzaž (rekonstrukcija fasade)	Poremećaji postojećeg terena i pejzaža	-	lokalno M	L	U	D	potencij. N	M	M
Elementi opasni po stanovništvo									
Kvalitet vazduha	Proizvodnja čestica prašine od demontaže i upotrebe praškastih materijala, od kretanja vozila, posebno u zoni gradilišta.	-	lokalno M	L	I	D	P	M	M
Kvalitet vode	Mogući uticaji usled izlivanja motornih goriva i drugog tečnog otpada.	-	lokalno M	L	I	D	P	M	M
Zagađenje zemljišta	Mogući uticaji usled izlivanja motornih goriva i drugog tečnog otpada.	-	lokalno M	L	I	D	P	M	M
Čvrsti otpad (Otpad od demontaža i ambalažni otpad pri izvođenju radova)	Uticaji zbog neodgovarajućeg upravljanja različitim vrstama otpada.	-	lokalno V	na mestu nastanka i na deponiji	I	D	P / N	V	U
Buka i vibracije	Buka od izvođenja građevinskih radova i od vozila za prevoz radnika, građevinskog materijala i otpada	-	lokalno U	L	I	D	P	V	M
Biodiverzitet (flora i fauna)	Uklanjanje grana koje ugrožavaju fasade objekta	-	lokalno U	L	I	K	P	V	U
Bezbednost i zdravlje na radu	Uticaj na život, bezbednost i zdravlje zaposlenih na gradilištu	-	lokalno U	L	I	moгуće D	P / N	M	U
Bezbednost pri korišćenju	Uticaj na život, bezbednost i zdravlje zaposlenih u biblioteci i korisnika uključujući i decu	-	lokal. U	L	U	moгуće D	P / N	M	V

PROCENA UTICAJA NA DRUŠTVENU ZAJEDNICU

Procena uticaja na društvenu zajednicu - izvođenje radova									
Društvena zajednica	Vrsta uticaja	pozit. (+) negat. (-)	- jačina mala (M) umer.(U) velika (V)	- lokacija lokalno(L) nema (N)	-vreme izgrad(I) upotr.(U)	-trajanje kratko (K) dugo (D)	nema utic. (-) povrat. (P) nepovr.(N)	-verovatn. mala (M) izvesna (I) velika (V)	-značaj mali (M) umer.(U) veliki (V)
Pristup uslugama biblioteke i doma kulture									
	Unapređen pristup bibliotečkim uslugama i umetničkog izražavanja doma kulture.	+	lokalno U	L	U	D	-	I	V
	Znatno poboljšani uslovi boravka i upotrebe objekta	+	V	L	U	D	N	V	V
Smetnje u funkcionisanju objekta i pružanju usluga									
	Smetnje u funkcionisanju, ometanje rada, smanjen učinak.	-	lokalno U	L	I	K	P	I	V
Objekti privatne i javne infrastrukture									
	Štete na objektima infrastrukture zbog izvođenja radova.	-	lokalno U	L	I	K	P	I	V
Zdravlje i bezbednost korisnika i osoblja postojećeg objekta biblioteke i doma kulture i lokalne zajednice									
	Rizik od povreda tokom izvođenja radova; smetnje od izvođenja radova (buka, vibracije i prašina)	-	M	L	I	K	P	V	V
	Bezbednosni rizici pri fizičkom pristupu objektu	-	M	L	I	D	P	M	M
Zdravlje lokalne zajednice usled smetnje u snabdevanju sanitarnom i pijaćom vodom									
	Prekid vodosnabdevanja	-	M	L	I	K	P	M	U
Opšti pristup okolnim objektima i uticaj saobraćajnih tokova									
	Rizik tokom faze izvođenja radova	-	M	L	I	D	P	M	U
Građevinski saobraćaj									
	Rizik od pojačanog saobraćaja tokom izvođenja građevinskih radova	-	M	L	I	K	P	V	V

PRILOZI:

Prilog I - Plan ublažavanja uticaja na životnu sredinu i socijalnu zaštitu uključuje uticaje na životnu sredinu i mere koje treba primeniti tokom faze izvođenja radova i eksploatacije. Plan ublažavanja precizira ekološka i socijalna pitanja, lokacije, vremenski okvir, mere ublažavanja i institucionalnu odgovornost za njegovo sprovođenje i nadzor.

P I.1. Plan upravljanja prašinom

P I.2. Plan upravljanja bukom

P I.3. Plan reagovanja u vanrednim / hitnim situacijama

Prilog II - Plan monitoringa životne sredine i socijalne politike sastoji se od ekoloških i socijalnih pitanja koja treba nadgledati i sredstava za verifikaciju; lokacije i parametara koje treba nadgledati; načina praćenja parametra, važećih standarda i kriterijuma; kada se parametar prati (učestalo ili kontinuirano), institucionalne odgovornosti za praćenje i nadzor.

Prilog III - Zakonodavstvo - Relevantna zakonska regulativa

Prilog IV - Plan angažovanja zainteresovanih strana treba da se pripremi u skladu sa Standardom 10 (EIB-ovi ekološki i socijalni standardi) sastoji se od sledećeg (minimum): Identifikacija i analiza zainteresovanih strana (Identifikovane zainteresovane strane, interes i uticaj projekta, detalji za kontakt i načini komunikacije); Otkrivanje informacija - način i pomoć zainteresovanim stranama da razumeju ekološke i socijalne rizike, uticaje i mogućnosti projekta; Mehanizam za žalbe - podnošenje žalbi, administracija za žalbe, izveštavanje o žalbama i povratnim informacijama korisnika i obrazac za žalbe; Izveštavanje i praćenje.

Prilog V - Izveštaj sa javne prezentacije ESMP-a treba da sadrži sledeće: opšte podatke o prezentaciji (datum, mesto, vreme, broj i struktura prisutnih itd.), fotodokumentaciju, primljene komentare, analizu komentara i opšte zaključke o uticaju projekta na životnu sredinu i lokalnu zajednicu.

Prilog VI - Plan upravljanja otpadom

Prilog VII - Uslovi nadležnih institucija

Prilog I - Plan ublažavanja uticaja na životnu sredinu i društvenu zajednicu

Uticaji na životnu sredinu i mere koje treba primeniti tokom faze izvođenja radova i eksploatacije. Plan ublažavanja precizira ekološka i socijalna pitanja, lokacije, vremenski okvir, mere ublažavanja i institucionalnu odgovornost za njegovo sprovođenje i nadzor.

Plan ublažavanja uticaja na životnu sredinu

Mogući uticaj na životnu sredinu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
Aktivnost: Projektovanje i odobravanje projekta				
Mogući nepovoljni uticaji na životnu sredinu, zdravlje i bezbednost usled lošeg projektovanja i planiranja.	Lokalan/ kratkoročan / malo verovatan / od velikog značaja	Relevantne dozvole moraju da se pribave pre otpočinjanja bilo kakvih radova na rekonstrukciji fasade i zameni fasadne bravarije na objektu (<u>Rešenje o odobrenju izvođenja radova</u> , <u>Plan preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu i prijava inspekciji</u>);	Opština Varvarin	MDULS
		Pored dokumenata predviđenih Planom za ublažavanje uticaja, tokom faze projektovanja biće pripremljeni sledeći dodatni dokumenti:		
		<u>Elaborat organizacije gradilišta</u> : obuhvata mere zaštite životne sredine, bezbednosti i zdravlja na radu prema zakonskim uslovima (uključujući mere definisane u ovom Planu), posebno uzimajući u obzir gradilišne saobraćajnice koje bi mogle da umanje štetne posledice po zajednicu;	Izvođač radova	MDULS
		<u>Plan za upravljanje otpadom i otpadnim vodama</u> . Sav građevinski otpadni materijal, uključujući drvo, limove, kablove, antene, nosače opreme, džakove za materijal, aluminijumske prozore, stakla, okove i slično, mora se odložiti na odgovarajući način. Plan treba da obuhvati sve aspekte upravljanja otpadom, uključujući i primenu standardne prakse u toj oblasti, kao što su smanjenje otpada, ponovna upotreba i reciklaža. Ovaj plan izrađuje Izvođač radova i odobrava Stručni nadzor najkasnije 8 dana pre početka radova. Prema Planu upravljanja otpadom koji se nalazi u prilogu 6 ovog ESMPa, izvođač radova ima obavezu da: Razvrstava otpad prema Katalogu iz Pravilnika o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada (Sl.glasnik RS 56/2010 i 93/2019). Razvrstani otpad, do predaje ovlašćenom operateru, čuva na adekvatan način, prema vrsti i svojstvima, u vrećama, kontejnerima, na paletama i slično, kako bi se sprečilo rasipanje i mešanje sa drugim materijalima. Obeleži upakovani otpad (oznake generatora, mesto nastanka i naziv i klasifikacioni broj otpada u skladu sa Pravilnikom (1). Formira dokumenta o kretanju otpada u skladu sa članom 45 Zakona o upravljanju	Izvođač radova	MDULS

Mogući uticaj na životnu sredinu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
		otpadom (Sl. glasnik RS 36/09, 88/10 i 14/16) i Pravilnikom o obrascu Dokumenta o kretanju otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje (Sl. glasnik RS, 114/13).		
Neadekvatna primena ESMP usled slabe povezanosti ESMP s drugim dokumentima ugovora.	Lokalan / kratkoročan / verovatan / od velikog značaja	Ovaj ESMP treba da bude integralni deo ponude i ugovora. Obaveza je Izvođača da uračuna primenu mera ublažavanja uticaja na životnu sredinu u svoje ukupne troškove. Od Izvođača se traži da podnese kratku izjavu koja potvrđuje da su troškovi ESMP uključeni u cenu ponude.	Izvođač radova Stručni nadzor	MDULS
Aktivnost: Građevinski radovi – opšte odredbe				
Mogući nepovoljni uticaji na životnu sredinu, BZR usled nepostojanja ili nepridržavanja relevantnih procedura	Lokalan / kratkoročan / verovatan / od velikog značaja	Investitor će, u skladu sa propisima, da popuni prijavu gradilišta i dostavi je nadležnoj inspekciji rada najkasnije 15 dana pre početka radova. Obezbediće Plan preventivnih mera bezbednosti i zdravlja na radu na gradilištu u kome su definisane obaveze izvođača u pogledu sprovođenja propisanih mera za bezbedan i zdrav rad, a naročito: - Šemu gradilišta, odnosno situacioni plan. - Opis organizacije i tehnologije izvođenja radova. - Plan faza i rokova izvođenja pojedinih radova, sa detaljnim instrukcijama za koordinaciju aktivnosti poslodavaca i drugih lica. - Specifične mere za bezbedan i zdrav rad u odnosu na industrijske aktivnosti u blizini gradilišta. - Specifične mere za bezbedan i zdrav rad za radove navedene u Pregledu radova pri kojima se pojavljuje specifičan rizik od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenih. - Popis isprava, evidencija i uputstava za bezbednost i zdravlje na radu, koje moraju da se stalno čuvaju na gradilištu, kako je to detaljno opisano i obrađeno u Planu preventivnih mera BZR, koji je sastavni deo dokumentacije za verifikaciju ovog projekta. - Plan preventivnih mera i procedure za ponašanje u uslovima rizika od zaraze Covid-19, usklađene sa zahtevima državnih institucija i preporukama WHO i EIB. Izvođač radova, zajedno sa prijavom početka radova, predaje Elaborat o uređenju gradilišta, nadležnom inspektoratu za rad.	MDULS	Inspekcija rada opštine Varvarin
		Izvođač radova i njegovi zaposleni treba da budu osigurani od nesrećnog slučaja.	Izvođač radova	MDULS
		Izvođač treba da ima zaposlene kvalifikovane osobe sa radnim iskustvom	Izvođač radova	MDULS

Mogući uticaj na životnu sredinu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
		(najmanje jednog zaposlenog iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i najmanje 2 godine radnog iskustva u sprovođenju sličnih zadataka) koje su zadužene za sprovođenje zahteva o usklađenosti po pitanjima zaštite životne sredine i bezbednosti i zdravlja na radu, kako je navedeno u ovom ESMP.		
		Pored Elaborata o uređenju gradilišta čiji je sadržaj propisan relevantnim Pravilnikom ¹⁸ , izvođač radova treba da izradi i operativni dokument: Plan zaštite životne sredine, koji sadrži sledeće planove:	Izvođač radova	Stručni nadzor MDULS
		Plan uklanjanja otpada, kako je detaljno opisano u prilogu 6.	Izvođač radova	Stručni nadzor MDULS
		<u>Plan upravljanja otpadnim vodama</u> za obezbeđenje toaleta i pravilno prikupljanje i odvod kanalizacionih voda kako bi se sprečilo zagađenje vodotoka tokom izvođenja građevinskih radova.	Izvođač radova	Stručni nadzor MDULS
		<u>Plan za hitna reagovanja</u> - Plan Izvođača treba da sadrži procedure za reagovanje u vanrednim situacijama, u slučaju nesreća ili većih incidenata, kako bi se zaštitili ljudi, imovina i prirodna dobra. U Planu će se prikazati detaljni podaci o opremi i procedurama za sprečavanje, kao i za reagovanje u slučaju nastanka akcidentnih situacija.	Izvođač radova	Stručni nadzor MDULS
		<u>Plan za smanjenje buke</u> - Celokupna oprema treba da bude licencirana i odobrena u skladu sa važećom zakonskom regulativom. Ovo važi za svu opremu i vozila gde buka i vibracije mogu da utiču na osetljive osobe. Izvođač je dužan da neutrališe uticaj buke i vibracija na okolinu, u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke ("Sl. glasnik RS", br. 36/2009 i 88/2010) i Pravilnikom o buci koju emituje oprema koja se upotrebljava na otvorenom prostoru ("Sl. glasnik RS", br. 1/2013).	Izvođač radova	Stručni nadzor MDULS
		<u>Plan raščišćavanja</u> obuhvata raščišćavanje gradilišta i uklanjanje objekata Izvođača posle završetka građevinskih aktivnosti. Ovo uključuje uklanjanje svih otpadnih materija i kontaminiranog zemljišta, ako ga ima, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i Zakonom o zaštiti životne sredine.	Izvođač radova	Stručni nadzor MDULS
		<u>Plan rešavanja žalbi</u> je detaljno opisan u Prilogu 4 ovog Plana i podrazumeva sledeću proceduru koja garantuje svim stranama ravnopravan pristup mehanizmu podnošenja i rešavanja žalbi:	Opština Varvarin, MDULS	MDULS

¹⁸ Pravilnik o sadržaju elaborata o uređenju gradilišta, "Sl. glasnik RS" br. 121/2012 i 102/2015

Mogući uticaj na životnu sredinu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
		1. Prijem prigovora. Zainteresovana strana može da podnese prigovor u pisanoj formi na pripremljenom obrascu (predajom na pisarnici, poštom ili e-poštom) Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave (MDULS) ili Opštini Varvarin. 2. Postupanje sa prigovorima: 2.1. Prigovori se mogu dostaviti i opštinskoj biblioteci ili Izvođaču radova. Obrasci za javni prigovor / žalbe će biti dostupni na odgovarajućim lokacijama u blizini gradilišta u štampanom obliku, i na taj način će biti dostupni javnosti. Biblioteka i Izvođač će biti obavezni da sve primljene prigovore dostave MDULS u roku od 5 dana od dana prijema prigovora. 2.2. Opština Varvarin je dužna da dostavi sve primljene prigovore u MDULS u roku od 5 dana od dana prijema prigovora. Sve žalbe će biti evidentirane u Registru žalbi, a MDULS će potvrditi prijem podnosioca prigovora u roku od 7 kalendarskih dana (u slučaju da prigovor nije podnet anonimno). 2.3. Podnosilac prigovora će biti informisan o predloženim korektivnim merama i aktivnostima u roku od 20 radnih dana od dana prijema prigovora. 2.4. MDULS će pratiti način na koji se rešavaju žalbe i redovno će ažurirati Registar žalbi. 3. Svi postupci po žalbi biće dostupni zainteresovanim stranama na zvaničnim sajtovima MDULS i Opštine Varvarin, kao i u njihovim prostorijama. 4. Rok za zavođenje žalbe u zapisnik je 7 dana od dana prijema, a rok za odgovor na žalbu 20 radnih dana od dana prijema žalbe.		
Mogući nepovoljni uticaji na životnu sredinu i zdravlje mogli bi da se jave zbog neodgovarajućeg upravljanja različitim tokovima stvorenog otpada.	Lokalan/ kratkoročan/ verovatan / od velikog značaja	Priprema plana za upravljanje otpadom za očekivane tokove otpada tokom faza demontaže i radova na investicionom održavanju i njegovo odobravanje u roku od 8 dana pre početka radova. Ovaj plan pregleda i odobrava stručni nadzor. Plan upravljanja otpadom u postupku verifikacije, priložen je kao Prilog 6, sa jasno definisanim obavezama i tokovima. Mere ublažavanja nepovoljnih uticaja obuhvataju: - Identifikaciju neopasnog otpada i razdvajanje na mestu demontaže / izvođenja radova; - Adekvatno reagovanje u skladu sa propisima, za slučaj otkrivanja opasnog otpada; - Izvođač, pre početka radova ima potpisan ugovor sa ovlašćenim operaterom za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada;	Izvođač radova, Ovlašćeni operater za transport, tretman i odlaganje otpada	Stručni nadzor MDULS

Mogući uticaj na životnu sredinu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
		- Materijal treba da bude pokriven tokom transporta kako bi se izbeglo rasipanje otpada; - Zabranjeno je spaljivanje građevinskog ambalažnog i svakog drugog zapaljivog otpada na gradilištu;		
Izbijanje i širenje virusa Covid-19	Lokalan / kratkoročan / verovatan / od velikog značaja	- Ažuriranja Plana preventivnih mera za bezbednost i zdravlje na radu sa merama zaštite na gradilištu protiv pandemije / epidemije. - Ažuriranja Elaborata uređenja gradilišta prema propisanim merama zaštite na gradilištu protiv pandemije / epidemije. - Plan treba da bude ažuriran u skladu sa preporukama Vlade Republike Srbije, Privredne komore Srbije, Svetske zdravstvene organizacije i EIB.	Izvođač radova	Stručni nadzor (koordinator) MDULS Inspekcija rada
Aktivnost: Rekonstrukcija fasade i zamena fasadne bravarije objekta				
Pitanja bezbednosti i zdravlja na radu. Mogući nepovoljni uticaji na zdravlje radnika, korisnika objekta i lokalnog stanovništva zbog -lokacije objekta u gradskom području, -mogućih povreda korisnika objekta i lokalnog stanovništva dok traju radovi i neusklađenosti s bezbednosnim propisima lokalne zajednice.	Lokalan / kratkoročan / siguran / od izrazitog značaja	- Tokom obavljanja građevinskih radova, gradilište treba da bude potpuno ograđeno čvrstim panelima min. visine 2,00 m, da ima kapije i istaknute oznake sa osnovnim informacijama o projektu, uključujući i žalbene mehanizme; - Saobraćaj do i sa gradilišta mora biti regulisan tako da se obezbedi minimalno remećenje lokalne zajednice. - Zaštita pešaka i lokalnog stanovništva i zabrana pristupa gradilištu neovlašćenim osobama biće regulisani u skladu sa Planom preventivnih mera BZR; - Potrebna je primena zakonski propisanih zdravstvenih i bezbednosnih mera u skladu sa Planom preventivnih mera BZR i Elboratom o uređenju gradilišta: a) korišćenje odgovarajuće zaštitne odeće i opreme (maske protiv prašine, iverja, drvenih i vlakana mineralne vune, kao i sigurnosni pojasevi za rad na visini; b) održavanje dobrog nivoa lične higijene; c) obezbeđivanje kompleta prve pomoći i lica obučениh za pružanje prve pomoći na gradilištu tokom izvođenja radova. - Stare demontirane prozore i vrata treba privremeno smestiti u prostoriju / na mesto gde je onemogućen pristup neovlašćenim osobama unutar spoljne ograde a nakon toga odvesti i skladištiti ih van objekta, na prostoru fabrike vode u Varvarinu, po odluci predsednika opštine Varvarin br. sl./2021-II od 11.10.2021. godine. Elemente zaštititi, pokriti ih i označiti „ne otvarati / otkrivati“ do daljne upotrebe; - Praćenje relevantnih bezbednosnih smernica za skladištenje, prevoz i distribuciju opasnih materija s ciljem smanjivanja mogućnosti za zloupotrebu,	Izvođač radova	Stručni nadzor

Mogući uticaj na životnu sredinu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
		izlivanje i slučajno izlaganje ljudi opasnim materijama, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom Republike Srbije; - Organizovati 24 - časovno čuvanje gradilišta; - Postupak čišćenja objekta potrebno je da se obavlja svakodnevno kako bi se sprečilo širenje prašine po objektu i po okolini; - Ako je izvodljivo, radove na demontaži / rekonstrukciji fasade i zameni fasadne bravarije poželjno je početi i završiti tokom letnjih meseci, kada se smanjuje potreba korišćenja objekta zbog godišnjih odmora i kada je prisutnost lokalnog stanovništva u zoni radova smanjena.		
Izbijanje i širenje virusa COVID-19 Mogući nepovoljni uticaji na zdravlje radnika, korisnike objekta i lokalno stanovništvo zbog širenja zaraze	Lokalan / kratkoročan / verovatan / od srednjeg značaja	Organizovati radove tako da se maksimalno izbegava grupisanje radnika na malom prostoru, - Održavati potrebnu distancu (2m), - Obezbediti lična zaštitna sredstva za radnike u skladu sa propisanim merama (maske i rukavice), - Obezbediti tekuću čistu vodu na gradilištu, sapune i dezinfekciona sredstva, - Obezbediti dovoljan broj kanti za smeće i redovno ih prazniti, - Propisi i mere da budu odštampani i istaknuti jasno na gradilištu, - Vršiti redovnu dezinfekciju zajedničkih prostorija, - Primeniti sve mere iz plana za bezbednost i zdravlje vezano za izbijanje i širenje virusa Covid-19, - Uskladiti procedure sa zahtevima državnih institucija i preporukama Svetske zdravstvene organizacije.	Izvođač radova	Stručni nadzor
Uticaj na pejzaž (izgrađeni ambijent) zbog promene izgleda objekta posle rekonstrukcije fasade i zamene fasadne bravarije	Lokalan / dugoročan / malo verovatan / od srednjeg značaja	Objekat po oblikovnim karakteristikama i primenjenim materijalima spada u savremene objekte. Projektovani radovi očuvaće izgled objekta. Radovi na fasadi i bravariji se planiraju tako da se oblikovno ne menja ni jedan od elemenata: - Oblik fasadnih ravni se u potpunosti zadržava, a nakon popravke oštećenih delova nanose se termoizolacioni materijali i materijali završne obrade čije su karakteristike kvalitetnije, pouzdanije i trajnije od prethodno primenjenih. - Fasadna bravarija ostaje u istim otvorima, a izmena šema je minimalna i predviđena je radi boljih funkcionalnih i bezbednosnih svojstava.	Projektant, Izvođač radova	Stručni nadzor MDULS
Zagađenje zemljišta otpadnim i drugim materijalima	Lokalan / kratkoročan / malo verovatan /	- Mogući opasni otpad - gorivo iz vozila i motorna ulja, mogu da se pojave na gradilištu samo u akcidentnim situacijama da gorivo iscuri iz neispravnog vozila. Zagađene površine zemljišta i materije od goriva i ulja treba sakupiti odvojeno i predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih	Izvođač radova, Ovlašćeni operater za tretman otpada	Stručni nadzor

Mogući uticaj na životnu sredinu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
	od srednjeg značaja	kategorija otpada. Zaposleni treba da budu upoznati sa planovima i procedurama za sprečavanje i uklanjanje zagađivača. Na gradilište dopremiti odgovarajuće materije za apsorpciju tečnih zagađivača (piljevina, pesak, i slično). - Otpadni materijali od demontaža i rušenja, zajedno sa sitnim materijalima i prašinom će se redovno i uredno sakupljati i transportovati na odgovarajuće deponije.		
Zagađenje podzemnih voda zbog curenja goriva i ulja iz vozila	Lokalan / kratkoročan / malo verovatan / od srednjeg značaja	- Mogući opasni otpad - gorivo iz vozila i motorna ulja, mogu da se pojave na gradilištu samo u akcidentnim situacijama da gorivo iscuri iz neispravnog vozila. Zagađene materije od goriva i ulja treba sakupiti odvojeno i predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada. - Zaposleni treba da budu upoznati sa planovima i procedurama za sprečavanje i uklanjanje zagađivača. Na gradilište dopremiti odgovarajuće materije za apsorpciju tečnih zagađivača (piljevina, pesak, i slično). - Snabdevanje vodom je iz gradskog vodovoda, lokalni izvori snabdevanja vodom u blizini gradilišta ne postoje i ne razmatra se opasnost od njihovog eventualnog zagađenja gorivom i motornim uljima.	Izvođač radova, Ovlašćeni operater za tretman otpada	Stručni nadzor
Ometanje bukom i vibracijama: Radovi na demontaži i na fasadi i fasadnoj bravariji Saobraćaj – vozila za dopremanje materijala i odvoz otpada	Lokalan / kratkoročan / siguran / od srednjeg značaja	- Bučni radovi će se izvoditi u terminima koji najmanje ometaju stanovnike okolnih zgrada. - Neće se dozvoliti izvođenje građevinskih radova noću, a aktivnosti na gradilištu treba ograničiti na period od 6 do 20 h. Imajući u vidu relevantne mere BZR, ovaj raspored može da se izmeni samo u izuzetnim situacijama i uz odobrenje Investitora i MDULS; - Nivo buke ne sme da prelazi propisima definisane granice za naseljeno mesto na otvorenom, tj. 55 dB tokom dana i 45 dB tokom noći; - Preterano bučna oprema i mehanizacije ne sme da se koristi, uzimajući u obzir maksimalni dozvoljeni nivo buke (55 dB tokom dana i 45 dB tokom noći); - U slučaju žalbe na buku, obezbediće se odgovarajući monitoring buke i merenje po potrebi i zahtevima.	Izvođač radova	Stručni nadzor Komunalni inspektor i inspektor za zaštitu životne sredine. Merenje će vršiti komunalna inspekcija ili ovlašćena organizacija.

Mogući uticaj na životnu sredinu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
Zagađenje vazduha u objektu i u neposrednoj blizini gradilišta (prašina prenosiva vazduhom od demontaže elemenata i korišćenja praškastih materijala)	Lokalan / kratkoročan / siguran / od srednjeg značaja	- Upotreba zaštitnih maski za radnike; - Vozila i mehanizacija moraju da se uredno održavaju da bi se obezbedile propisane granične emisije gasova; - Materijali na vozilima moraju da budu pokriveni da bi se sprečilo širenje prašine; - Gradilište, transportne trase i mesta na kojima se rukuje materijalom treba da se prskaju vodom tokom suvih i vetrovitih dana; - Građevinski materijali treba da se skladište na odgovarajućim natkrivenim mestima kako bi se sprečilo stvaranje prašine; - Spaljivanje šuta nije dozvoljeno; - Ograničena je brzina kretanja vozila na gradilištu.	Izvođač radova	Stručni nadzor Komunalni inspektor i inspektor za zaštitu životne sredine.
Poremećaj flore i faune na lokaciji izvođenja radova	Lokalan / kratkoročan / siguran / od srednjeg značaja	Planirani radovi na objektu ni na koji način neće uticati na postojeću faunu u neposrednom i širem okruženju. Uticaj na floru u neposrednom okruženju obuhvata neophodne radove na orezivanju krošnje drveta koje se nalazi u neposrednoj blizini objekta pa direktno ugrožava deo fasadne površine. Radi uredne zaštite vegetacije, radove će izvoditi: - Stručna lica koja će na ispravan način izvesti obrezivanja u neophodnom obimu i zaštititi stablo od eventualnih daljih oštećenja i propadanja. - Ukoliko je moguće, radove treba izvesti u vreme mirovanja vegetacije da bi štetni uticaji bili što manji.	Izvođač radova	Stručni nadzor Komunalni inspektor i inspektor za zaštitu životne sredine.
Aktivnost: Upotrebna faza projekta				
Ne očekuju se rizici po životnu sredinu. Pozitivan uticaj : - na životnu sredinu (energetska efikasnost i ušteda energije, smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte, visok termički komfor); -na društvenu	Lokalan / dugoročan / siguran / od velikog značaja za zajednicu	Treba uspostaviti proceduru za vođenje evidencije: – za redovno održavanje i ispravno korišćenje nove građevinske stolarije i bravarije; – za redovne provere pojave nepovoljnih uticaja na omotač zgrade i za eventualne blagovremene popravke; – za pravilno čuvanje celokupne tehničke dokumentacije.	Zaposleni u objektu	Nadležne službe opštine Varvarin

Mogući uticaj na životnu sredinu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
zajednicu (briga o stanovništvu posebno o deci svih uzrasta).				

Plan ublažavanja uticaja na društvenu zajednicu

Mogući uticaj na društvenu zajednicu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
Smetnje u funkcionisanju objekta i pružanju usluga	Lokalan / Kratkoročan / verovatan / od velikog značaja	- Građevinski radovi će se izvoditi u građevinskoj sezoni. - Tokom izvođenja svih građevinskih radova objekat se neće koristiti. - Organizacija gradilišta će obezbediti da se umanje štetni uticaji buke, prašine i vibracija. - Primena bučnih mašina, alata i mehanizacije biće vremenski kontrolisana i usklađena sa vremenom odmora stanovnika okolnih stambenih zgrada. - Izvođač će u Planu upravljanja bukom definisati sve neophodne postupke a u detaljnom dinamičkom planu navesti vremenski raspored operacija koji će obezbediti potrebnu zaštitu od buke. - Stručni nadzor i nadležna inspekcija će kontinuirano vršiti potrebne kontrole.	Izvođač radova	Stručni nadzor
Uticaj na zdravlje i bezbednost lokalnog stanovništva	Lokalan / kratkoročan / verovatan / od velikog značaja	- Urednom organizacijom gradilišta i primenom mera bezbednosti i zdravlja na radu, obezbediće se i zaštita prolaznika. - Obezbediti da se teška i bučna mehanizacija ne koristi u vreme odmora stanovnika okolnih zgrada.	Izvođač radova	Stručni nadzor
Uticaj na zdravlje stanovnika okolnih zgrada zbog smetnji u snabdevanju sanitarnom i pijaćom vodom	Lokalan / kratkoročan / malo verovatan / od velikog značaja	Zbog naglašene osetljivosti društvene zajednice na probleme koji mogu da nastanu u vezi sa poremećajima u snabdevanju sanitarnom i pijaćom vodom, sprečiće se: – bilo kakvo oštećenje vodovodnih instalacija od radova koji se izvode u objektu, obeležavanjem vodova u blizini i pažljivim izvođenjem radova; – bilo kakvo oštećenje podzemnih instalacija za napajanje objekta od radova i korišćenja mehanizacije obeležavanjem trasa i zabranom prolaska teških vozila.	Izvođač radova	Stručni nadzor
Ometanje upotrebe	Lokalan / kratkoročan/	Ometanje javne infrastrukture može da nastane na javnim saobraćajnicama u periodima snabdevanja gradilišta materijalima i elementima za izvođenje	Izvođač radova	Stručni

Mogući uticaj na društvenu zajednicu	Obim uticaja	Predložene mere za ublažavanje uticaja	Odgovornost za sprovođenje	Kontrola sprovođenja
objekata javne infrastrukture	malo verovatan / od velikog značaja	planiranih radova. Sprečavaće se: – planiranjem transporta u periodima najmanjeg opterećenja okolnih saobraćajnica; – urednim obeležavanjem ulaza u gradilište propisanom signalizacijom; – korišćenjem mehanizacije koja odgovara okolnim saobraćajnicama.		nadzor
Ometanje pešačkog i kolskog pristupa susednim objektima	Lokalan / kratkoročan/ malo verovatan / od velikog značaja	Ometanje pešačkog i kolskog pristupa susednim objektima je sprečeno planiranjem organizacije gradilišta tako da se putevi ulaska u gradilište ne koriste za zadržavanje gradilišne mehanizacije.	Izvođač radova	Stručni nadzor
Štetan uticaj od saobraćaja na gradilištu	Lokalan/ kratkoročan/ verovatan/ od velikog značaja	- Ne dozvoliti korišćenje i pokretanje teške mehanizacije i kamiona (utovar, istovar, itd.) u okolini gradilišta u vreme odmora stanovnika okolnih zgrada. - Primeniti Elaborat o uređenju gradilišta kojim je regulisana organizacija saobraćaja na gradilištu.	Izvođač radova	Stručni nadzor
Aktivnost: Upotrebnna faza projekta				
Pozitivan uticaj (poboljšan izgled objekta i bitno poboljšani uslovi korišćenja).	Dugoročan/ od velikog značaja	- Podsticati očuvanje obnovljenog objekata kroz kontinuirano obrazovanje i promovisanje društveno odgovornog ponašanja korisnika. - Podsticanje rane pozitivne inkluzije dece u društvenu zajednicu.	Ustanova Deca Roditelji	Nadležne službe opštine Varvarin

Sastavni deo priloga I čine:

Plan upravljanja prašinom

Plan upravljanja bukom

Plan reagovanja u vanrednim / hitnim situacijama

P I. 1. Plan upravljanja prašinom (za smanjenje prašine) formiran u postupku verifikacije

Prašina, kao deo otpada, koja se reguliše ovim planom, a nastaje u procesu izvođenja radova na rekonstrukciji fasade i zameni fasadne bravarije objekta opštinske biblioteke u Varvarinu, obuhvata sitne čestice materijala koji nastaju u procesu demontaže elemenata lake zastakljene fasade, opšivki fasade i elemenata fasadne stolarije, kao i od materijala koji su ostaci pri izvođenju ugovorenih radova. Ovaj Plan izrađen u fazi verifikacije projekta, sadrži principe, opise i konkretna rešenja za smanjenje emisije prašine prema principima definisanim u fazi projektovanja. Izabrani izvođač radova će biti u obavezi, da 8 dana pre početka radova, službi nadzora preda Plan upravljanja prašinom sa detaljnim opisima planiranih postupaka tokom kompletnog izvođenja radova na objektu.

Neadekvatno upravljanje prašinom može da ima značajan negativan uticaj na zdravlje stanovnika i životnu sredinu. Neposredno se javlja uticaj na vazduh, podzemne i površinske vode, zemljište, biljni i životinjski svet.

Stoga je neophodno da se najpre smanji emisija prašine na gradilištu, a zatim da se spreči njeno širenje i da se, na kraju, prikupi i na odgovarajući način ukloni, zajedno sa ostalim čvrstim otpadom u skladu sa propisima.¹⁹

Mere za redukciju emisija prašine na gradilištu i sa gradilišta, obuhvataju sledeće segmente:

1. Priprema i kontrola:

- 1.1. Određivanje vrste, količine i trajanja građevinskih radova pri kojima će se emitovati prašina na gradilištu;
- 1.2. Uspostavljanje kontakata i saradnje sa nadležnim institucijama za zaštitu sredine;
- 1.3. Sagledavanje primene planirane opreme i uređaja i planiranje odgovarajućih radnih postupaka i metoda sa ciljem da se najveći efekti postignu na izvorima prašine;
- 1.4. Definisanje ugovornih obaveza izvođača radova u pogledu smanjenja emisije prašine;
- 1.5. Definisanje kriterijuma za kontrolu sprovođenja mera;
- 1.6. Koncept mera za reagovanje u neplaniranim situacijama.

2. Prašina na gradilištu za planirane radove na objektu opštinske biblioteke, nastaje u sledećim mehaničkim operacijama: rad mašina i uređaja za rezanje, glačanje, bušenje, probijanje, prosejavanje, mešanje i pri radovima na odvajanju, lomljenju, prenošenju, utovaru, istovaru, transportu. Konkretno mere za redukovanje prašine u pobrojanim radnim operacijama su:

2.1. Priprema i skladištenje materijala

- vezivanje prašine održavanjem vlažnosti materijala, na primer finim rasprskavanjem vode po materijalu (ako je dozvoljeno i prihvatljivo za kvalitet materijala);

¹⁹ Direktiva EU 2008/50 Evropsko parlamenta i saveta o kvalitetu i čistoći vazduha u Evropi i domaća regulativa usklađena sa Direktivom:

Zakon o zaštiti vazduha („Sl. glasnik RS“, br.36/09 i 10/13);

Uredba o uslovima za monitoring i zahtevima kvaliteta vazduha („Sl. glasnik RS“, br. 11/10, 75/10, 63/13).

- pokrivanje materijala na vozilima za transport odgovarajućim mrežama i ceradama;
- pokrivanje i kvašenje materijala koji sadrže prah i prašinu radi zaštite od vetra.

2.2. Demontaže i rušenja

- demontaže i rušenja vršiti u najvećim mogućim komadima;
- ako je moguće, materijale koji se demontiraju i uklanjaju, prethodno kvasiti vodom;
- materijale koji ne mogu da se kvase, mrežama i tkaninama odgovarajuće gustine.

2.3. Izvođenje radova na fasadi, bravariji i stolariji

- upotreba mašina i alata koje proizvode manje prašine i / ili su povezane sa uređajima za usisavanje prašine;
- korišćenje postupaka rezanja i prelamanja pri kojima se ne oslobađa prašina;
- mokro rezanje (uređaji za dovod manjih količina vode na mesto rezanja);
- korišćenje industrijskih usisivača u objektu, umesto četki i drugih ručnih alata;
- korišćenje zatvorenih uređaja za mešanje praškastih materija sa vodom.

2.4. Saobraćajne površine na gradilištu

- ograničenje brzine kretanja vozila na 10 km/h;
- redovno uklanjanje rasutog materijala sa internih saobraćajnica;
- uredno čišćenje guma svih vozila na izlazu sa gradilišta na javnu saobraćajnicu.

3. Sprovođenje i kontrola:

3.1. Zaposleni izvođača radova treba da budu upoznati sa nastajanjem, širenjem, uticajima i postupcima za smanjenje količina prašine na gradilištu sa ciljem da svi saznaju šta na njihovom radnom mestu utiče na smanjenje prašine i šta oni sa svoje strane mogu da učine da doprinesu tom smanjenju.

3.2. Stručna služba nadzora i odgovorna lica investitora treba da redovno prate, kontrolišu i sankcionišu da li se ostvaruju obaveze definisane dozvolama za izvođenje radova, uslovima za izvođenje definisanom tehničkom dokumentacijom i ugovorom o izvođenju radova.

P I. 2. Plan upravljanja bukom (za smanjenje buke) formiran u postupku verifikacije

Buka koji se reguliše ovim planom, a nastaje u procesu izvođenja radova na rekonstrukciji fasade i zameni fasadne bravarije objekta opštinske biblioteke u Varvarinu, obuhvata emitovanje buke od mašina i alata, kao i od transportne mehanizacije koji se upotrebljavaju na gradilištu. Ovaj Plan izrađen u fazi verifikacije projekta, sadrži principe, opise i konkretna rešenja za upravljanje bukom u fazi projektovanja. Izabrani izvođač radova će biti u obavezi, da 8 dana pre početka radova, službi nadzora preda Plan upravljanja bukom, sa opisima planiranih postupaka tokom izvođenja radova na objektu, sa stanovišta smanjenja emitovanja, izolovanja i vremenske distribucije buke sa gradilišta u objekat i u okolni prostor u neposrednoj blizini gradilišta.

Obaveze izvođača radova su da planiranim merama obezbedi da se ispune propisani uslovi zaštite od buke prema važećoj zakonskoj regulativi²⁰.

- Nivo emitovane buke, ne sme da prelazi propisima definisane granice za naseljeno mesto na otvorenom, tj. 55 dB tokom dana i (45 dB tokom noći). Radovi će se izvoditi danju.

Mašine, prevozna sredstva, uređaji i oprema koji se koriste, moraju da budu usklađeni sa tehničkim propisima koji se odnose na granični nivo buke pod određenim uslovima upotrebe, a relevantni podaci o buci u uslovima upotrebe moraju biti označeni na njima. Izvori buke koji se koriste za obavljanje delatnosti, a koji se privremeno koriste ili se trajno postavljaju u otvorenom prostoru, moraju imati podatke o nivou zvučne snage koju emituju pri propisanim uslovima korišćenja i održavanja.

Plan upravljanja bukom za izvođenje radova na investicionom održavanju objekta obuhvata:

1. Organizacione mere:

1.1. Koncept prevencije za nadležne i odgovorne kojim se obezbeđuje:

- pozitivan stav eventualno ugroženog susedstva;
- spremnost na blagovremene odgovore na žalbe iz neposredne okoline;
- spremnost da se prihvate predlozi za dodatne mere zaštite, ako je potrebno;
- realizacija usvojenih mera zaštite u razumnom roku;
- izvođač radova ima obavezu da uredno primenjuje ovaj koncept.

1.2. Nadzor i kontrola:

²⁰ Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini (Sl. glasnik RS, br. 36/2009 i 88/2010).

Pravilnik o dozvoljenom nivou buke u životnoj sredini ("Sl. glasnik RS", br. 54/92),

Pravilnik o buci koju emituje oprema koja se upotrebljava na otvorenom prostoru ("Sl. glasnik RS" 1/13),

Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad pri izlaganju buci ("Sl. glasnik RS" 96/11, 78/15 i 93/19),

Uredba o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini, (Sl.glasnik RS, br. 75/2010).

- definisanje odredbi u ugovoru sa izvođačem radova, kojima se regulišu obaveze zaštite od buke;
- obaveze stručnog nadzora i nadležnih inspekcija da vrše redovne kontrole i preduzimaju potrebne mere.

2. Mere u planiranju, pripremi i izvođenju radova na objektu:

2.1. Optimalan dinamički plan sa preciznim planiranjem odgovarajuće opreme i uređaja za blagovremeno i efikasno izvršavanje radnih operacija da bi se najveći efekti postigli na izvorima buke i da bi trajanje buke bilo ograničeno.

- Istovremena upotreba bučnih mašina i opreme da bi se maksimalno produžile „tihe“ faze izvođenja radova na gradilištu.
- Maksimalna priprema elemenata u radionicama radi smanjenja obima radova i buke na gradilištu.
- Izbor zaklonjenih mesta na gradilištu za izvođenje radova koji stvaraju buku.

2.2. Transport do gradilišta i na gradilištu:

- Objedinjeno planiranje transporta sa ciljem da se minimalnim brojem transporta obezbedi optimalno korišćenje transportnih kapaciteta.
- Postavljanje provizornih zaštitnih elemenata od buke.

2.3. Sprovođenje i kontrola:

- Razvoj svesti zaposlenih - usmeravanje svih zaposlenih da doprinose smanjenju buke.
 - Zaposleni izvođača radova treba da budu upoznati sa nastajanjem, širenjem, uticajima i postupcima za smanjenje buke na gradilištu sa ciljem da svi saznaju šta na njihovom radnom mestu utiče na smanjenje buke i šta oni sa svoje strane mogu da učine da doprinesu tom smanjenju.
- Obuka na primerima:
 - mašine i opremu koristiti na dovoljnoj udaljenosti od ugroženih zona, upotrebljavati na ispravan način, ne uključivati duže nego što je potrebno, održavati u ispravnom stanju;
 - ne bacati, već spuštati i podizati predmete (na primer, elemente skele);
 - smanjivati uticaj buke zatvaranjem otvora (prozori, vrata i slično).
- Stručna služba nadzora i odgovorna lica investitora treba da redovno prate, kontrolišu i sankcionišu da li se ostvaruju obaveze definisane dozvolama za izvođenje radova, uslovima za izvođenje definisanom tehničkom dokumentacijom i ugovorom o izvođenju radova.

P I. 3. Plan reagovanja u vanrednim / hitnim situacijama formiran u postupku verifikacije

Plan reagovanja u vanrednim / hitnim situacijama tokom izvođenja radova na rekonstrukciji fasade i zameni fasadne bravarije objekta opštinske biblioteke u Varvarinu, obuhvata alarmiranje i ponašanje svih učesnika u vanrednim situacijama koje mogu da nastanu na gradilištu, a u skladu

1. Povrede zaposlenih i akutni zdravstveni problemi.

2. Požar u objektu i na gradilištu.

3. Izlivanja opasnih tečnosti (goriva i ulja) iz vozila koja dolaze na gradilište

Ovaj Plan izrađen u fazi verifikacije projekta, sadrži principe, opise i konkretna rešenja za reagovanja u vanrednim / hitnim situacijama. Izabrani izvođač radova će biti u obavezi, da 8 dana pre početka radova, službi nadzora preda Plan reagovanja u vanrednim / hitnim situacijama sa detaljnim opisima planiranih postupaka tokom izvođenja radova na objektu u skladu sa zakonskom regulativom.²¹

A. Na gradilištu mora da bude jasno i na vidljivom mestu istaknuta tabla sa važnim telefonskim brojevima za pozive u vanrednim situacijama:

MUP – **192**; Vatrogasci – **193**; Hitna pomoć – **194**.

U slučaju poziva na neki od ovih telefona, treba jasno da se odgovori na sledeća pitanja:

1. Gde je mesto nesreće? 2. Ko govori (ime)? 3. Šta se desilo? 4. Kada se desilo?
5. Koliko osoba je ugroženo? 6. Koje su opasnosti? 7. Moj broj za poziv:

B. U slučaju opasnosti i vanredne situacije svako treba da razmišlja i da se ponaša na sledeći način:

Pregledati: Šta se desilo? Ko učestvuje? Ko je ugrožen?

Razmisliti: Da li postoji opasnost? U pitanju je eksplozija, dim, vatra, električna struja ?

²¹ (1) Zakon o smanjenju rizika od katastrofa i upravljanju vanrednim situacijama ("Sl. glasnik RS", br. 87/18);
(2) Zakon o zaštiti od požara ("Sl. glasnik RS", br. 20/15 i 111/09);
(3) Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu ("Sl. glasnik RS", 101/05, 91/15 i 113/17)
(4) Pravilnik o načinu pružanja prve pomoći, vrsti sredstava i opreme koji moraju biti obezbeđeni na radnom mestu, načinu i rokovima osposobljavanja zaposlenih za pružanje prve pomoći ("Sl. glasnik RS", br. 109/16);
(5) Pravilnik o sadržaju elaborata o uređenju gradilišta ("Sl. glasnik RS", 121/12 i 102/15);
(6) Uredba o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima ("Sl. glasnik RS", 14/09, 95/10 i 98/18).

Postupati: 1. Zaštititi se. 2. Unesrećene izvući iz zone opasnosti. 3. Pozvati broj 194 ako su u pitanju povrede i akutni zdravstveni problemi (na primer: prestanak disanja). 4. Pozvati vatrogasnu službu na 193 ako je u pitanju požar. 5. Primeniti mere prve pomoći za ugrožene.

Izvođač radova – poslodavac je dužan da organizuje i osigura pružanje prve pomoći zaposlenima za slučaj povrede na radu ili iznenadne bolesti do njihovog upućivanja na lečenje kao i da osigura pozivanje i postupanje javnih službi nadležnih za pružanje medicinske pomoći. Na svakom gradilištu na kome istovremeno radi do 20 zaposlenih, najmanje dvojica od njih moraju da budu osposobljeni i određeni za pružanje prve pomoći. Osim zaposlenih, na gradilištu u objektu koji se koristi i za vreme izvođenja radova, postoji ugroženost i za prolaznike koji se kreću u blizini gradilišta.

C. Postupanje sa osobama kojima je potrebna prva pomoć:

Prilog 1. Pravilnik (3)

Uputstvo o načinu pružanja prve pomoći

U slučaju nesreće i povrede na radu potrebno je imati jasan plan koraka koje ćete preduzeti:

1) Sačuvajte pribranost.

Ukoliko ste jako uznemireni, potrebno je da zastanete na trenutak. Usporite i umirite disanje i setite se postupaka koje je potrebno primeniti.

2) Procenite da li je mesto nesreće bezbedno i otklonite postojeće opasnosti.

Utvrdite da li postoji opasnost koja može ugroziti vas ili ostale prisutne na mestu nesreće (mehanička opasnost, izlivanje opasne tečnosti ili ispuštanje gasa, opasnost od eksplozije, požara, rušenja, zatrpavanja, od opasnog dejstva električne struje i sl.). Ukoliko je potrebno obavestite specijalizovane službe da otklone izvor opasnosti. Angažujte nekoga od prisutnih da vam u tome pomogne.

3) Procenite da li je nekome ozbiljno ugrožen život.

Za svakog povređenog utvrdite:

(1) Da li je svestan? (2) Da li mu je disajni put prohodan? (3) Da li diše? (4) Da li vidljivo jako krvari? (5) Da li sme da se pomera?

4) Pružite neophodne mere prve pomoći najugroženijima.

Hitno pružanje pomoći potrebno je kod osoba sa srčanim zastojem, osoba bez svesti, osoba kojima je ugroženo disanje i osobama koje jako krvare.

5) Obavestite nadležne hitne službe (službu hitne medicinske pomoći, policiju).

Šta treba da saopštite hitnoj službi:

(1) Ko zove (predstaviti se), odakle zovete i sa kog broja telefona; (2) Gde se nesreća dogodila (dati što precizniju lokaciju); (3) Šta se desilo (da li ima povređenih, da li pretila neka opasnost od izbijanja požara ili dr.); (4) Koliko ima povređenih lica i da li je neko u životnoj opasnosti.

6) Ostanite uz povređene i brinite o njima do dolaska hitnih službi.

D. Postupanje u slučaju požara:

a. Alarmiranje nadležnih:

– pozvati broj vatrogasaca 193.

b. Spasavanje osoba:

– povređene osobe izneti iz ugrožene zone,

- zaštititi ugrožene osobe,
 - u slučaju pojave dima u objektu, napustiti puteve evakuacije,
 - pronaći mesto za okupljanje posle evakuacije,
 - ako je potrebno, primeniti mere prve pomoći.
- c. Osigurati objekat:
- zatvoriti prozore i vrata,
 - isključiti, ako nije automatski, uređaje, mašine, opremu itd,
 - osigurati radna mesta i isključiti mogućnost ponovne opasnosti.
- d. Gasiti požar:
- upotrebiti postojeće aparate za gašenje požara samo ako ne postoji nikakva opasnost od udisanja dima i gasova i ako je osigurana bezbedna evakuacija.

E. Postupanje u izlivanja opasnih tečnosti – goriva iz vozila:

Zaposleni treba da budu upoznati sa planovima i procedurama za sprečavanje i uklanjanje tečnih zagađivača. Na gradilište će se blagovremeno dopremiti odgovarajuće materije za apsorpciju tečnih zagađivača (piljevina, pesak, i slično).

Akcident može da bude samo manjeg obima, s obzirom na količine goriva u rezervoaru ili ulja u motoru.

- a. Prisutna lica, vozači i zaposleni izvođača radova, moraju odmah da spreče slobodno izlivanje tečnosti na otvorene površine, pre svega na zemljište, podmetanjem raspoloživih posuda.
- b. Zaposleni izvođača radova su dužni da odmah upotrebe pripremljene i raspoložive materijale za brzo upijanje izlivenih tečnosti, kako bi se sprečio njihov prodor u dublje slojeve zemljišta.
- c. Zaposleni izvođača radova su dužni da odmah otkopaju provlažene delove izlivenih tečnosti i da ih odlože na vodonepropusnu površinu i zaštite od kvašenja.
- d. Ovlašćeni operater za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada, sa kojim izvođač radova ima odgovarajući ugovor, će po prijemu obaveštenja o akcidentu, doći na gradilište sa potrebnom opremom i prikupiti sve opasne materije i postupiti sa njima u skladu sa propisanim obavezama za tretman opasnog otpada, kako je to prikazano u prilogu 1.

U slučaju bilo kakve nesreće ili ugrožavanja životne sredine odnosno u slučaju incidenata povezanih sa zdravljem i bezbednošću na radu, MDULS mora o tome da bude obavešteno bez odlaganja. Izveštavanje će bez odlaganja obaviti izvođač radova, a zatim će, preko službe nadzora i MDULS, biti obaveštena EIB. Do izveštavanja najviše instance ne sme da prođe više od 24 časa od trenutka događaja. Izvođač ima konačnu odgovornost za izveštavanje i saopštavanje vesti o incidentu nadležnom stručnom nadzoru i relevantnim organima Republike Srbije, a MDULS ima krajnju odgovornost za izveštavanje i pružanje dodatnih informacija EIB o incidentima, prema potrebi i od slučaja do slučaja.

Prilog II - Plan monitoringa životne sredine i društvene zajednice

PLAN PRAĆENJA STANJA ŽIVOTNE SREDINE

PARAMETAR	MESTO	POSTUPAK	VREME / ROK	ODGOVORNO LICE	CILJ	KONTROLA
A. Aktivnost: Projektovanje sa stanovišta zaštite životne sredine						
1. Status potrebnih dozvola i planova:	Na lokaciji objekta	Pregled neophodnih dozvola, planova i ugovora sa Izvođačem	Pre početka građevinskih radova		Provera usklađenosti sa propisima Republike Srbije i EIB.	MDULS
1.1. Elaborat o uređenju gradilišta				Izvođač radova		
1.2. Plan za upravljanje otpadom i otpadnim vodama				Izvođač radova u skladu sa projektom i ugovorom		
1.3. Plan za reagovanje u vanrednim situacijama				Korisnik objekta i izvođač radova		
1.4. Plan za smanjenje buke				Projektant i izvođač radova	Obezbeđenje pune primene ESMP od strane Izvođača i efikasne povezanosti ESMP drugim dokumentima ugovora.	MDULS
1.5. Plan za rešavanje žalbi				MDULS		
1.6. Plan preventivnih mera BZR				Projektant		
1.7. Uključivanje odredbi ESMP u ugovore				MDULS		
2. Uspostavljanje i sprovođenje odgovarajućih procedura	Na lokaciji objekta	Provera planova i ugovora sa Izvođačem	Pre početka građevinskih radova	MDULS	Smanjenje rizika od nepovoljnih uticaja na životnu sredinu i na BZR zbog nepostojanja ili nepoštovanja relevantnih procedura.	MDULS (ako ne postoje procedure) Izvođač radova (ako se ne poštuju procedure)

PARAMETAR	MESTO	POSTUPAK	VREME / ROK	ODGOVORNO LICE	CILJ	KONTROLA
B. Aktivnost: Demontaže i građevinsko-zanatski radovi na postojećem objektu (zaštita životne sredine)						
1. Primenjeni propisi za bezbednost zajednice i mere zaštite:	U blizini lokacije objekta	Vizuelne provere i merenja po žalbama lokalnog stanovništva	Na početku radova i svakog radnog dana do završetka radova		Kontrole radi smanjenja zdravstvenih i bezbednosnih rizika za korisnike objekta i stanovnike okolnih zgrada, (uredno obezbeđenje i ograđivanje gradilišta)	Stručni nadzor Nadležne službe opštine Varvarin (inspektori zaštite životne sredine, komunalni inspektori, građevinski inspektori, inspektori zaštite na radu). Merenja vrše nadležne inspekcije ili ovlašćene ustanove.
1.1. od prašine				Izvođač radova		
1.2. od buke				Izvođač radova		
1.3. od čvrstog otpada				Izvođač radova		
1.4. od povređivanja				Izvođač radova		
2. Protivpožarna zaštita na gradilištu	Na lokaciji objekta	Provera Elaborata o uređenju gradilišta	Pre početka i tokom izvođenja radova	Izvođač radova	Kontrola sprovođenja mera protivpožarne zaštite, prema planu zaštite od požara u Elaboratu o uređenju gradilišta.	Stručni nadzor Nadležne službe opštine Varvarin (inspektori zaštite od požara)
3. Mere bezbednosti i zdravlja na radu primenjene na radnike na gradilištu, definisane u Planu preventivnih mera BZR koji je sastavni deo dokumenata za verifikaciju projekta i u Elaboratu o uređenju gradilišta.	Na lokaciji objekta	Vizuelne provere i provere dokumentacije	Svakog radnog dana do završetka radova	Izvođač radova	Kontrole radi smanjenja rizika za bezbednost i zdravlje na radu zaposlenih na gradilištu.	Stručni nadzor Koordinator BZR za izvođenje Inspekcija rada
4. Mere bezbednosti i zdravlja na radu i zaštita stanovnika okolnih zgrada:	Na granicama i mestima pristupa parceli objekta	Vizuelne provere i merenja po žalbama stanovnika	Redovno tokom izvođenja radova.		Kontrole radi sprečavanja povreda prolaznika.	Stručni nadzor, Koordinator BZR za izvođenje Nadležne službe opštine Varvarin (inspektori zaštite životne sredine, komunalni i građevinski inspektori, inspektori zaštite na radu) Merenja vrše nadležne inspekcije ili ovlašćene ustanove.
4.1. od prašine				Izvođač radova		
4.2. od buke				Izvođač radova		
4.3. od povređivanja				Izvođač radova		

PARAMETAR	MESTO	POSTUPAK	VREME / ROK	ODGOVORNO LICE	CILJ	KONTROLA
5. Plan upravljanja otpadom za sve proizvedene tokove otpada – <u>Prilog 6</u> Plana zaštite životne sredine i društvene zajednice	Na lokaciji objekta	Provera dokumentacije:	Pre početka demontaže i tokom izvođenja radova			
		5.1. Plan za upravljanje otpadom		Izvođač radova	Smanjenje proizvodnje otpada	Stručni nadzor, Nadležne službe opštine Varvarin.
		5.2. Dokumenta o kretanju otpada		Izvođač radova	Sprovođenje plana upravljanja otpadom	Stručni nadzor, Nadležne službe opštine Varvarin (inspekcije).
6. Sprovođenje i kontrola sprovođenja Plana upravljanja otpadom za neopasni otpad (Prilog 6):	Na i u objektu, oko objekta i u privreme - nom skladištu	Pregled objekta i dokumentacije	Sve vreme izvođenja radova, od generisanja do predaje operateru		Poboljšanje prakse upravljanja otpadom na lokalnom i nacionalnom nivou,	Stručni nadzor Nadležne službe opštine Varvarin (inspekcije).
6.1. Prikupljanje				Izvođač radova		
6.2. Privremeno skladištenje				Izvođač radova		
6.3. Separisanje				Izvođač radova		
6.4. Pakovanje				Izvođač radova	Kontrola generisanja i praćenja otpada	Stručni nadzor Nadležne službe opštine Varvarin (inspekcije).
6.5. Obeležavanje				Izvođač radova		
6.6. Predaja ovlašćenom operateru				Izvođač radova i ovlašćeni operater		
6.7. Izrada dokumentacije o praćenju otpada				Izvođač radova i ovlašćeni operater		

PARAMETAR	MESTO	POSTUPAK	VREME / ROK	ODGOVORNO LICE	CILJ	KONTROLA
7. Sprovođenje i kontrola sprovođenja Plana upravljanja otpadom za opasni otpad, ukoliko se utvrdi prisustvo (Prilog 6):	Na i u objektu, oko objekta i u privreme - nom skladištu	Pregled objekta i dokumentacije	Sve vreme izvođenja radova, od generisanja do predaje operateru		Poboljšanje prakse upravljanja opasnim otpadom na lokalnom i nacionalnom nivou,	Stručni nadzor Nadležne službe opštine Varvarin (inspekcije).
7.1. Prikupljanje				Izvođač radova		
7.2. Privremeno skladištenje				Izvođač radova		
7.3. Predaja ovlašćenom operateru				Ovlašćeni operater po ugovoru sa izvođačem	Kontrola generisanja i praćenja opasnog otpada	Stručni nadzor Nadležne službe opštine Varvarin (inspekcije).
7.4. Separisanje				Ovlašćeni operater po ugovoru sa izvođačem		
7.5. Pakovanje				Ovlašćeni operater po ugovoru sa izvođačem		
7.6. Obeležavanje				Ovlašćeni operater po ugovoru sa izvođačem		
7.7. Izrada dokumentacije o praćenju otpada				Ovlašćeni operater po ugovoru sa izvođačem		
8. Rasipanje slomljenog stakla u postupcima demontaže:	U objektu i oko objekta	Vizuelne provere	Odmah za staklo, ostalo po završetku radnog dana		Izbegavanje i smanjenje povreda	Stručni nadzor, Nadležne službe opštine Varvarin (inspekcije).
8.1. Prenos krila prozora do kontejnera za staklo				Izvođač radova		
8.2. Postupak lomljenja				Izvođač radova		
dodatni postupci u kontroli otpada						
9. Širenje čestica prašine u postupcima demontaže:	U objektu i oko objekta	Vizuelne provere i kontrola taloženja	Po danima bez kiše, na završetku radnog dana		Izbegavanje i smanjenje taloženja prašine radi smanjenja rizika po zdravlje svih učesnika	Stručni nadzor, Nadležne službe opštine Varvarin (inspekcije).
9.1. Zaštitni elementi delova fasade (limene opšivke)				Izvođač radova		
9.2. Demontaža okvira prozora				Izvođač radova		
9.3. Struganje unutrašnjih zidova i plafona				Izvođač radova		

PARAMETAR	MESTO	POSTUPAK	VREME / ROK	ODGOVORNO LICE	CILJ	KONTROLA
dodatni postupci u kontroli otpada						
10. Buka od radova na objektu i u objektu:	Na i u objektu i oko objekta	Merenje nivoa buke i dodatna merenja po žalbama lokalnog stanovništva. Pregled tehničkih specifikacija za vozila i opremu.	Redovno tokom izvođenja radova, u skladu sa propisima		Praćenje nivoa buke	Stručni nadzor
10.1. Buka od standardnih radnih operacija i od ručnih alata				Izvođač radova		
10.2. Buka od udarnih i drugih alata na elektropogon				Izvođač radova	Određivanje mera za zaštitu zaposlenih izvođača radova i okolnog stanovništva	Nadležne službe opštine Varvarin (inspekcije). Merenja vrše nadležne inspekcije ili ovlašćene ustanove.
10.3. Buka od vozila za transport i ostale mehanizacije				Izvođač radova		
C. Aktivnost: Upotrebna faza objekta (zaštita životne sredine)						
1. Plan za tekuće i investiciono održavanje objekata, posebno za deo obuhvaćen radovima po ovom projektu.	Tokom upotrebe objekta	Pregled plana i redovni pregledi objekta	Na početku rada objekta i redovno u utvrđenim vremenskim intervalima.		Zaštita izvedenih radova od spoljašnjih uticaja i lošeg rukovanja.	Uprava biblioteke i svi zaposleni u objektu
1.1. Godišnji plan Opštinske biblioteke za tekuće održavanje objekta.				Uprava i službe biblioteke		
1.2. Redovne kontrole stanja objekta				Zaposleni u objektu		

PLAN PRAĆENJA STANJA DRUŠTVENE ZAJEDNICE

PARAMETAR	MESTO	POSTUPAK	VREME / ROK	ODGOVORNO LICE	CILJ	KONTROLA	
A. Aktivnost: Planiranje sa stanovišta zaštite životne sredine							
1. Status potrebnih dozvola i planova:	Na lokaciji objekta i u opštini Varvarin	Učešće ovlašćenih predstavnika društvene zajednice i svih zainteresovanih lica u procesu planiranja. Pregled neophodnih dozvola, planova i ugovora sa Izvođačem	Pre početka građevinskih radova: Javni uvid, Javna rasprava, Izveštaji		Javna procedura i dostupnost informacija.	MDULS	
1.1. Izrada i verifikacija projektne dokumentacije				MDULS			
1.2. Elaborat o uređenju gradilišta				Izvođač radova			
1.3. Plan za upravljanje otpadom i otpadnim vodama					Izvođač radova u skladu sa projektom i ugovorom	Provera usklađenosti sa propisima Republike Srbije i EIB.	MDULS
1.4. Plan za reagovanje u vanrednim situacijama				Korisnik objekta i izvođač radova			
1.5. Plan za smanjenje buke				Projektant i izvođač radova	Obezbeđenje pune primene ESMP od strane Izvođača i efikasne povezanosti ESMP drugim dokumentima ugovora.	MDULS	
1.6. Plan za rešavanje žalbi				MDULS			
1.7. Plan preventivnih mera BZR				Projektant			
1.8. Uključivanje odredbi ESMP u ugovore				MDULS			
2. Uspostavljanje i sprovođenje odgovarajućih procedura	Na lokaciji objekta	Provera planova i ugovora sa Izvođačem	Pre početka građevinskih radova	MDULS	Smanjenje rizika od nepovoljnih uticaja na društvenu zajednicu i na BZR zbog nepostojanja ili nepoštovanja relevantnih procedura.	MDULS (ako ne postoje procedure) Izvođač radova (ako se ne poštuju procedure)	

PARAMETAR	MESTO	POSTUPAK	VREME / ROK	ODGOVORNO LICE	CILJ	KONTROLA
B. Aktivnost: Demontaže i građevinsko-zanatski radovi na postojećem objektu (zaštita životne sredine)						
1. Žalbe na nepovoljne uticaje u okruženju objekta:	Registar žalbi	Registar žalbi (broj žalbe) – regulisano procedurom za prijem i rešavanje žalbi	Tokom izvođenja radova, kontinuirano		Uspostavljanje kvalitetnog odnosa sa društvenom zajednicom kroz efikasan rad po žalbama	MDULS i Opština Varvarin
1.1. Ugrožavanje pristupa stanara okolnih zgrada svojim ulazima				Izvođač radova		
1.2. Ugrožavanje saobraćaja na okolnim saobraćajnicama				Izvođač radova	Blagovremene korekcije u planovima za ublažavanje nepovoljnih uticaja.	MDULS
2. Primenjeni propisi za bezbednost zajednice i mere zaštite:	U blizini lokacije objekta	Registar žalbi	Registar žalbi (broj žalbe) – regulisano procedurom za prijem i rešavanje žalbi		Uspostavljanje kvalitetnog odnosa sa društvenom zajednicom kroz efikasan rad po žalbama	Stručni nadzor
2.1. od prašine				Izvođač radova		
2.2. od buke				Izvođač radova	Blagovremene korekcije u planovima za ublažavanje nepovoljnih uticaja.	Stručni nadzor

Prilog III - Zakonodavstvo - Relevantna zakonska regulativa

1. Zakonska regulativa Republike Srbije:

- 1.1. Zakon o planiranju i izgradnji ("Sl. Glasnik RS" br. 72/09, 81/09, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/2019 - dr. zakon i 9/2020);
- 1.2. Zakon o građevinskim proizvodima ("Sl. Glasnik RS" br. 83/18);
- 1.3. Nacionalna strategija održivog razvoja ("Sl. Glasnik RS" br. 72/09, 81/09);
- 1.4. Zakon o zaštiti prirode ("Sl. glasnik RS" br. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16, 95/18);
- 1.5. Zakon o zaštiti životne sredine ("Sl. glasnik RS" br. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16, 76/18, 95/18);
- 1.6. Zakon o proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl. Glasnik RS" br. 135/04, 36/09);
- 1.7. Zakon o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu ("Sl. Glasnik" br. 135/04, 88/10), Uredba o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja na životnu sredinu i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu ("Sl.glasnik RS" br.114/08);
- 1.8. Zakon o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađenja. ("Sl. Glasnik", br. 135/04);
- 1.9. Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja ("Sl. Glasnik", br. 120/04, 54/07, 104/09 i 36/10); Zakon o potvrđivanju konvencije o pristupu informacijama, učešću javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđa u oblastima koje se tiču životne sredine – Arhuska konvencija ("Sl.glasnik RS", 38/09);
- 1.10. Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. Glasnik RS", 36/09, 14/16, 95/18); Pravilnik o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada ("Sl. Glasnik RS", 56/10);
- 1.11. Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini (Sl.glasnik RS br. 36/09, 88/10), Pravilnik o merenju buke, sadržaju i obimu izveštaja o merenju buke (Sl. glasnik br. 72/10), i Uredba o indikatorima buke, graničnim vrednostima, metodama za ocenjivanje indikatora buke, uznemiravanja i štetnih efekata buke u životnoj sredini (Sl. glasnik RS br.75/10), Pravilnik o dozvoljenom nivou buke u životnoj sredini ("Sl.glasnik RS" br. 72/10);

- 1.12. Zakon o vodama ("Sl. Glasnik RS", 30/10, 93/12, 101/16, 95/18), Pravilnik o opasnim materijama u vodama ("Sl. glasnik SRS" No. 31/82), Uredba o klasifikaciji voda ("Sl. glasnik SRS" br. 5/68), Pravilnik o načinu određivanja i održavanja zona sanitarne zaštite izvorišta vodosnabdevanja („Službeni glasnik SRS”, broj 92/08);
- 1.13. Zakon o šumama ("Sl. Glasnik of RS", 30/10, 93/12, 89/15, 95/18);
- 1.14. Zakon o zaštiti vazduha ("Sl. Glasnik RS", 36/09, 10/13);
- 1.15. Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu ("Sl. Glasnik of RS", 101/05, 91/15, 113/17)
- 1.16. Zakon o poljoprivrednom zemljištu, ("Sl. Glasnik RS" Br. 62/06, 65/08, 41/09, 112/15, 80/17, 95/18)
- 1.17. Zakon o elektronskim komunikacijama („Službeni glasnik RS”, br. 44/10, 60/13 – US i 62/14 i 95/18 - dr. zakon);
- 1.18. Zakon o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik RS”, br. 129/07 i 83/14 - dr. zakon, 101/16 - dr. zakon i 47/18);

2. EIB Standardi o životnoj sredini i socijalnim pitanjima (verzija 10.0 od 08/10/2018)

- 2.1. Procena i upravljanje uticajem i rizicima na životnu sredinu;
- 2.2. Prevencija i kontrola zagađenja;
- 2.3. Standardi za biodiverzitet i ekosisteme;
- 2.4. Klimatski standardi;
- 2.5. Kulturno nasleđe;
- 2.6. Prisilno raseljavanje;
- 2.7. Prava i interesi osetljivih grupa;
- 2.8. Standardi rada;
- 2.9. Bezbednost i zdravlje na radu;
- 2.10. Angažovanje zainteresovanih strana.

3. Direktive Evropske Unije

- 3.1. Direktiva (EU) 2018/844 Evropskog parlamenta i Veća o izmeni Direktive 2010/31/EU o energetske svojstvima zgrada i Direktive 2012/27/EU o energetske efikasnosti.
- 3.2. Direktiva (EU) 2018/849 Evropskog parlamenta i Veća o izmjeni Direktive 2000/53/EZ o otpadnim vozilima, 2006/66/EZ o baterijama i akumulatorima i o otpadnim baterijama i akumulatorima i 2012/19/EU o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi.
- 3.3. Direktiva (EU) 2018/850 Evropskog parlamenta i Veća o izmjeni Direktive 1999/31/EZ o deponijama otpada;
- 3.4. Direktiva (EU) 2018/851 Evropskog parlamenta i Veća o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu;

- 3.5. Direktiva (EU) 2018/852 Evropskog parlamenta i Veća o izmjeni Direktive 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu;
- 3.6. Uredba (EU) br. 305/2011 Evropskog parlamenta i Veća o utvrđivanju usklađenih uslova za stavljanje na tržište građevinskih proizvoda i stavljanju van snage Direktive Veća 89/106/EEZ
- (Prilog 1: Osnovni zahtevi za građevinske objekte.
- Preneto u naše zakonodavstvo u Pravilniku o sadržini, načinu i postupku izrade i načinu vršenja kontrole tehničke dokumentacije prema klasi i nameni objekata - Sl. glasnik RS - 73 / 19).

Prilog IV - Plan angažovanja zainteresovanih strana i žalbeni postupci

1. Uvod

Plan angažovanja zainteresovanih strana (SEP), ima za cilj identifikaciju relevantnih zainteresovanih strana, u okviru aktuelnog projekta, definisanje načina komunikacije, određivanje transfera informacija u vezi sa projektom i iznošenje stava o istom.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave, kao Promoter, pokreće projekat za rekonstrukciju fasada i zamenu fasadne bravarije opštinske biblioteke u Ulici Marina Marinovića dr. 59 u Varvarinu. Finansiranje projekta obezbeđeno je iz kreditnih sredstava EIB, pa je neophodno poštovanje procedura za investicione projekte koje finansira EIB. Partner u sprovođenju projekta je UNDP.

Planirani radovi na fasadi, zameni fasadne bravarije, popravci unutrašnje stolarije i obradi unutrašnjih zidova i plafona, po svom obimu i sadržaju uklapaju se u intervencije predviđene dokumentom "Partnerstvo za program lokalnog razvoja" koje je potvrđeno ugovorom između Republike Srbije i EIB.

Plan angažovanja zainteresovanih strana je razvijen u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i međunarodnom praksom, odnosno EIB-ovim ekološkim i socijalnim standardima od oktobra 2018. godine.

Dokumenta u vezi sa projektom mogu se naći na veb stranicama Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave i opštinske uprave Varvarin.

2. Opis projekta i očekivani uticaji

Objekat opštinske biblioteke izgrađen je na glavnom trgu u centralnom delu naselja i okružen kolektivnim stambenim zgradama. Funkcije zgrade namenjene su svim stanovnicima naselja Varvarin i ostalih 20 opštinskih naselja. Vreme izgradnje pre oko 40 godina. Zbog dotrajalog krovnog pokrivača čije je stanje ozbiljno dovelo u pitanje funkcionalnost objekta, zbog neželjenog prodora vode u unutrašnjost prostorija, krajem 2018. godine, izvršena je sanacija ravnog krova zgrade, postavljanjem nove hidroizolacije. Oštećenja u objektu nastala pre ovih radova nisu tretirana. Ovim projektom obuhvaćeni su radovi na fasadi, termoizolacija zidova, zamena fasadne bravarije i zastakljene leka fasade, čije karakteristike nisu zadovoljavajuće u pogledu aktuelnih zahteva koji se odnose na termiku. U unutrašnjosti objekta obradiće se postojeća stolarija i nakon pripreme obojiti zidovi i plafoni.

Radovi će se izvoditi u i na objektu, a proizvodnja fasadne bravarije obaviće se u radionici izabranog izvođača radova.

Zgradu biblioteke okružuje slobodna parcela, tako da je udaljena od ostalih objekata, pa se tokom radova na biblioteci ne očekuje bitno ometanje susednih stanara. Preduzeće se sve neophodne mere da se nelagodni uticaju svedu na minimalnu meru.

Realizacija projekta dovešće do kvalitetnijih uslova za boravak dece i ostalih korisnika različitih funkcija objekta, značajnog poboljšanja mogućnosti za obavljanje delatnosti svih zaposlenih, sa istim ulaganjima i resursima, poboljšanje temperaturnih uslova u prostorijama u svim delovima godine, bolja higijena. Spoljašnje okruženje je unapređeno vizuelno poboljšanim objektom. Završetak projekta učiniće lokaciju atraktivnom i vizuelno i po unapređenju obavljanja organizovanih sadržaja.

Očekivani početak radova je u junu 2022. godine, a planirano trajanje radova je oko 6 meseci.

Detaljniji opis projekta dostupan je na zvaničnom sajtu Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu.

Mapa koja prikazuje objekat sa užim okruženjem

Mapa koja prikazuje objekat sa širim okruženjem i nazivima ulica

3. Regulatorni zahtevi

3.1. Nacionalni zahtevi za uključenje zainteresovanih strana

Propisi koji se između ostalog bave predmetom angažovanja zainteresovanih strana:

- Ustav Republike Srbije²² proglašava vladavinu prava i socijalne pravde, počiva na načelima građanske demokratije, ljudskih i manjinskih prava i sloboda, daje pravo pristupu informacijama i iznošenju stava.
 - Zakon o slobodnom pristupu informacijama od javnog značaja²³, daje pravo pristupu, definiše procedure pristupa i ograničenja javnim informacijama.
 - Zakon o zaštitniku građana²⁴, formira nezavistan državni organ koji štiti ljudska prava, prava manjina i slobode građana.
 - Zakon o planiranju i izgradnji²⁵
 - Zakon o Arhuskoj Konvenciji o pristupu informacijama, učešću javnosti u donošenju odluka i pristupu pravosuđu u oblastima koje se tiču životne sredine. Osnovno je pravo svih generacija da žive u okruženju koje je adekvatno za njihovo zdravlje. Konvenciju je ratifikovala Republika Srbija 2009. godine.
- 3.2. Potrebno je da projekat ispuni uslove za angažovanje zainteresovanih strana EIB-a u vezi sa otkrivanjem informacija, konsultacija i upravljanja žalbama predstavljenim u EIB-ovim ekološkim i socijalnim standardima, posebno u standardu 10 za angažovanje zainteresovanih strana.

Svrha ovog Plana je, kao što Standard 10 EIB podrazumeva, angažovanje zainteresovanih strana na inkluzivan i iterativni način koji uključuje, u različitom stepenu:

- identifikaciju zainteresovanih strana,
- analizu i planiranje angažovanja zainteresovanih strana,
- eliminaciju prepreka bilo koje vrste koje sprečavaju učestvovanje,
- javno objavljivanje, širenje i pravovremeni pristup informacijama, i dostupnost informacija u vezi sa projektom,
- smislene javne konsultacije i interaktivno učešće zainteresovanih strana, posebno sa onima na lokalnom nivou i
- mehanizam koji obezbeđuje efikasan i uredan žalbeni postupak, pre i tokom implementacije projekta.

Specifični zahtevi za angažovanjem primenjuju se u slučajevima ranjivih grupa, kako je opisano u Standardu 7 EIB Prava i interesi ranjivih grupa.

4. Prethodne aktivnosti u angažovanju učesnika

U fazi pre početka izvođenja radova najbitnije aktivnosti uključivanja zainteresovanih strana obuhvatile su pre svega dogovore predstavnika EIB i MDULS. Predstavnici MDULS su u razgovoru sa predstavnicima Opštine Varvarin definisali različite potrebe i uz učešće mišljenja javnog mnjenja utvrdili prioritete. Ključni argument za definisanje prioriteta je svakako projekat od izuzetnog značaja za lokalnu zajednicu, koji će doprineti održivom razvoju. Održani su i detaljni razgovori predstavnika MDULS i opštinske biblioteke. Izvršen je pregled stanja objekta, i sagledana raspoloživost dostupne tehničke dokumentacije. Dogovorena je strategija daljih postupaka za realizaciju potvrđenog projekta.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave obratilo se Zavodu za zaštitu prirode Srbije sa zahtevom od 18.11.2021. godine za izdavanje Mišljenja o statusu Projekta u odnosu na regulativu Natura 2000 ekološke mreže Evropske unije. Na osnovu Mišljenja Zavoda za zaštitu prirode Srbije 03 br. 021-3823/3 od 29.12.2021. godine, uvidom u Centralni registar zaštićenih prirodnih dobara, dokumentaciju Zavoda i dokumentaciju koja je dostavljena Zavodu, a u skladu sa propisima koji regulišu oblast zaštite prirode, utvrđeno je da područje u

²² Sl. glasnik RS br. 98/06

²³ Sl. glasnik RS br. 120/04, 54/07, 104/09 i 36/10

²⁴ Sl. glasnik RS br. 79/05 i 54/07

²⁵ Sl. glasnik RS, br. 72/2009, 81/2009 - ispr., 64/2010 - odluka US, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - odluka US, 50/2013 - odluka US, 98/2013 - odluka US, 132/2014, 145/2014, 83/2018, 31/2019, 37/2019 - dr. zakon i 9/2020

okviru predmetnog Projekta ne ulazi unutar zaštićenih područja za koje je sproveden ili pokrenut postupak zaštite, niti je u obuhvatu ekološki značajnih područja ekološke mreže Srbije. Prema raspoloživim podacima, na područjima predviđenim za realizaciju Projekta „Partnerstvo za lokalni razvoj“ nije utvrđeno prisustvo Natura 2000 vrsta, odnosno potencijalnih staništa koja bi ušla na preliminarnu listu Natura 2000 područja.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave se Dopisom br. 48-00-13/4/2020-36, od 15.04.2020. godine, obratilo Ministarstvu zaštite životne sredine za izdavanje Mišljenja o potrebi izrade Studije o proceni uticaja na životnu sredinu za Projekat: Izvođenje radova za rekonstrukciju fasade i zamenu fasadne bravarije opštinske biblioteke, Ulica Marina Marinovića br. 59, KP 90/7, KO Varvarin. Na osnovu Mišljenja, broj 011-00-00524/2020-03 od 04.08.2020. godine, izdatog od strane nadležnog organa Ministarstva zaštite životne sredine, Projekat lokalne infrastrukture, „Partnerstvo za lokalni razvoj“ - Rekonstrukcija i dogradnja javnih zgrada, se ne nalazi na Listi I i Listi II Uredbe o utvrđivanju Liste projekata za koje je obavezna procena uticaja i Liste projekata za koje se može zahtevati procena uticaja na životnu sredinu („Sl. glasnik RS“, br. 114/08), na osnovu čega je zaključeno da ne postoji zakonska obaveza pokretanja procedure procene uticaja na životnu sredinu.

5. Identifikacija i analiza zainteresovanih strana

Sagledavajući zahteve EIB i sadržaj ovog konkretnog plana, utvrđuju se zainteresovane strane kao pojedinci, grupe ili institucije na koje će ovaj projekat imati direktan ili indirektan uticaj. Identifikacija zainteresovanih strana sledi iz identifikacije uticaja, koji mogu biti pozitivni ili negativni. Značaj uticaja motivisaće zainteresovane strane da blagovremeno dođu do pravih informacija, kako bi uključivanjem svog mišljenja uticali na ishod projekta.

U ovom slučaju nije očekivano da se spisak zainteresovanih strana menja tokom implementacije projekta, ali ukoliko dođe do promena, ovaj Plan će biti ažuriran.

Uzimajući u obzir obim, trajanje građevinskih radova, lokaciju objekta i ograničen uticaj, zainteresovane strane koje treba uključiti u projekat su članovi društvene zajednice kojima su dostupne usluge objekta, posebno stanovnici koji žive u neposrednom okruženju, kao i zaposleni biblioteci. Pisanim informacijama, svi zainteresovani će se obaveštavati o planiranim građevinskim radovima, dostupnoj tehničkoj dokumentaciji, vremenskim okvirima i mogućim uticajima na okruženje, uključujući i planirane mere ublažavanja uticaja. Sve informacije biće zvanično dostupne na sajtu MDULS i Opštine.

Tabelarni prikaz zainteresovanih strana

Zainteresovane strane	Populacija	Vrsta i metod komunikacije (predloženi mediji)	Vreme
<i>Akteri u projektu</i>			
UNDP	n/a	Službena prepiska koja sadrži bitne informacije o toku realizacije projekta Sastanci Izveštaj o napretku projekta	U toku Od inicijacije i za sve vreme implementacije projekta periodično
<i>Nacionalni državni ograni</i>			
Vlada Republike Srbije	n/a	Službena prepiska koja sadrži bitne informacije o toku realizacije projekta	U toku Od inicijacije i za sve vreme implementacije projekta periodično
Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave	n/a	Službena prepiska Redovni sastanci Komunikacija sa svim zainteresovanim stranama u vezi tekućih informacija o fazama realizacije projekta,	U toku Od inicijacije i za sve vreme implementacije projekta u kontinuitetu

Zainteresovane strane	Populacija	Vrsta i metod komunikacije (predloženi mediji)	Vreme
		vremenskim rokovima i detaljima od trenutnog interesa. Inicijativa za pokretanje rešavanja svih bitnih pitanja koja se tiču pripreme i realizacije projekta.	
Ministarstvo zaštite životne sredine	n/a	Službena prepiska i sastanci po potrebi i po dinamici koju diktira tempo realizacije projekta, u fazi od značaja za zainteresovanu stranu. Opština i MDULS će vršiti transfer bitnih informacija, kako bi se blagovremeno rešila sva pitanja od značaja za pripremu i realizaciju projekta.	Od početka projekta, do završetka realizacije
Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja	n/a	Službena prepiska i sastanci po potrebi i po dinamici koju diktira tempo realizacije projekta, u fazi od značaja za zainteresovanu stranu. Opština i MDULS će vršiti transfer bitnih informacija, kako bi se blagovremeno rešila sva pitanja od značaja za pripremu i realizaciju projekta.	Od početka projekta, do završetka realizacije
Ministarstvo građevinarstva saobraćaja i infrastrukture	n/a	Službena prepiska i sastanci po potrebi i po dinamici koju diktira tempo realizacije projekta, u fazi od značaja za zainteresovanu stranu. Opština i MDULS će vršiti transfer bitnih informacija, kako bi se blagovremeno rešila sva pitanja od značaja za pripremu i realizaciju projekta.	Od početka projekta, do završetka realizacije
<i>Lokalna samouprava</i>			
Opština Varvarin	n/a	Službena prepiska Sastanci	Pre i tokom implementacije projekta.
Opštinska uprava - odeljenje za društvene delatnosti, pravne poslove, urbanizam, građevinarstvo i stambeno-komunalne poslove	n/a	Projektna dokumentacija Zahtevi za dozvole Zvanična prepiska i sastanci radi poboljšanja projekta i usklađivanja propisa.	Pre i tokom implementacije projekta.
Opštinska uprava – odeljenje za opštu upravu, zajedničke poslove i inspekcijski nadzor (zaštita životne sredine)	n/a	Projektna dokumentacija Zahtevi za dozvole Zvanična prepiska i sastanci	Pre i tokom implementacije projekta.
Opštinska uprava – odeljenje za budžet, finansije, privredu, ekonomski razvoj, javne	n/a	Projektna dokumentacija Zahtevi za dozvole Zvanična prepiska i	Pre i tokom implementacije projekta.

Zainteresovane strane	Populacija	Vrsta i metod komunikacije (predloženi mediji)	Vreme
nabavke i utvrđivanje i naplatu javnih prihoda		sastanci	
<i>Lokalna zajednica – korisnici objekta</i>			
Uprava opštinske biblioteke	n/a	Zvanična prepiska i sastanci Informacije o projektu i mehanizmu prigovora na veb lokaciji MDULS i Opštine Direktna komunikacija i učestvovanje u donošenju odluka u svakoj fazi procesa.	Od početne ideje o projektu, preko definisanja potreba, tokom realizacije do završetka izvođenja radova i korišćenja objekta tokom garantnog roka.
Zaposleni u biblioteci	n/a	Sastanak u objektu pre početka radova, Informacije o projektu i mehanizmu prigovora na veb lokaciji MDULS i Opštine Informacije putem lokalnih medija: Novine, radio, TV stanica. Žalbeni postupak	Tokom priprema i za vreme izvođenja radova u objektu.
Korisnici usluga zgrade biblioteke	n/a	Informacije o projektu i mehanizmu prigovora na veb lokaciji MDULS i Opštine Informacije putem lokalnih medija: Novine, radio, TV stanica. Žalbeni postupak	Tokom priprema i za vreme izvođenja radova u objektu.
Stanovnici okolnih zgrada	n/a	Informacije o projektu i mehanizmu prigovora na veb lokaciji MDULS i Opštine Informacije putem lokalnih medija: Novine, radio, TV stanica. Žalbeni postupak	Tokom priprema i za vreme izvođenja radova u objektu.
<i>Grupe zainteresovanih strana</i>			
Izvođač radova i njegovi podizvođači na izvođenju radova na objektu	Trenutno nepoznato, Procena 25	Službena prepiska, Redovni nedeljni sastanci, a po potrebi i češće, Informacije iz ugovora, Obuke, Oglasna tabla, Elektronska adresa MDULS i Opštine, Žalbeni postupak	Neposredno pre početka radova, a nakon potpisivanja ugovora i sve vreme tokom izvođenja radova, do primopredaje i isteka garantnog roka.
Stručni nadzor nad izvođenjem radova	Procena 3	Redovni nedeljni sastanci, a po potrebi i češće, Kompletan ugovorna dokumentacija, Oglasna tabla, Elektronska adresa MDULS i Opštine, Elektronska adresa MDULS i Opštine, Žalbeni postupak	Neposredno pre početka radova, a nakon potpisivanja ugovora i sve vreme tokom izvođenja radova, do primopredaje i isteka garantnog roka.

Zainteresovane strane	Populacija	Vrsta i metod komunikacije (predloženi mediji)	Vreme
Konsultant za nadzor sprovođenja ESMP-a	Očekivano 1	Periodični sastanci, Ugovorna dokumentacija, Oglasna tabla, Elektronska adresa MDULS i Opštine, Žalbeni postupak	Neposredno pre početka radova, a nakon potpisivanja ugovora i sve vreme tokom izvođenja radova, do primopredaje i isteka garantnog roka.
Nevladine organizacije	Nijedan do danas	Informacije o projektu i mehanizmu prigovora na veb lokaciji MDULS Informacije putem lokalnih medija: Novine, radio, TV stanica. Zvanična prepiska i sastanci Žalbeni postupak	Pre i tokom implementacije projekta.
Lokalni mediji	n/a	Saopštenja za medije, Konferencije za medije, Informacije o projektu i mehanizmu prigovora na veb lokaciji MDULS Informacije putem lokalnih medija: Novine, radio, TV stanica, Žalbeni postupak	U fazi pripreme i tokom implementacije projekta, kontinualno.
Projektant Verifikator projekta	3	Po potrebi sastanci, Elektronska adresa MDULS i Opštine, Žalbeni postupak	U fazi izrade tehničke dokumentacije i tokom realizacije projekta.

6. Objavljivanje informacija i programi angažovanja zainteresovanih strana

Dostupnost informacija objavljivanjem na javnosti pristupačan način, kao i jasan program angažovanja zainteresovanih strana obezbeđuju njihovo značajno aktiviranje.

Zainteresovane strane će se uključiti kroz pružanje informacija za sve vreme izvođenja projekta putem:

6.1. Objavljivanja Plana i javne rasprave.

Shodno situaciji sa Covidom-19, i nemogućnosti javnih okupljanja, sa Evropskom investicionom bankom i Opštinom su usaglašeni sledeći koraci za organizaciju online javnih konsultacija:

- Obaveštenje / poziv o javnim konsultacijama se oglašava na zvaničnom sajtu opštine, oglasnoj tabli u prostorijama Opštine, i u lokalnim medijima. Takođe se obaveštenje sa linkom ka zvaničnom sajtu opštine, na kojem se nalaze informacije o javnim konsultacijama, postavlja na zvanični sajt Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu.
- Uz obaveštenje se na zvaničnom sajtu opštine izlaže nacrt Plana upravljanja životnom sredinom i društvom. Cela verzija nacrta Plana će biti raspoloživa i u štampanom obliku u prostorijama Opštine.
- Sve zainteresovane strane mogu da podnesu sugestije i primedbe na izloženi nacrt Plana za vreme javnih konsultacija u pisanom obliku putem e-maila i u prostorijama opštine u roku od 15 kalendarskih dana od dana objavljivanja nacrta Plana.

6.2. Informisanje i podizanje svesti o funkcionisanju žalbenog mehanizma.

Tokom javne rasprave o ovom Planu, biće objašnjeni važni elementi žalbenog mehanizma, uključujući uloge i odgovornosti, mesta komunikacija, žalbeni ciklus i drugi pravni lekovi na koje članovi zajednice imaju pravo. Žalbeni formular će biti dostupan na veb-sajtu Opštine, a štampani primerci će biti na raspolaganju u Opštinskoj upravi Varvarin i kod Izvođača radova.

6.3. Informacija o građevinskim radovima

Informacije o građevinskim radovima će biti dostupne na gradilištu. Table s osnovnim podacima o vrsti projekta, rokovima i učesnicima će biti istaknute u skladu sa važećim propisima.

7. Mehanizam žalbe

Prijem i rešavanje prigovora će se obavljati po sledećoj proceduri, koja je u skladu sa smernicama EIB-a:

7.1. Prijem prigovora.

Korisnik može podneti prigovor u pisanoj formi na pripremljenom obrascu Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave (MDULS) ili Opštini Varvarin:

- Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave
Jedinica za implementaciju projekta "Partnerstvo za lokalni razvoj"
Tel: +381 11 3620 622; +381 63 430 314
E-mail: jedinica.projekti@mduls.gov.rs, ivana.matijevic@mduls.gov.rs
- Opština Varvarin
Tel: +381 37 787 171
E-mail: kabinet@varvarin.ls.gov.rs

7.2. Postupanje sa prigovorima:

- 7.2.1. Prigovori se mogu dostaviti i Izvođaču radova. Obrasci za javni prigovor / žalbe će biti dostupni na odgovarajućim lokacijama u blizini gradilišta u štampanom obliku, i na taj način će biti dostupni javnosti. Korisnik objekta i Izvođač će biti obavezni da sve primljene prigovore dostave MDULS u roku od 5 dana od dana prijema prigovora.
- 7.2.2. Opština Varvarin je dužna da dostavi sve primljene prigovore u MDULS u roku od 5 dana od dana prijema prigovora. Sve žalbe će biti evidentirane u Registru žalbi, a MDULS će potvrditi prijem podnosioca prigovora u roku od 7 kalendarskih dana (u slučaju da prigovor nije podnet anonimno).
- 7.2.3. Podnosilac prigovora će biti informisan o predloženim korektivnim merama i aktivnostima u roku od 20 radnih dana od dana prijema prigovora.
- 7.2.4. MDULS će pratiti način na koji se rešavaju žalbe i redovno će ažurirati Registar žalbi.

7.3. Grafički prikaz žalbenog mehanizma

Jasan postupak po žalbi je grafički prikazan na strani 10 ovog priloga i biće dostupan zainteresovanim stranama na zvaničnim sajtovima MDULS i Opštine Varvarin, kao i u njihovim prostorijama.

7.4. Obrazac za javni prigovor / žalbu

Obrazac za javni prigovor / žalbu je dat je na strani 11 ovog priloga i biće dostupan zainteresovanim stranama na zvaničnim sajtovima Opštine Varvarin i MDULS i u njihovim prostorijama. MDULS će objaviti i redovno ažurirati svu relevantnu dokumentaciju i informacije o žalbenoj proceduri na svom zvaničnom sajtu, kao i na zvaničnom sajtu Opštine Varvarin.

8. Izveštavanje

Izveštaji o angažovanju zainteresovanih strana, pripremaju se periodično, javno su dostupni, kako bi se osigurala transparentnost u svakom momentu. Izveštaji za objavljivanje po pravilu ne sadrže lične podatke, već je od značaja samo njihova sadržina. U izveštaju se evidentiraju pokrenuta pitanja, preduzete aktivnosti i iznose zaključci.

Izveštaji se podnose MDULS i EIB. Uzevši u obzir očekivano vreme realizacije konkretnog projekta, EIB se može proslediti finalni izveštaj, izuzev ukoliko tokom realizacije projekta ne dođe do neočekivanih uticaja koji će zahtevati značajne promene u vezi sa sprovođenjem plana angažovanja zainteresovanih strana.

Izveštaji će biti objavljeni na sajtu MDULS i Opštine Varvarin.

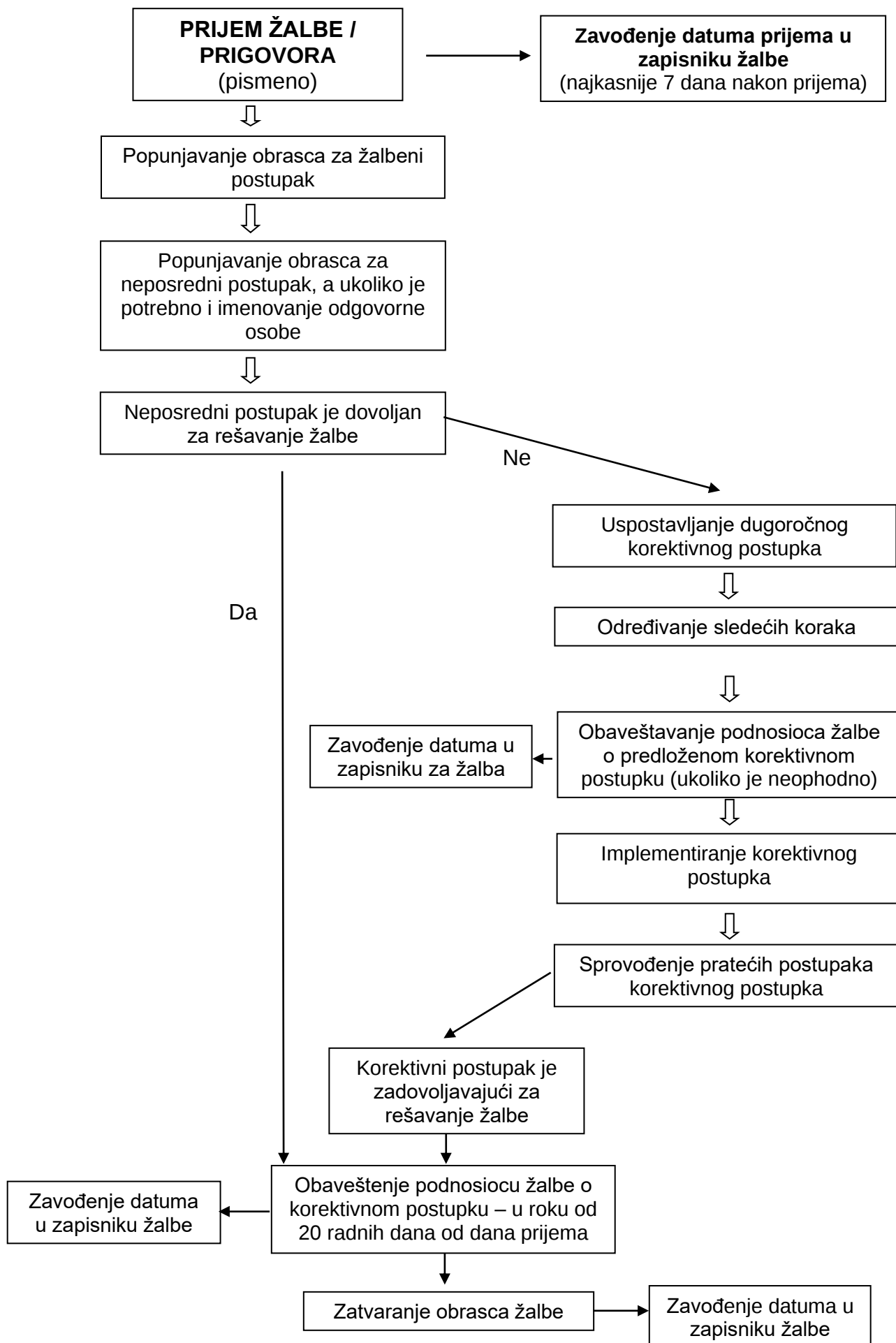
9. Resursi i odgovornosti

Ovaj Plan angažovanja zainteresovanih strana će primeniti Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave - Jedinica za implementaciju projekta "Partnerstvo za lokalni razvoj".

Odgovorna osoba za sprovođenje Plana angažovanja zainteresovanih strana je:

Ivana Matijević.

E-mail: ivana.matijevic@mduls.gov.rs

OBRAZAC ZA JAVNI PRIGOVOR / ŽALBU (obrazac SEP)

Referentni broj:

Ime i prezime:

Datum prijema:

Zahtevi u vezi
ličnih podataka:

☐

Želim da podnesem prigovor anonimno.

☐

Zahtevam da se moji lični podaci objavljuju samo uz moju saglasnost

Podaci za
kontakt:

Adresa:

Telefon:

E-mail:

Jezik za
komunikaciju:

Srpski

Drugi:

Opis incidenta ili
prigovora:

Šta se dešava ? Gde ? Kada ? Kome ? Koje su posledice uočenog problema?

Datum incidenta
ili prigovora:

Desio se jednom:

Dogodio se više puta:

Problem je tekući:

Očekivanja od
rešenja problema:

Prilog V - Izveštaj sa javne prezentacije ESMP-a

Treba da sadrži sledeće:

- opšti podaci o prezentaciji (datum, mesto, vreme, broj i struktura prisutnih itd.),
- foto dokumentacija,
- primljeni komentari,
- analiza komentara i opši zaključci o uticaju projekta na životnu sredinu i lokalnu zajednicu.

A) Poziv na javnu prezentaciju:

Podaci o Investitoru:	Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave (Jedinica za implementaciju projekta - PIU), za potrebe Opština Varvarin, Ulica Marina Marinovića br. 38, Varvarin
Naziv i lokacija objekta:	Opštinska biblioteka, Ulica Marina Marinovića br. 59, Varvarin kat. parc. 90/7, KO Varvarin (varoš)
Vrsta tehničke dokumentacije:	IDP za rekonstrukciju fasade i zamenu fasadne bravarije.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave

(Jedinica za implementaciju projekta - PIU)

obaveštava zainteresovanu javnost

da javni uvid u

Plan upravljanja zaštitom životne sredine i društvene zajednice

izrađen u skladu sa osnovnim principima standarda

Evropske investicione banke (EIB)

Shodno situaciji sa Covidom-19, sa Evropskom investicionom bankom i Opštinom su usaglašeni sledeći koraci za organizaciju online javnih konsultacija:

- Obaveštenje/poziv o javnim konsultacijama se oglašava na zvaničnom sajtu opštine, oglasnoj tabli u prostorijama Opštine, i u lokalnim medijima. Takođe se obaveštenje sa linkom ka zvaničnom sajtu opštine, na kojem se nalaze informacije o javnim konsultacijama, postavlja na zvanični sajt Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu.
- Uz obaveštenje se na zvaničnom sajtu opštine izlaže nacrt Plana upravljanja životnom sredinom i društvom i prezentacija koja predstavlja sumiranu verziju Plana. Cela verzija nacrta Plana i prezentacija koja predstavlja sumiranu verziju Plana će biti raspoloživa i u štampanom obliku u prostorijama Opštine.
- Sve zainteresovane strane mogu da podnesu sugestije i primedbe na izloženi nacrt Plana za vreme javnih konsultacija u pisanom obliku putem e-maila i u prostorijama opštine u roku od 15 kalendarskih dana od dana objavljivanja nacrta Plana.

B) Spisak lica koja su izvršila javni uvid:

<u>Plan upravljanja zaštitom životne sredine i društvene zajednice</u> Opštinska biblioteka, Ulica Marina Marinovića br. 59, Varvarin IDP za rekonstrukciju fasade i zamenu fasadne bravarije		
IME I PREZIME	FIRMA	POTPIS

C) Formular primedbi i mišljenja na Plan:

<u>Plan upravljanja zaštitom životne sredine i društvene zajednice</u>		
Opštinska biblioteka, Ulica Marina Marinovića br. 59, Varvarin		
IDP za rekonstrukciju fasade i zamenu fasadne bravarije		
OBRAZAC PRIGOVORA / KOMENTARA		
IME I PREZIME:		DATUM:
PRIMEDBE / MIŠLJENJE PODNOSIM ANONIMNO		
PODACI ZA KONTAKT :	ADRESA:	
	TELEFON:	
	e – mail:	
PRIMEDBE / MIŠLJENJE :		

IZVEŠTAJ O SPROVEDENIM JAVNIM KONSULTACIJAMA

Nacrt Plana upravljanja zaštitom životne sredine i društvene zajednice (ESMP) –

Opštinska biblioteka, Ulica Marina Marinovića br. 59, Varvarin
IDP za rekonstrukciju fasade i zamenu fasadne bravarije

Obaveštenja, termini, mesta i identifikovane zainteresovane strane za javne konsultacije

U skladu sa zahtevima Evropske investicione banke (EIB), obavljen je poziv za javne konsultacije u vezi sa Nacrtom Plana upravljanja zaštitom životne sredine i društvene zajednice u Varvarinu, 10. decembra 2021. godine. U pozivu je navedeno da će javni uvid i konsultacije trajati u periodu od 10. decembra 2021. godine do 25. decembra 2021. godine.

Zbog situacije sa Covidom-19, sa Evropskom investicionom bankom i Opštinom je usaglašen prihvatljiv način održavanja javne rasprave, odnosno obavljene su online javne konsultacije.

Poziv za javne konsultacije objavljen je:

- Na zvaničnoj stranici Opštine Varvarin - <https://varvarin.ls.gov.rs/>, zajedno sa:
 - nacrtom Plana,
 - pratećom prezentacijom i
 - obrascem za dostavljanje sugestija

Јавне консултације за пројекат реконструкције фасаде на објекту
Општинске библиотеке

ЈАВНЕ КОНСУЛТАЦИЈЕ О НАЦРТУ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ И ДРУШТВОМ ЗА ПРОЈЕКАТ „ИЗВОЂЕЊЕ РАДОВА НА РЕКОНСТРУКЦИЈИ ФАСАДЕ И ЗАМЕНИ ФАСАДНЕ БРАВАРИЈЕ НА ОБЈЕКТУ ОПШТИНСКЕ БИБЛИОТЕКЕ НА КП. БР. 90/7 КО ВАРВАРИН ВАРОШ У ВАРВАРИНУ“ На основу Финансијског уговора „Партнерство за локални развој“ потписаног између Републике Србије и Европске инвестиционе банке дана 15. априла 2019.....

ОБРАЗАЦ ЗА ДОСТАВЉАЊЕ СУГЕСТИЈА

ЈАВНЕ КОНСУЛТАЦИЈЕ О НАЦРТУ ПЛАНА УПРАВЉАЊА ЖИВОТНОМ СРЕДИНОМ И ДРУШТВОМ ЗА ПРОЈЕКАТ „ИЗВОЂЕЊЕ РАДОВА НА РЕКОНСТРУКЦИЈИ ФАСАДЕ И ЗАМЕНИ ФАСАДНЕ БРАВАРИЈЕ НА ОБЈЕКТУ ОПШТИНСКЕ БИБЛИОТЕКЕ НА КЛ. БР. 90/7 КО ВАРВАРИН ВАРОШ У ВАРВАРИНУ“

Примедбе, предлози и сугестије за унапређење текста Нацрта Плана достављају се путем електронске поште на адресу: ivana.matijevic@mduls.gov.rs, са назнаком Јавне консултације – Нацрт Плана управљања животном средином и друштвом за пројекат „Извођење радова на реконструкцији фасаде и замени фасадне браварије на објекту Општинске библиотеке на кл. бр. 90/7 КО Варварин варош у Варварину“.

ПОДАЦИ О ПРЕДЛАГАЧУ	
☐ Физичко лице ☐ Правно лице	
1.1 Име и презиме / Назив	
Контакт телефон	
Адреса електронске поште	
Датум	

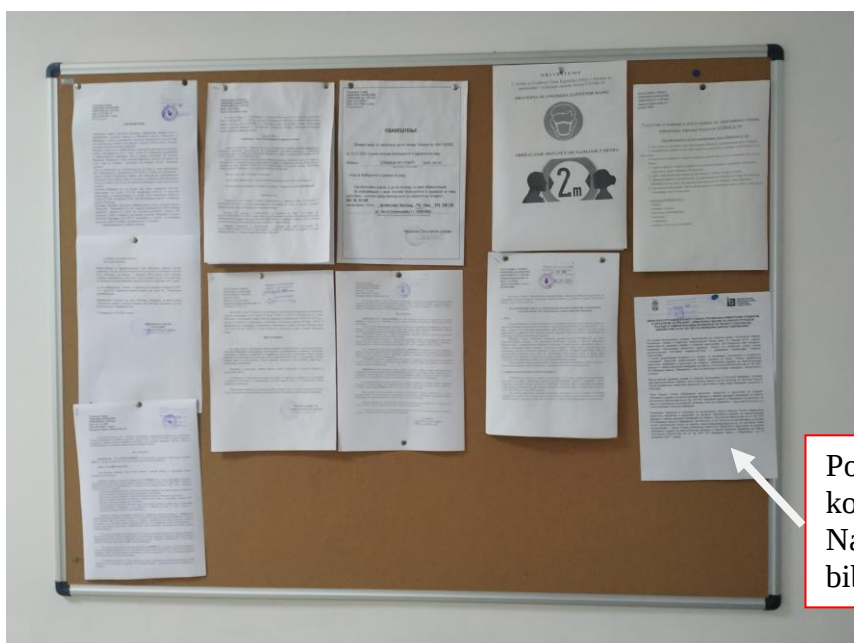
ПРИМЕДБЕ, ПРЕДЛОЗИ И СУГЕСТИЈЕ НА НАЦРТА ПЛАНА КАО ЦЕЛИНЕ	
1.2 Сугестија за измену / допуну	
Образложење	

ПРИМЕДБЕ, ПРЕДЛОЗИ И СУГЕСТИЈЕ НА ОДРЕЂЕНУ ТАЧКУ / ДЕО НАЦРТА ПЛАНА	
Назив тачке / дела	
1.3 Сугестија за измену / допуну	
Образложење	

Напомена: За сугестије за додатне тачке / делове Нацрта Плана потребно је копирати део обрасца (табелу) под бројем 1.3 као што је дато у примеру испод:

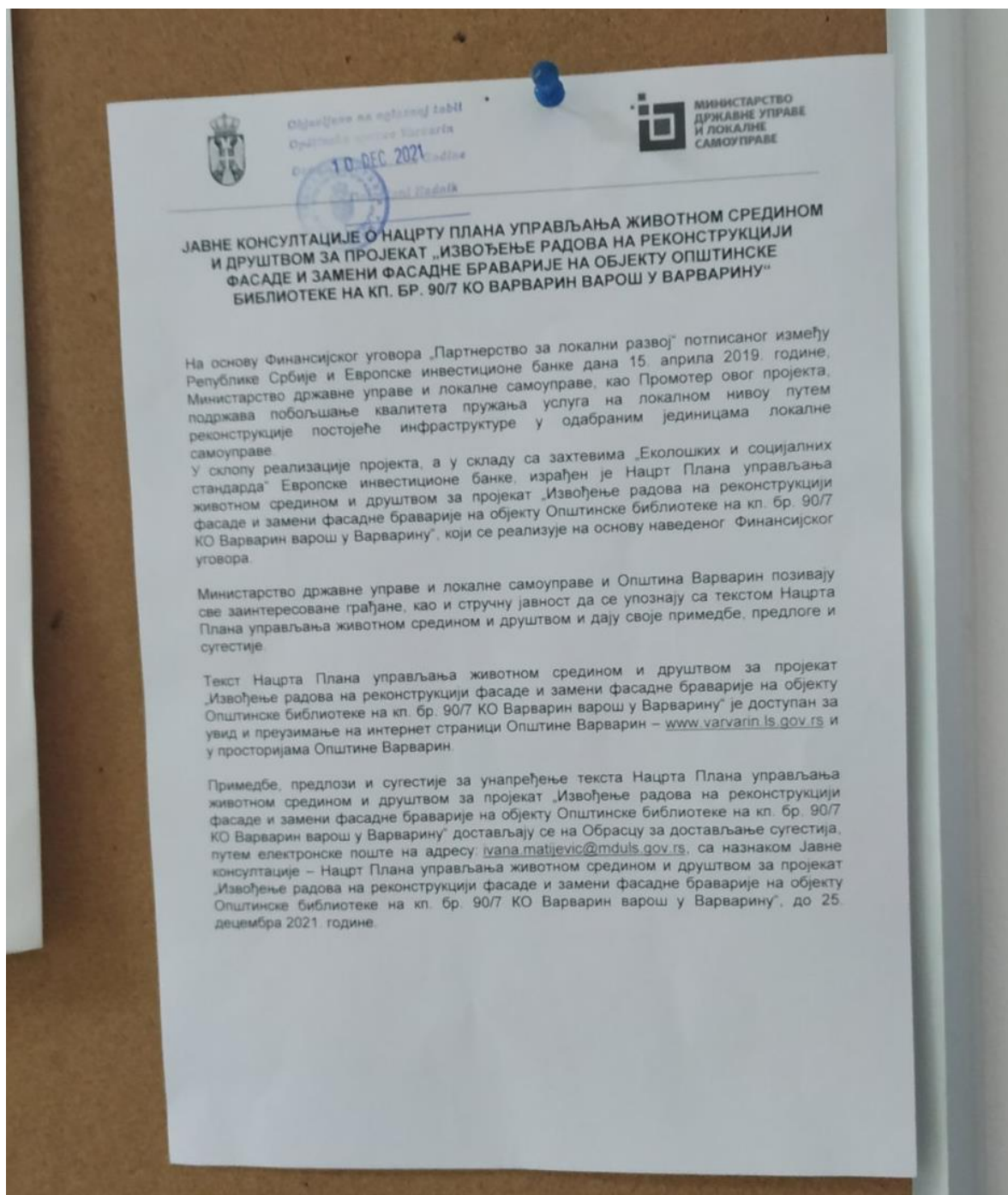
ПРИМЕДБЕ, ПРЕДЛОЗИ И СУГЕСТИЈЕ НА ОДРЕЂЕНУ ТАЧКУ / ДЕО НАЦРТА ПЛАНА	
Назив тачке / дела	
1.4 Сугестија за измену / допуну	
Образложење	

- На огласној табли у просторијама Општине Varvarin (у прилогу су фотографије)

Poziv za javne
konsultacije
Nacrт ESMP
biblioteka

Огласна табла Општине varvarin

Poziv za javne konsultacije

- Na zvaničnoj stranici Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave - <http://mduls.gov.rs/> odnosno

<http://mduls.gov.rs/obavestenja/javne-konsultacije-o-nacrtu-plana-upravljanja-zivotnom-sredinom-i-društvom-za-projekat-izvodjenje-radova-na-rekonstrukciji-fasade-i-zameni-fasadne-bravarije-na-objektu-opštinske-biblioteke-na-kp-br/?script=lat>

Poziv je upućen svim zainteresovanim stranama (građanima i stručnoj javnosti) da u toku trajanja javne rasprave dostave svoje komentare, predloge i sugestije, kako bi se unapredio tekst predmetnog Nacrta Plana upravljanja životnom sredinom i društvom.

Priložen je obrazac na kome bi zainteresovane strane iznale svoje mišljenje, prosleđivanjem putem elektronske pošte na adresu ivana.matijevic@mduls.gov.rs.

U periodu predviđenom za uvid u dokument, u vezi sa predloženom temom rasprave nije dostavljeno nijedno pitanje, primedba, sugestija, inicijativa, komenatar niti predlog za unapređenje teksta Nacrta Plana.

Prilog VI - Plan upravljanja otpadom formiran u postupku verifikacije

Otpad koji se reguliše ovim planom, a nastaje u procesu izvođenja radova na rekonstrukciji fasade i zameni fasadne bravarije opštinske biblioteke u Varvarinu obuhvata elemente i materijale koji nastaju posle demontaže elemenata fasade, elemenata lake zastakljene fasade i fasadne bravarije, unutrašnje stolarije, kao i materijale i delove koji su ostaci pri izvođenju ugovorenih radova. Ovaj Plan izrađen u fazi verifikacije projekta, sadrži principe, opise i konkretna rešenja za upravljanje otpadom u fazi projektovanja. Izabrani izvođač radova će biti u obavezi, da 8 dana pre početka radova, službi nadzora preda Plan organizacije gradilišta i Plan upravljanja otpadom sa detaljnim opisima planiranih postupaka tokom kompletnog izvođenja radova na objektu. U predmeru i predračunu radova koji je sastavni deo tehničke dokumentacije za izvođenje radova pa samim tim i sastavni deo ugovora koji će se sklopiti sa odabranim izvođačem radova, jasno su definisane ugovorne obaveze Izvođača radova po pojedinačnim pozicijama grupe radova na demontaži elemenata obuhvaćenih planiranim radovima na objektu. Za razliku od standardnih opisa i obaveza za ovu grupu radova, u ovom predmeru su opisi precizirani u smislu obaveza vezanih za tretman demontiranih materijala i elemenata, kao građevinskog otpada različitih kategorija. Ovakvim pristupom se stvaraju uslovi da Služba nadzora, koja ima osnovni zadatak da u postupku izvođenja radova zastupa javni interes i interes Investitora, uspostavi mehanizam kontrole prikupljanja i praćenja toka otpada sa gradilišta do konačnog tretmana po Zakonu.

Obaveze Izvođača radova su da na gradilištu organizuje i blagovremeno obavi:

1. Razvrstavanje otpada prema Katalogu iz Pravilnika o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada (Sl. glasnik RS 56/2010 i 93/2019). U predmeru i predračunu građevinsko-zanatskih radova tehničke dokumentacije, predviđene su pozicije za ove radne postupke.
2. Razvrstani otpad će Izvođač radova, do predaje ovlašćenom operateru, čuvati na adekvatan način, prema vrsti i svojstvima, u vrećama, kontejnerima, na paletama i slično, kako bi se sprečilo rasipanje i mešanje sa drugim materijalima.
3. Obeležavanje upakovanog otpada sa oznakama generatora, mesta nastanka i naziv i klasifikacioni broj otpada u skladu sa Pravilnikom (1).
4. Formiranje dokumenta o kretanju otpada u skladu sa članom 45 Zakona o upravljanju otpadom (Sl. glasnik RS 36/09, 88/10 i 14/16) i Pravilnikom o obrascu Dokumenta o kretanju otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje (Sl. glasnik RS, 114/13).

Detaljni postupci vezani za pojedine vrste otpada sa gradilišta, a vezano za izvođenje planiranih radova, biće opisani u posebnom delu ovog Plana i oni predstavljaju konkretne obaveze Izvođača radova, koji mora da ih obradi u svom Planu upravljanja otpadom.

Redosled prioriteta u praksi upravljanja otpadom je sledeći:

- ponovna upotreba, odnosno korišćenje proizvoda za istu ili drugu namenu;
- reciklaža odnosno tretman radi dobijanja sirovine za proizvodnju istog ili drugog proizvoda (tretiranje otpada koji nije moguće više koristiti u postojećem obliku i njegovo korišćenje u proizvodnji novog proizvoda);
- iskorišćenje odnosno korišćenje vrednosti otpada (spaljivanje uz korišćenje energije).

Cilj mera koje se planiraju za upravljanje otpadom je da se:

- uspostavi efikasan sistem za upravljanje otpadom;
- utvrde podaci o vrstama, količinama i tokovima otpada;
- smanje količine generisanog otpada i njegovih opasnih karakteristika;
- maksimalno iskoristi otpad čiji nastanak ne može da se spreči;
- u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i na ekonomski isplativ način odloži otpad koji ne može ponovo da se koristi;
- ostvari saradnja sa predstavnicima nadležnih organa.

1. Vrste otpada

Racionalan pristup upravljanju otpadom sa predmetnog gradilišta nameće klasifikaciju prema mogućnosti ponovne upotrebe i to:

- materijali i elementi koji mogu da se koriste ponovo u izvornom obliku (ne smeju da sadrže opasne materije, koje bi ih klasifikovale kao opasan otpad);
- materijal za reciklažu (ne sme da sadrži opasne materije koje bi ga klasifikovale kao opasan otpad);
- standardni građevinski i otpad od rušenja (svi materijali nastali u toku izvođenja radova, a koji ne spadaju u dve prethodne kategorije);
- opasan otpad (sav opasan otpad koji je nastao kao posledica izvođenja radova na gradilištu).

U tabeli 1 je u skladu sa Pravilnikom o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada („Službeni glasnik RS“ br. 56/2010 i 93/2019) prikazana lista otpada koja može da nastane na predmetnom gradilištu:

Na gradilištu se, za izvođenje planiranih radova, ne očekuje demontaža ili nastajanje opasnog otpada. Da bi Plan obuhvatio i sve eventualne slučajeve koji mogu da nastanu zbog nepotpune dokumentacije postojećeg stanja i nemogućnost da se to stanje utvrdi pre početka izvođenja

radova, u završnom poglavlju će biti obrađen i postupak tretmana opasnog otpada koji bi mogao da se pojavi na gradilištu.

TABELA 1: Lista otpada koji može da bude generisan na gradilištu

17	GRAĐEVINSKI OTPAD I OTPAD OD RUŠENJA
17 01	beton, opeka, crep i keramika
17 01 01	beton
17 01 02	opeka
17 02	drvo, staklo i plastika
17 02 01	drvo
17 02 02	staklo
17 02 03	plastika
17 04	metali (uključujući i njihove legure)
17 04 02	aluminijum
17 04 04	cink
17 04 05	gvožđe i čelik
17 08	građevinski materijal na bazi gipsa
17 09	ostali otpadi od građenja i rušenja
15	otpad od ambalaže, apsorbenti, krpe za brisanje, filterski materijali i zaštitne tkanine, ako nije drugčije specificirano
15 01	ambalaža (uključujući posebno sakupljenu ambalažu u komunalnom otpadu)
15 01 01	papirna i kartonska ambalaža
15 01 02	plastična ambalaža
15 01 03	drvena ambalaža
20	komunalni otpadi (kućni otpad i slični komercijalni i industrijski otpadi (uključujući odvojeno sakupljene frakcije).
20 03	ostali komunalni otpad
20 03 01	mešani komunalni otpad

Tabela 2: Količine otpada prema klasifikaciji (Popunjava Izvođač u svom Planu upravljanja otpadom):

(Primer)

broj	jed. mere	količina	vrsta građevinskog otpada
17 01			
17 01 01	m ²	65.00	beton

itd. za sve ostale generisane vrste otpada na gradilištu, po količinama utvrđenim na licu mesta.

2. Predložene mere i aktivnosti u upravljanju otpadom

Neadekvatno upravljanje otpadom, a posebno njegovo neadekvatno odlaganje može da ima značajan negativan uticaj na zdravlje stanovnika i životnu sredinu. Neposredno se javlja uticaj na vazduh, podzemne i površinske vode, zemljište, biljni i životinjski svet.

Stoga je neophodno da se sav otpadni materijal koji nastane u procesu izvođenja građevinskih radova (komunalni otpad, građevinski materijali, staklo, metalni otpad, plastika i sl.) propisno sakupi, razvrsta i odloži na za to predviđen i propisima regulisan način.

Za vreme građevinskih radova, obavezno je odvojeno sakupljanje i priprema sledećih ostataka za reciklažu / ponovnu upotrebu:

- Drvni otpad (dotrajala građa u krovu i drveni delovi stolarije);
- Staklo (iz fasadne stolarije);
- Metalni otpad (pocinkovani lim, pocinkovane trake, metalni okovi stolarije);
- Ambalaža (karton, plastika).

U cilju pravilnog upravljanja nastalim otpadnim materijama, Izvođač radova je u obavezi da se pridržava propisanih mera koje su navedene u ovom poglavlju. Razvrstavanje otpada je postupak određivanja vrste otpada prema poreklu, karakteru i kategoriji otpada. Preporuka je da se razvrstavanje vrši odmah na mestu nastajanja otpada kako bi se pravilno uskladištio na mestu privremenog skladištenja.

Ukoliko odvojeno sakupljanje na mestu nastanka nije izvodljivo, pomešani otpad od demontaže i ostataka od montaže se može predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji.

Obeležavanje upakovanog otpada koji se koristi kao sekundarna sirovina vrši se stavljanjem natpisa koji sadrži naziv i sedište ili registrovani znak generatora otpada, naziv i indeksni broj otpada u skladu sa propisom kojim se uređuju kategorije, klasifikacija i ispitivanje otpada.

3. Kretanje otpada

Prema Zakonu o upravljanju otpadom („Sl. glasnik RS“ br. 36/2009, 88/2010 i 14/2016) na osnovu člana 45, kretanje upakovanog i obeleženog otpada prati poseban Dokument o kretanju otpada, osim otpada iz domaćinstva. Generator otpada je dužan da klasifikuje otpad pre otpočinjanja kretanja otpada i popunjava dokument o kretanju otpada. Izvođač radova ima obavezu da čuva kompletirani Dokument o kretanju otpada najmanje dve godine. Obrazac Dokumenta o kretanju otpada je štampan uz Pravilnik o obrascu dokumenta o kretanju otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik RS“ br. 114/13).

Otpad se skladišti na mestima koja su tehnički opremljena za privremeno čuvanje otpada na lokaciji generatora (ili vlasnika otpada). Skladištenje otpada vrši se na način koji minimalno

utiče na zdravlje ljudi i životnu sredinu. Skladište otpada koji se koristi kao sekundarna sirovina može biti otvorenog ili zatvorenog tipa, ograđeno i pod stalnim nadzorom. Prostor na kom se vrši skladištenje otpada koji se koristi kao sekundarna sirovina mora biti namenjen za obavljanje aktivnosti skladištenja. Za privremeno skladištenje sekundarnih sirovina, generator otpada može koristiti prostor koji mora da poseduje sledeće:

- stabilnu i nepropusnu podlogu sa odgovarajućom zaštitom od atmosferskih uticaja;
- sistem za sprečavanje nastajanja udesa;
- sistem za potpuni kontrolisani prihvrat atmosferske vode sa svih manipulativnih površina;
- sistem za zaštitu od požara, u skladu sa posebnim propisima.

Izvođač radova može deo otpada da odloži na lokalnu deponiju u skladu sa Uredbom o odlaganju otpada na deponije (Službeni glasnik RS, br. 92/10). Uredbom su između ostalog opisane procedure za prihvrat otpada na deponiji i ispitivanje radi utvrđivanja usaglašenosti sa graničnim vrednostima. U skladu sa Aneksom 4 Uredbe, posebni tokovi inertnog otpada, kao što su npr. beton, opeka, keramika, staklo, od građevinskih radova ili demontaža, mogu da se odlažu na deponiju bez prethodnog ispitivanja, ukoliko je operater upravljanja deponijom odredio lokaciju za odlaganje ove vrste otpada.

4. Upravljanje neopasnim otpadom

Tokom obavljanja radova na predmetnom objektu (radovi na demontaži i sl.) generisaće se različite vrste neopasnog otpada (beton, drvo, pocinkovani lim, staklo i sl.). Najstrožije je zabranjeno odlaganje delova neopasnog otpada u kontejnere za komunalni otpad ili njihovo mešanje sa opasnim otpadom.

1. Otpad od demontaža

1.1. Demontaža na fasadi

1.1.1. Demontaže nadstrešnice lokala i nadstrešnice nad podrumskim ulazom izvedene od čeličnih profila sa lakim pokrivačem. Pocinkovane noseće cevi će izvođač radova pažljivo složiti u deo gradilišta koji je zaštićen i čuvan, a nakon toga predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.

1.1.2. Krovne opšivke od lima su izrađene od dve vrste lima, od pocinkovanog čeličnog lima i bojenog pocinkovanog čeličnog lima. Deo lima je korodirao i nije pogodan za ponovnu upotrebu, a deo se menja zbog potrebe za drugim dimenzijama usled zadebljanja elemenata dodavanjem termoizolacije. Lim treba prikupiti, spakovati i transportovati na deo deponije za ove namene (uz odgovarajuću dokumentaciju) ili predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor. Uz pažljivu kontrolu službe nadzora, lim treba demontirati, spakovati i smestiti na za to određeno mesto. Investitor će organizovati prodaju lima na propisan način.

- 1.1.3. Ter hartija koja je bila podloga limenim opšivkama i solbancima, će se takođe spakovati, prikupiti u plastične džakove i odvesti na deo deponije određen za tu vrstu materijala (uz odgovarajuću dokumentaciju), odnosno predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor. Ne dozvoljava se spaljivanje materijala ni na gradilištu, ni na deponiji.
- 1.1.4. Demontaže zaštitnih rešetki na prozorima izvedenih crne bravarije. Čelične elemente će izvođač radova pažljivo složiti u deo gradilišta koji je zaštićen i čuvan, a nakon toga predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.
- 1.2. Demontaže fasadne bravarije
- 1.2.1. Investitor je doneo odluku da se demontirana fasadna bravarija odvozi i adekvatno skladišti na zemljištu fabrike vode u Varvarinu. U pogodnom momentu Investitor i lokalna zajednica će organizovati da se fasadna bravarija uredno i ravnopravno podeli i prepusti za ugradnju na ugroženim objektima, za koje ne postoji mogućnost zamene sa značajnijim finansijskim ulaganjima.
- 1.2.2. Za eventualno oštećene elemente otpadni materijali od demontaže fasadne bravarije su, posle razdvajanja na licu mesta:
- 1.2.2.1. Aluminijski profili koje treba predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.
- 1.2.2.2. Čelične okove treba spakovati u čvrste vreće i predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.
- 1.2.2.3. Na gradilištu treba odvojiti i potpuno zaštititi deo za prikupljanje lomljenog stakla. Isporučilac nove stolarije će na gradilište dopremiti odgovarajući kontejner u kome će stručno obučeni i zaštićeni radnici lomiti staklo iz oštećene fasadne bravarije. Lomljeno staklo će isporučiti ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.
- 1.2.2.4. Zbog načina ugradnje (suva montaža) i materijala fasada (fasadna opeka i natur beton), ne očekuju se značajne količine otpadnog materijala iz otvora, koji treba prikupiti i tretirati kao klasičan građevinski šut (uz odgovarajuću dokumentaciju).
- 1.3. Demontaže u unutrašnjosti objekta
- 1.3.1. Otpadni materijali od demontaže fasadne stolarije su, posle razdvajanja na licu mesta:

- 1.3.1.1. Drveni profili od čamove građe zaštićeni lazurnim premazima. Premazi su uglavnom isprani, jer nisu redovno obnavljani. Vrednost za eventualnu prodaju je beznačajna. Drvene elemente treba spakovati i odvesti na deo deponije koji je rezervisan za tu namenu (uz odgovarajuću dokumentaciju).
- 1.3.1.2. Čelične okove treba spakovati u čvrste vreće i predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.
- 1.3.1.3. Na gradilištu treba odvojiti i potpuno zaštititi deo za prikupljanje lomljenog stakla. Isporučilac nove stolarije će na gradilište dopremiti odgovarajući kontejner u kome će stručno obučeni i zaštićeni radnici lomiti staklo iz fasadne stolarije. Lomljeno staklo će isporučiti ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.
- 1.3.2. Gvozdene livene cevi će se posle demontaže iseći na odgovarajuće dužine, spakovati i predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.
- 1.3.3. Drvena obloga poda na galeriji i oštećeni delovi unutrašnje drvene stolarije treba da se odvoje od ostalog otpada. Vrednost za eventualnu prodaju je beznačajna. Drvene elemente treba spakovati i odvesti na deo deponije koji je rezervisan za tu namenu (uz odgovarajuću dokumentaciju).

2. Otpad od građevinsko-zanatskih radova

2.1. Fasada

- 2.1.1. Zaštitne opšivke elemenata fasade. Materijal je pocinkovani bojeni čelični lim, koji se kroji i oblikuje u radionici, tako da je količina otpada na gradilištu zanemarljiva. Eventualne ostatke od krojenja i povezivanja, izvođač limarskih radova će pažljivo prikupiti u čvrste vreće i predati za reciklažu. Transport otpada za reciklažu, iz sopstvene radionice, preduzeće posebno organizuje i ugovara.
- 2.1.2. Termo-izolacija – ploče mineralne vune. Detalji su rešeni da se polaganje vrši sa minimum krojenja, odnosno rezanja ploča. Izolaciju treba pažljivo prikupiti u plastične džakove na licu mesta (da se ne stvara prašina), uredno zatvoriti i transportovati na deo deponije koji je određen za te namene (uz odgovarajuću dokumentaciju) ili predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor. Materijal ne spada u opasan otpad.
- 2.1.3. Poliesterske paropropusne folije će se pažljivo polagati i eventualno krojiti. Ostaci će se vratiti u pogon izvođača i tretirati sa ostalim otpadom za koji izvođač mora da ima uredne procedure.

2.1.4. Krpljenje i bojenje armirano-betonskih i termoizolovanih elemenata fasade. Za ambalažu se koriste papirne vreće za građevinski lepak i plastične posude za zaribani tankoslojni akrilni malter na vodenoj bazi. Materijali se ne klasifikuju u opasne. Prikupljanje će se obavljati odvojeno i transportovati na deo deponije predviđen za ove namene (uz odgovarajuću dokumentaciju), odnosno predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.

2.2. Montaža nove aluminijumske bravarije

2.2.1. Elementi se dovoze na gradilište kompletno završeni i okovani. Zastakljivanje se vrši na licu mesta. Količine otpada su minimalne. Izvođači će ostatke aluminijumskih profila za opšivanje, potrošene drvene kajle i odsečene delove očvrslje poliuretanske pene, prikupiti u čvrste vreće i vratiti u pogon. Razvrstan otpad će se reciklirati, odnosno deponovati u redovnoj proceduri proizvođača bravarije.

2.3. Radovi u unutrašnjosti objekta

2.3.1. Gletovanje i bojenje unutrašnjih zidova i plafona. Za ambalažu se koriste papirne vreće za glet masu i plastične posude za disperzivnu boju na vodenoj bazi. Materijali se ne klasifikuju u opasne. Prikupljanje će se obavljati odvojeno i transportovati na deo deponije predviđen za ove namene (uz odgovarajuću dokumentaciju), odnosno predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.

2.3.2. Izrada zidova i spuštеноg plafona od gips kartonskih ploča. Količina otpada kod raster plafona je minimalna. Kod monolitnih plafona i zidova ostaci gips kartonskih ploča prikupiće se u vreće i transportovati na deo deponije predviđen za ove namene (uz odgovarajuću dokumentaciju), odnosno predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje svih kategorija otpada koje nastanu na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor. Materijali se ne klasifikuju u opasne.

5. Komunalni otpad

Na lokaciji gradilišta će biti postavljen standardni kontejner za čvrst komunalni otpad na mestu gde je inače lociran za potrebe objekta biblioteke. Preuzimanje i odlaganje komunalnog otpada od strane komunalnog preduzeća će se vršiti redovno na osnovu uobičajene dinamike za objekat. Obaveza je nadzornog organa da vrši kontrolu zabrane odlaganja odvojeno sakupljenog građevinskog otpada u kontejnere za komunalni otpad.

6. Upravljanje opasnim otpadom

Za slučaj da se na gradilištu ustanovi da je prilikom demontaže elemenata nastao otpad koji može da bude svrstan u opasan otpad, pokrenuće se posebna procedura kojom će se, ili utvrditi da otpad ne spada u kategoriju opasnih, ili da se otpad klasifikuje kao opasan, pa će se tretirati na način kako je to propisano Zakonom i pratećim Pravilnicima.

Dokumentacija o kretanju opasnog otpada

Na osnovu člana 46. Zakona o upravljanju otpadom, kretanje opasnog otpada prati poseban Dokument o kretanju opasnog otpada, koji popunjava Izvođač radova i svako ko preuzima opasan otpad od Izvođača radova. Forma i sadržaj dokumenta su propisani Pravilnikom o obrascu dokumenta o kretanju opasnog otpada, obrascu prethodnog obaveštenja, načinu njegovog dostavljanja i uputstvu za njihovo popunjavanje (Sl. glasnik RS, 17/17). Obrazac Dokumenta o kretanju opasnog otpada sastoji se od šest istovetnih primeraka od kojih prvi primerak predstavlja prethodno obaveštenje.

Obrazac prethodnog obaveštenja se elektronski dostavlja Agenciji za zaštitu životne sredine, unosom u informacioni sistem Nacionalnog registra izvora zagađivanja, a najmanje 48 sati pre započinjanja kretanja otpada. Bez unetog prethodnog obaveštenja, u zakonski propisanom roku, Dokument o kretanju opasnog otpada ne može da se formira.

Upravljanje opasnim otpadom

Za potrebe organizacije upravljanja opasnim otpadom koji bi mogao da se generiše obavljanjem radova na objektu opštinske biblioteke u Varvarinu, u ovoj tački date su smernice za upravljanje otpadom za koji može da se pretpostavi da će se svrstati u kategoriju opasnog otpada.

Ambalaža kontaminirana opasnim supstancama

Prilikom izvođenja radova na rekonstrukciji dela objekta, može se generisati određena količina otpadne ambalaže koja sadrži opasne materije. Pre svega se ovo odnosi na otpadnu ambalažu od lepkova i boja koje će se koristiti za bojenje fasadnih i zidnih površina i bravarije. Nakon iskorišćenja, predmetna ambalaža će se skladištiti u privremeno skladište otpada, do predaje na zbrinjavanje ovlašćenom operateru. Za potrebe skladištenja opasnog otpada potrebno je postaviti priručni magacin na lokaciji izvođenja radova, u ograđenom i kontrolisanom delu gradilišta. Magacin mora da bude zatvoren, natkriven i obezbeđen od pristupa neovlašćenih lica.

Ako postoje indicije, potrebno je da se kod akreditovane laboratorije izvrši ispitivanje i pribavi izveštaj o ispitivanju otpada. Ukoliko se ispitivanjem i izveštajem utvrdi da otpad spada u kategoriju opasnih, isti će se predavati ovlašćenom operateru uz prethodnu najavu kretanja otpada nadležnom organu i popunjavanjem Dokumenta o kretanju opasnog otpada.

Građevinski otpad kontaminiran opasnim supstancama

Imajući u vidu obim radova i vrstu materijala koji se demontira i uklanja, nije očekivano da se generišu opasni građevinski otpadi. Ukoliko se prilikom rada naiđe na materijale za koje se može pretpostaviti i da su opasni, neophodno je pribaviti izveštaj akreditovane laboratorije, a sa materijalima će se postupati adekvatno opisanim postupcima kao za ambalažni materijal. Izvođač će čuvati otpad u odgovarajućem magacinu, a zatim će ga predati ovlašćenom operateru za transport, tretman i odlaganje opasnog otpada koji nastane na lokaciji, a sa kojim Izvođač radova ima odgovarajući ugovor.

Dokumentaciju o generisanom i predatom otpadu (dokumenta o kretanju otpada i evidenciju otpada) Izvođač će držati na gradilištu, a posle toga čuvati dve godine.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И
ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
Београд, Бирчанинова 6
Број: 48-00-13/4/2020-36
Датум: 15.04.2020. године

МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

- Сектор за планирање у животној средини -

- Одсек за процену утицаја пројеката и активности на животну средину -

Омладинских Бригада бр. 1
11070 Нови Београд

Предмет: Захтев за мишљење о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину

Поштовани,

Република Србија је дана 15. априла 2019. године са Европском инвестиционом банком потписала Финансијски уговор Партнерство за локални развој између Републике Србије и Европске инвестиционе банке („Сл. гласник РС – Међ.ут.“, бр. 6/2019), у циљу обезбеђења финансијских средстава намењених побољшању и улагању у јавну инфраструктуру у јединицама локалне самоуправе које су девастиране (III и IV категорије развијености). Након потписивања Финансијског уговора, стекли су се услови за почетак реализације Пројекта „Партнерство за локални развој” (у даљем тексту: Пројекат).

Промотер Пројекта је Министарство државне управе и локалне самоуправе (МДУЛС), и у сарадњи са Програмом Уједињених нација за развој (УНДП) формирана је Јединица за имплементацију пројекта (ЈИП - август 2019. године), која у име МДУЛС спроводи активности у циљу реализације појединачних инфраструктурних пројеката јединица локалне самоуправе у оквиру Пројекта.

Пројекат се састоји од улагања у јавну инфраструктуру у јединицама локалне самоуправе које су оцењене као неразвијене и до сада је донета одлука да се реализује 33 /тридесет три/ пројекта. Инвестиције су усмерене на четири категорије локалне инфраструктуре, а једна од њих је реконструкција и доградња јавних зграда, у оквиру које је предвиђена реализација 8 /осам/ пројеката.

У табели испод дати су детаљи по пројектима јединица локалне самоуправе:

Бр	Општина	Назив пројекта
1	Сурдулица	Реконструкција и доградња задружног дома у Сувојници
2	Петровац на Млави	Санација и ревитализација фасаде са заменом фасадне столарије на објекту зграде општине Петровац на Млави
3	Гацин Хан	Доградња и реконструкција зграде општине Гацин Хан
4	Варварин	"Реконструишимо културу" Реконструкција фасаде и замена стакала на згради општинске библиотеке у Варварину
5	Куршумлија	Пројекат реконструкције објекта јавне намене – биоскопа
6	Трстеник	Санација Установе за предшколско васпитање, образовање, негу, здравствену заштиту и исхрану деце "Бисери 2" (објекат 3) у Трстенику
7	Жабаљ	Реконструкција, адаптација и промена намене зграде основног образовања у зграду дечијег вртића и изградњи унутрашње и спољне противпожарне хидрантске мреже за објекат Русинске школе
8	Мали Зворник	Санација кухињског простора у основној школи "Бранко Радичевић"

Предметна зграда општине Петровац на Млави представља непокретно културно добро као споменик културе. Републички завод за заштиту споменика културе Београд је Решењем бр. 2/1921 од 15.09.2017. дао услове за конзервацију и санацију фасаде. Такође, на Пројекат конзервације и санације фасаде зграде општине Петровац на Млави, који је израдио Регионални завод за заштиту споменика културе Смедерево, Републички завод за заштиту споменика културе Београд је дао сагласност Решењем бр. 2/1946 од 19.09.2017. У ЦЕОП-у Решење о одобрењу за извођење радова бр: ROP-PML-30749- ISAW-1/2017 од 09.10.2017 – за санацију фасаде и ROP-PML-31153- ISAW-1/2017 од 10.10.2017. за замену столарије. Решења су важећа и немају ограничен рок важности. На тај начин су процедурално испоштовани сви законски захтеви у вези са радовима на санацији и ревитализацији фасаде на објекту зграде општине Петровац на Млави.

Такође, за реконструкцију, адаптацију и промену намене зграде основног образовања у зграду дечијег вртића и изградњу унутрашње и спољне противпожарне хидрантске мреже за објекат Русинске школе у општини Жабаљ, Покрајински завод за заштиту споменика културе издао је Услове за реализацију предметних радова број 03-241/3-2017 од 25.08.2015. године где је наведено " ... условима за предметне радове на објекту у великој мери су ограничене могућности за извођење радова који би за циљ имали унапређење разреда енергетске ефикасности објекта, што се односи на немогућност постављања спољашње фасаде термоизолације, измене коте подова, промену врсте столарије и слично, сходно овоме мишљења смо да у поступку израде пројектно-техничке документације за реконструкцију овог пројекта није неопходно израђивати пројекат енергетске ефикасности". Издати су локацијски услови број у ЦЕОП-у ROP-ZAL-22862-ISAWHA-3/2018. и Решење о одобрењу извођења радова, број ROP-ZAL-22862-ISAWHA-3/2018 од 14.03.2018. године. Ово је II фаза истог пројекта, а прва фаза је успешно реализована.

Осталих шест објеката из горе дате табеле, нема никаквих додатних ограничења везано за услове надлежних завода за заштиту споменика културе или заштите природе.

У Републици Србији процедура Процене утицаја на животну средину регулисана је Законом о процени утицаја на животну средину, који је у складу са Европском Директивом 2011/92/EU и изменом 2014/52/EU. У складу са законом, процена утицаја на животну средину није потребна за пројекте реконструкције, адаптације, санације или доградње јавних зграда, ипак финансијска институција - Европска инвестициона банка, захтева званично мишљење надлежног министарства.

Међународне финансијске институције захтевају да сви пројекти буду реализовани у складу са законима Републике Србије, али и са стандардима Европске Уније. На овом Пројекту, примењиваће се и захтеви кредитора који обухватају следеће:

- Животна средина и социјални принципи и стандарди (2008), Европска инвестициона банка.

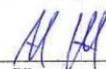
Како је Министарство заштите животне средине у Републици Србији надлежно за спровођење политике заштите животне средине, обраћамо вам се са захтевом за мишљење.

Након пријема вашег мишљења, као и на основу услова који ће бити дефинисани у Плану управљања животном средином за сваки појединачни пројекат јединица локалне самоуправе, МДУЛС ће обезбедити пуну примену мера еколошке заштите, прописаних Пројектом и тиме умањити негативан утицај на околно становништво и природно окружење у току реализације пројекта

Уколико имате додатних питања у вези са горе наведеним подацима, молимо вас да нас контактирате на е-маил адресу Јединице за имплементацију пројекта: jedinica.projekti@mduls.gov.rs или vukica.popadic@mduls.gov.rs.

С поштовањем,

Национални директор Пројекта

Жижица Несторовић, државни секретар

Обрађивач предмета:	Вукица Попадић
Лице које контролише:	Гордана Шешлија

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 011-00-00524/2020-03

Датум: 04.08.2020. године

Београд

МИНИСТАРСТВО ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И
ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Београд
Бирчанинова 6

ПРЕДМЕТ: Захтев за мишљење о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину

У складу са вашим дописом бр. 48-00-13/4/2020-36 од 18.06.2020. године у којем нам се обраћате са захтевом за мишљење о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину за пројекат локалне инфраструктуре, „Партнерство за локални развој“ за реконструкцију и доградњу јавних зграда, у оквиру којих је предвиђена реализација 8 (осам) пројеката, обавештавамо вас о следећем:

На основу Закона о процени утицаја на животну средину, чл. 3. став 1. и став 2. („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09), предмет процене утицаја су пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројекта **који могу имати значајан утицај на животну средину**, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе.

Такође, у складу са критеријумима за одлучивање о потреби израде Студије о процени утицаја на животну средину, а на основу Уредбе о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник Републике Србије“, број 114/08) којом су утврђени пројекти за које се обавезно израђује процена утицаја-Листа I и пројекти за које се процењује значајан или могућ утицај на животну средину-Листа II, дефинисани су пројекти за које је неопходно отпочети процедуру процене утицаја.

У предметном случају ради се о реконструкцији и доградњи јавних зграда и ова врста активности се не налази на Листама I и II наведене Уредбе.

У складу са изнетим, не постоји законска обавеза покретања процедуре процене утицаја на животну средину.

Доставити:

- Наслову
- Архиви

ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ

Телефон: 340-41864, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 00

УПРАВА ЗА САРМАТИЈУ ИСТОЧНО СЕВЕРО-ИСТОЧНИ
РЕПУБЛИЧКИ ОРГАНИ
ПИСАРНИЦА - 1018

ПРИМЉЕНО: 04.11.2022

Органи	Органи	Број	Примљено
1018	36	48-00-21/21	11

СЕДНИШТЕ
11000 Нови Београд,
Др Милош Рајић 91
Својим: 340-41864
Својим: 340-41864
Својим: 340-41864
Својим: 340-41864

ПРЕДСТАВНИШТВО
11000 Нови Београд,
Др Милош Рајић 91
Својим: 340-41864
Својим: 340-41864
Својим: 340-41864
Својим: 340-41864

ТРАЖИЛАЦ
11000 Нови Београд,
Др Милош Рајић 91
Својим: 340-41864
Својим: 340-41864
Својим: 340-41864
Својим: 340-41864

03 021-3823/3
29.12.2021.

Министарство државне управе
и локалне самоуправе
Јединица за имплементацију пројекта
„Партнерство за локални развој“

11 000 БЕОГРАД
ул. Светозара Марковића бр. 42

Мишљење о усаглашености пројекта „Партнерство за локални развој, II фаза имплементације“ и регулативе која се односи на Natura 2000 еколошку мрежу Европске уније

Заводу за заштиту природе Србије обратила се Јединица за имплементацију пројекта „Партнерство за локални развој“, Министарства државне управе и локалне самоуправе захтевом од 18.11.2021. године за издавање мишљења о статусу пројекта (II фаза имплементације) у односу на регулативу Natura 2000 еколошку мрежу Европске уније.

Увидом у достављену документацију (Пројекат „Партнерство за локални развој, II фаза имплементације“, Јединица за имплементацију пројекта „Партнерство за локални развој“, од 3.12. 2021. год. и допуна од 6.12.2021. год.), Завод констатује следеће:

- У оквиру наведеног пројекта „Партнерство за локални развој, II фаза имплементације“ изабрано је 20 јединица локалне самоуправе (ЈЛС);
- По врсти интервенције, предложени пројекти предвиђају: Ревитализацију постојећих објеката, санацију и реконструкцију постојећих објеката и изградњу нових објеката;
- Појединачни пројекти груписани су у следеће типове:
 - Објекти јавне намене (поправка и побољшање објеката јавне намене): Варварин, Жабал и Мали Заорник;
 - Пијаци (реконструкција и изградња): Копељева, Сјеница, Чока, Лобане, Алексинац, Житиште, Сурчин, Баточина и Бујановац;
 - Јавна расвета (обнова или доградња других елемената локалне инфраструктуре, укључујући и видео надзор): Барајево, Богатић, Алексинац, Шил, Лесковац, Краљево, Бајина Башта и Лазаревац.

На основу увида у Централни регистар заштићених природних добара и достављену документацију, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, утврђено је да се предметни објекти јавне намене, пијаце и елементи јавне расвете не налазе на територији заштићених подручја, еколошки значајних подручја еколошке мреже Србије нити на потенцијалним Natura 2000 подручјима.

в.д. ДИРЕКТОРА

Марина Чибалић

Достављено:

- Подносиоцу захтева
- Архива х 2